

REPUBLIKA SRBIJA  
NARODNA SKUPŠTINA  
PRVA SEDNICA DRUGOG  
REDOVNOG ZASEDANJA  
Treći dan rada  
4. oktobar 2018. godine

(Sednica je počela u 10.10 časova. Predsedava Đorđe Milićević, potpredsednik Narodne skupštine.)

\*  
\*                      \*

PREDSEDAVAJUĆI: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Prve sednice Drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2018. godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 91 narodni poslanik.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 90 narodnih poslanika, odnosno da su prisutna najmanje 84 narodna poslanika i da postoje uslovi za rad Narodne skupštine.

Da li neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287. Poslovnika o radu Narodne skupštine?

Reč ima narodna poslanica Sanda Rašković Ivić.

Izvolite.

SANDA RAŠKOVIĆ IVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Imam najpre pitanje za predsednika Republike Srbije gospodina Aleksandra Vučića, tiče se posete Moskvi. Moje je pitanje – koji je stvarno bio sadržaj te posete i šta se tamo desilo? Naime, ta poseta je na velika zvona najavljivana, bila je odlično propraćena. Predsednik je rekao „Dobili smo sve ono što smo tražili“, ali javnost ipak nije saznala ni šta je to Srbija tražila ni šta smo to mi dobili.

Postoji jedna diskrepanca u medijskom izveštavanju. Naime, domaći mediji, a tu, naravno, vode tabloidi koji su pod kontrolom vlasti odnosno režima, govore o tome da maltene Rusija dolazi ovde sa vojskom da pomogne Srbiji da oslobodi svoju južnu pokrajinu. S druge strane, ruski mediji, ja ću citirati list „Komersant“, kažu da je Putin odbio Vučićevu molbu da Rusija stavi veto na stolicu Kosova u UN, a zauzvrat Srbija neće ući u NATO. Šta je od ovoga istina? Da li je istina da je zaista Vučić to tražio i bio odbijen, ili „Komersant“ laže? Neko tu laže. Znači, lažu ili ruski mediji ili naši mediji.

Moje drugo pitanje odnosi se na REM, upućeno je REM-u i ministru kulture gospodinu Vladanu Vukosavljeviću. Naime, pitanje je sledeće – šta će REM i ministar kulture uraditi da „Pinku“ bude oduzeta nacionalna frekvencija, koja je, da citiram ono što u Ustavu piše, „javno dobro od opšteg interesa“ i koja, prema članu 87. stav 2. Ustava Republike Srbije, predstavlja državnu imovinu?

Dakle, pre dva dana srpska javnost bila je svedok da se ova kuća narugala, kroz usta jednog učesnika rijalitija „Zadruga“, maloj Milici Rakić ispričavši jedan užasan vic o tom nesrećnom detetu koje je poginulo mučeničkom smrću u NATO bombardovanju 1999. godine. Znam ja, kao i svi ostali, da je taj diskvalifikovan iz „Zadruga“, ali reč je krenula, uvreda je krenula. Uvređena je i ponižena ne samo mala Milica Rakić nego i sva naša deca koja su poginula u NATO bombardovanju. Izvrgnuta su ruglu, izvrgnuta su ismevanju, izvrgnuta su, da izvinete na izrazu, teškoj sprdnji i omalovažavanju. Zaista ne znam šta još treba da se desi pa da ova medijska kuća trpi određene sankcije.

Ovo je urađeno sa državne imovine; znači, nije to urađeno ni sa nekog „Tvitera“, ni sa nekog „Fejsbuka“, nego je urađeno sa državne imovine. Ovo nije verbalni delikt, ovo je delikt časti. Ovakvog omalovažavanja dece koja su poginula mučeničkom smrću nikada nije bilo, ovo se nikada dosad nije videlo u Srbiji, i to treba da prestane.

Zato je moje pitanje ministru kulture i REM-u – šta ćete uraditi da „Pink“ izgubi nacionalnu frekvenciju?

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Imam pitanje za ministra pravde: Zašto Milorad Ulemek Legija i Zvezdan Jovanović kaznu dugotrajnog zatvora izdržavaju u krajnje stravičnim, neljudskim i ponižavajućim uslovima? Obojica su već punih deset godina u Specijalnom odeljenju Kazneno-popravnog zavoda „Zabela“ u Požarevcu, a pre toga su bili četiri ili pet godina, jedan četiri, jedan pet godina, u istražnom zatvoru. To je, dakle, ukupno petnaest godina u neredovnim uslovima. Svake dve godine oni imaju mogućnost da podnesu zahtev da ih

izvedu iz tog specijalnog odeljenja u normalne uslove i svake dve godine ih odbijaju, a ne daju nikakvo obrazloženje, jer sud koji donosi odluku to radi na osnovu izveštaja Posebnog odeljenja iz Požarevca, izveštaja Direkcije policije i izveštaja BIA. Sva tri izveštaja su strogo poverljiva i oni kažu da su toliko poverljiva da ni čovek o kome se radi ne može znati koji su razlozi. Gde to ima? U kojoj to zemlji na svetu? To ni kod Hitlera nije bilo. I kod njega su vodili računa da se bar malo pravo poštuje.

Svaki put oni se žale, a ne znaju na šta se žale. Traže uvid u spis, ne mogu dobiti uvid u spis. Kako se može napisati žalba ako nema uvida u spis? I, dalje, obojica su na režiranom procesu osuđena na dugotrajne kazne zatvora zbog izmišljene, nedokazane krivice, na osnovu falsifikovanih dokaza, nezakonito pribavljenih dokaza i lažnih svedočenja.

Ono što će vas možda malo potresti, postoji izveštaj o poseti Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, koji je podnet Vladi Republike Srbije još 11. februara 2011. godine. Vlada Srbije je na to odgovarala, ali ništa nije uradila da se stvari promene. Zakon o izdržavanju krivičnih sankcija o kome je reč doneo je još dosmanlijski režim; vi ništa niste učinili da se taj zakon promeni.

U izveštaju Evropskog komiteta se kaže da se režim u Specijalnom odeljenju u Zabeli može opisati, citiram, kao „režim koji je na granici neljudskog i ponižavajućeg. Jedini momenat u kom zatvorenici vide ostale zatvorenike je tokom svakodnevne dvosatne fizičke vežbe na otvorenom prostoru (što se obavlja na opresivnom i golom dvorištu.“ Postoje propisi koji zahtevaju da se izlazak na svež vazduh, na dnevnu šetnju mora obavljati u dvorištu snabdevenom zelenilom, i to po čoveku određen broj kvadrata travnatih površina i drveća.

„U skladu sa članom 32. ZIKS-a (Zakona o izvršenju krivičnih sankcija) dozvoljen je međusobni odnos u tom vremenu za maksimalno pet zatvorenika“, što isto ne odgovara svetskim standardima. Pokušali su to u Haškom tribunalu u početku da rade, i posle dve godine sve su morali da menjaju. „Preostali deo dana zatvorenici ostaju zaključani u svojim ćelijama, pod stalnim video-nadzorom.“

„Zatvorsko osoblje ima pravo da razgovara sa zatvorenicima isključivo u smislu pozdrava i davanja instrukcija, uvek oslovljavajući zatvorenika po prezimenu, ostali razgovori su zabranjeni. Bez obzira na to, zatvorenici mogu da zahtevaju sastanak sa socijalnim radnikom, psihologom, nastavnikom ili vaspitačem“.

U svetskoj praksi, civilizovanoj praksi insistira se da robijaši imaju što neposredniji kontakt sa stražom, to su nama obezbedili u Hagu, i da se s nama familijarno ponašaju, ophode itd.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Zahvaljujem, gospodine Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Još nisam sve završio.

PREDSEDAVAJUĆI: Završili ste, pet minuta je isteklo. Evo, pet minuta i dvadeset sekundi. Zahvaljujem, zaista.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Još samo ovo da vam kažem.

PREDSEDAVAJUĆI: Recite, izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Oni su utvrdili da ovo ne može da vodi resocijalizaciji zatvorenika, nego krajnjoj desocijalizaciji i teškom psihičkom oboljenju.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem se.

Reč ima ...

(Branka Stamenković: I ja ću isto tako.)

Naravno, kolegice Stamenković, za vas posebno.

Reč ima narodna poslanica Gordana Čomić.

Izvolite.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Dva pitanja za ministra kulture i informisanja Vladana Vukosavljevića. Prvo je – u kojoj fazi je izrada Predloga za finansiranje javnih medijskih servisa RTS i RTV, odnosno u kojoj fazi su izmene i dopune zakona kojima se definiše finansiranje javnih servisa?

Zašto ovo pitanje? Pre nepune dve godine ministar je uneo Predlog zakona o produženju roka za RTV i RTS za godinu dana. Ja sam podnela amandmane i, razumno, ministar je prihvatio oba moja amandmana, tako da je 2016. godine rok za sadašnji način finansiranja produžen na dve godine. Taj rok ističe za koji mesec. Ako nema definitivnog predloga, onda bi bilo dobro da nas ministar o tome obavesti, da mi pripremimo amandmane, da bi ljudi koji rade u javnim medijskim servisima znali na koji način će finansiranje ove dve kuće, koje bi trebalo da bude definisano zakonom, biti definisano od 1. januara 2019. godine.

Drugo pitanje isto za ministra Vukosavljevića, tiče se informacije koju zahtevam od njega za postupanje u primeni Zakona o elektronskim medijima i Zakona o informisanju. Naime, ministar je prijatno iznenadio, pošto je jedan od retkih ministara koji čitaju zakone za koje su nadležni. U zakonima za koje je nadležan jasno stoje uloga, karakter i način na koji elektronski mediji moraju da rade i odatle potiče izjava i stav ministra informisanja o vremenskom rasponu u kome u Srbiji mogu biti emitovani rijaliti programi.

Na moje razočaranje i iznenađenje, predsednica Vlade ne čita zakone za koje je nadležna, pa je imala opasku da su to privatni mediji te se na njih ne odnosi Zakon o elektronskim medijima. Na još veće moje razočaranje, članica REM-a takođe je pokazala da ne čita zakone za koje je nadležna kao nezavisno regulatorno telo.

Bilo bi jako dobro da i drugi ministri osim ministra kulture i informisanja pročitaju zakone za koje su nadležni. Zbog toga zahtevam od ministra informaciju u kojoj fazi i kakvo postupanje je počeo da sprovodi u Ministarstvu a na osnovu nadležnosti koje ima po zakonu kojim se definiše rad elektronskih medija, kao i informisanja.

Za medijsku sferu u jednoj zemlji neobično je važno da se ne rugamo vladavini prava, a još je važnije da se oni koji legalno dobiju pravo da upravljaju javnim poslovima ne rugaju tom svom pravu i da razumeju da legitimitet za obavljanje svog posla, bez obzira na to da li je predsednica Vlade ili su ministri koji ne čitaju zakone, ne crpu iz legaliteta, odnosno izbornog rezultata, nego iz kvaliteta obavljanja poslova iz svojih nadležnosti.

S nadom da će me ministar obavestiti o završenom predlogu za finansiranje RTV-a i RTS-a i sa nadom da je pokrenuo postupke iz svoje nadležnosti, zahtevam da mi se u poslovničkom roku odgovori i na pitanje i na zahtev. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Nekoliko pitanja za predsednika Srbije, sva su vezana za veoma aktuelnu temu rešavanja pitanja statusa Kosova i Metohije. Pre svega, ne ulazeći uopšte u analizu i pitanje da li je Briselski sporazum uopšte trebalo potpisivati, samo konstatujem u ime svoje poslaničke grupe da za ovih šest godina sve obaveze koje je tim sporazumom preuzela Republika Srbija je i ispunila, dok Priština nije ispunila ni jednu jedinu. Najvažnija obaveza koju je Priština trebalo da ispuni jeste formiranje zajednice srpskih opština.

Poslanička grupa „Dosta je bilo“ je na stanovištu da briselske razgovore treba odmah zamrznuti, da Prištini treba odrediti rok od tri meseca da podnese nacrt statuta zajednice srpskih opština, koja je izuzetno važna za Srbe koji žive južno od Ibra i kojih ima više nego na severu Kosova, a ukoliko se nakon tri meseca to ne desi, onda Briselski sporazum treba proglasiti pravno ništavnim zbog neispunjenja Prištine, što treba da potvrdi i Narodna skupština Republike Srbije. Pitanje za predsednika Srbije glasi – šta misli o ovom predlogu? Da li će zamrznuti razgovore sa Briselom i odrediti ovaj rok od tri meseca za donošenje statuta o zajednici srpskih opština, što je preduslov za formiranje te zajednice?

Naime, Srbiji se otvara jedan potpuno novi prostor u poslednje vreme jer je onedavno Amerika promenila svoju politiku prema Balkanu. Nama valja državnički mudro iskoristiti tu priliku, okrenuti se od pogubne, dosad vođene politike vezano za Kosovo i Metohiju, koja se naslanjala na nametnuto i po Srbiju štetno nemačko rešenje, samo zbog toga što nam se nekakvom „trulom šargarepom“ Evropske unije mahalo ispred nosa. Sada se otvorio prostor za

jedno potpuno drugačije kreativno rešenje, koje će biti državotvorno, koje će biti odgovorno u istorijskom smislu prema generacijama i pokolenjima koja dolaze.

Poslanička grupa „Dosta je bilo“ prošle nedelje predstavila je javnosti predlog tog novog, kreativnog rešenja i uputila ga, između ostalog, predsedniku Srbije, kao i predsednici Vlade, predsednici Narodne skupštine, svim relevantnim političkim organizacijama u zemlji, Srpskoj pravoslavnoj crkvi i Srpskoj akademiji nauka i umetnosti, uz poziv da uzmu učešća u javnim raspravama i okruglim stolovima koje ćemo tokom oktobra organizovati.

Rešenje koje predlažemo je Nacrt zakona o Kosovu i Metohiji, koji za osnov ima presek između Ustava Republike Srbije i međunarodnog prava, tj. Rezolucije 1244, a kao model uzima odnos Danske i Farskih ostrva. Ukoliko se jedan ovakav zakon usvoji, otkloniće se svi razlozi koji se navode za potrebu razgovora sa Prištinom oko finalnog statusa Kosova; rečju, da Republika Srbija nema kontrolu nad kompletnom teritorijom Kosova i Metohije i da njen Ustav ne važi na toj teritoriji. Znači, ovim rešenjem podvodi se Kosovo i Metohija pod ustavnopravni poredak Republike Srbije, ovoj južnoj srpskoj pokrajini se daje jedna veoma široka autonomija, a istovremeno se onemogućava da traži stolicu u UN i podvodi se pod Ustav Republike Srbije.

Da li predsednik Srbije ima nameru da uzme učešća u okruglim stolovima i javnim raspravama na koje smo ga pozvali, a u vezi s ovim objašnjenim rešenjem? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica Olena Papuga.

Izvolite.

OLENA PAPUGA: Hvala, predsedavajući.

Svoje prvo pitanje postavljam ministru Šarčeviću, ministru prosvete i Jadranki Joksimović, ministarki za evropske integracije.

Ona je na poslaničkim pitanjima u četvrtak u svom obraćanju posebno istakla da je Evropska komisija, između svega onoga što se tiče Poglavlja 23, pohvalila Srbiju u napredovanju oko udžbenika na jezicima nacionalnih manjina. Ja bih htela da je pitam i da joj kažem da to nije istina i da je Srbija možda napredovala u izdavanju udžbenika za nacionalne manjine, ali da to još uvek nije ono što bi trebalo.

Pripadam rusinskoj nacionalnoj zajednici i mogu da kažem da udžbenici za prvi i peti razred uopšte ne postoje. Znači, to je novi program, koji je sada uveden u obrazovanje, a učenici prvog i petog razreda do dana današnjeg, a već je oktobar, nemaju iz čega da uče. Navodno su stigli neki udžbenici koje je izdao Zavod za izdavanje udžbenika, a sve ono što treba da izda privatna firma,

odnosno „Klet“, nije do danas izdato, tako da pitam i ministarku Jadranku Joksimović i ministra Šarčevića – da li su u to upućeni i da li su opet „Klet“ i drugi privatni izdavači zatajili? Da li oni to kontrolišu? Kada će izaći udžbenici za prvi i peti razred, a tiču se ne samo rusinske nacionalne zajednice nego i pripadnika drugih nacionalnih manjina?

Takođe, pitam ministra Šarčevića da li je upućen u to da u gimnazijama – eto, tu znam za svoju rusinsku nacionalnu zajednicu – na jezicima nacionalnih manjina ne postoje prevedeni udžbenici. Udžbenici za hemiju, geografiju, fiziku su izašli još 1997. godine, a na nekima piše još SFRJ ili SRJ. Znači, uči se iz starih udžbenika ili iz udžbenika na srpskom jeziku, što jednostavno nije moguće. Ako se nastava izvodi na jeziku nacionalnih manjina, zašto učiti iz prevaziđenih udžbenika ili iz udžbenika koji nisu na maternjem jeziku? Te gimnazije postoje više od sto godina, tako da mislim da nije u redu da se poneki udžbenici prevedu a poneki ne.

Možda će to ministar tumačiti da srednja škola nije obavezna, pa nisu ni obavezni udžbenici ili ne treba da se prevode udžbenici na jezike nacionalnih manjina, ali hoću da mi odgovori da li misli da svi udžbenici u školama na jezicima nacionalnih manjina treba da budu izdati na vreme, 1. septembra, i da li treba da budu i prevedeni.

Svoje drugo pitanje postavljam ministru Branku Ružiću, ministru za lokalnu samoupravu – da li je upućen u to šta se dešava u predizbornim radnjama za izbore za nacionalne savete koji treba da se održe 4. novembra? Naime, to sam doživela i u svom ličnom slučaju, velike opstrukcije postoje od strane vladajuće stranke u svim opštinama; onemogućene su mesne zajednice, overivači, notari itd. Čak sam ja bila ispisana iz Posebnog biračkog spiska da lista kojoj ja pripadam ne bi prva predala listu. Znači, kada je vodeća stranka predala listu, ja sam bila upisana u Posebni birački spisak, što nije moguće, ja sam članica Nacionalnog saveta u dva saziva i nemoguće je. Našla sam čak i rešenje da sam upisana u Posebni birački spisak.

Drugo, hoću da kažem, pošto dolazim iz Kule a crnogorska nacionalna zajednica je ovde prisutna, da Udruženje Crnogoraca iz Kule neće da izlazi na ove izbore. Jednostavno će, na nesreću, a to je dobro udruženje Crnogoraca, da bojkotuju izbore zato što se masovno upisuju pripadnici vladajuće stranke u Posebni birački spisak. Oni u svom obraćanju OEBS-u i drugim međunarodnim institucijama navode da je čak hiljadu Crnogoraca upisano u Posebni birački spisak npr. od raspisivanja izbora do dana današnjeg, i to po mestima u Srbiji gde stvarno nema ni udruženja Crnogoraca, niti postoji neko udruženje koje prati nacionalni identitet.

Pitam ministra Ružića da li je upućen u predizborne radnje koje se dešavaju.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Papuga.

Reč ima narodni poslanik Milija Miletić.

Izvolite.

MILIJA MILETIĆ: Postavio bih nekoliko pitanja iz delokruga vezanog za poljoprivredu zato što je poljoprivreda nešto što je, što se tiče nas koji živimo na jugoistoku Srbije, velika šansa za razvoj tog dela.

Pitanja su usmerena Ministarstvu poljoprivrede i Upravi za veterinu – pošto smo svedoci da je blizu naše granice sa Bugarskom i Rumunijom prisutna afrička svinjska kuga, da li su kod nas pokrenute određene aktivnosti koje bi sprečile dolazak te zarazne bolesti, za koju nema vakcina?

U toku prethodnih desetak dana bio sam sa direktorom Veterinarskog instituta u Nišu dr Milošem Petrovićem i kolegama veterinarima, koji su imali inicijativu da se formira krizni štab, gde sada veliki broj veterinarskih stanica koje su prisutne u tom delu jugoistoka Srbije spremno i aktivno obilazi teren i prati situaciju vezano za afričku svinjsku kugu.

Inače, to je zarazna bolest. Kao što sam rekao malopre, nema vakcine, te ukoliko, ne daj bože, dođe do nas u Srbiju, to je samo uništavanje svih svinja.

Zato pitam Upravu za veterinu – da li će biti mogućnosti da se kroz neki budžet obezbede sredstva za veterinarske stanice koje će biti aktivne u praćenju stanja kod nas vezano za svinjarstvo, a i za ostale vidove stočarstva? Da li će biti neka mogućnost da im se obezbede sredstva da rade na terenu, da obilaze i aktivno prate stanje?

Inače, mogu da kažem i jednu vrlo bitnu stvar – Veterinarski institut u Nišu, na čijem čelu je direktor Miloš Petrović, jeste, to svima kažem, najbolji institut u Srbiji; pokazao se kao veoma aktivan, moćan i snažan kada je uspeo da zaustavi, zajedno sa svim veterinarima u Srbiji, na jugoistoku Srbije, širenje nodularnog dermatitisa (to je kvrgavost goveda). To je zarazna bolest koja je bila prisutna kod nas 2014, 2015. godine, kada su naši veterinarski radnici, nije bitno da li su veterinari ili tehničari, bili svuda na terenu, radili i uspeli da zaustave širenje te zarazne bolesti, koja je stvarno bila veoma aktivna. Akonto toga Uprava za veterinu i naši veterinari dobili su i veliku pohvalu iz Brisela zato što su uspeli da spreče širenje zarazne bolesti u ostalim delovima Evrope i na Balkanu.

Znači, velika podrška veterinarskoj struci, mislim da bi trebalo da je bude još više, jer svedoci smo da bez jakog stočarstva nema ni razvoja poljoprivrede, a bez veterine nema nam zdravlja životinja, a gde nema zdravlja životinja nema ni zdravlja ljudi.

Pozvao bih sve nadležne u Ministarstvu poljoprivrede da u narednom periodu stave veći akcenat na veterinare, na veterinarske stanice, na veterinarske ambulante koje rade na suzbijanju zaraznih bolesti, da im se obezbede sredstva za gorivo, prevoz, da mogu da odu na teren da vide, obiđu. Svi znate, ili veći broj ljudi zna, da su opštine na jugoistoku Srbije, kao što su moja opština Svrlijig,

Bela Palanka, Gadžin Han i ostale opštine, veoma razučene, da je tamo staračka populacija i da veterinarska noga treba da kroči do svakog domaćinstva; ima jedna kuća i sledeća kuća je na, recimo, tri kilometra. Zbog toga pitam – da li će Uprava za veterinu imati mogućnost da obezbedi sredstva za veterinarsku službu, za veterinarske radnike?

Inače, jedna stvar urađena je veoma loše, a to je privatizacija veterinarske službe u Srbiji, koja je urađena 2000. godine. To je nešto najgora što se moglo desiti u Srbiji, najgora privatizacija koja je urađena.

Zato još jednom pozivam Upravu za veterinu i Ministarstvo poljoprivrede da se stavi veći akcenat i obezbedi više sredstava. A po mogućnosti (možda će ovo što govorim nekim kolegama poslanicima biti posebno smešno), pozvao bih Upravu za veterinu da pokuša da promeni pravilnike. Ako neki stočar iz Svrljiga ili Bele Palanke želi sutra da proda tele, a u našim malim opštinama, malim sredinama praksa je da se tele prodaje na tri – tri i po, najviše četiri meseca, on to ne može da uradi pre tri meseca, već mora da sačeka da se tele vakciniše od „plavog jezika“, da se uradi revakcinacija i tek posle četiri – četiri i po meseca taj čovek može da proda tele. U međuvremenu, to tele poraste, izgubi cenu i zbog toga je to velika šteta za te naše poljoprivredne proizvođače. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Miletiću.

Reč ima narodna poslanica Aleksandra Čabraja.

Izvolite.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Zahvaljujem.

Svoje prvo pitanje danas upućujem ministru unutrašnjih poslova ali i svim ostalim ministrima u Vladi, ministru kulture naravno, ali namerno ih neću uputiti samo njima jer smatram da je ovo pitanje za čitavu Vladu, za predsednicu Vlade, pa i za predsednika države. Mislim da ovo prevazilazi nadležnost samo jednog ministra i da je zaista pitanje od velikog nacionalnog značaja.

Kako je moguće da se u jednoj evropskoj prestonici, a to je, nadam se, Beograd, dogodi pustošenje, da se pohara jedan muzej u samom centru grada u tolikoj meri da se u njemu potpuno unište, iseku, iznesu, pokradu eksponati koji su ručno rađeni, koji su stari po 150 i više godina, da se iznesu eksponati koji su teški i do 30 tona, a da o tome niko ništa ne zna, da niko nema nikakvog pojma o tome kako se to desilo, kako je to moglo da se desi, a posebno ko je kriv za to?

Kao neko ko ovde predlaže svaki put, na svakom zasedanju Skupštine Predlog izmene i dopune Zakona o kulturnim dobrima, smatram da je skandalozno što o kulturnim dobrima niko u Srbiji ne vodi računa, a ovo što se dogodilo s ovim muzejom najbolja je slika toga kakva je zaštita kulturnih dobara u Srbiji.

Želim da ponovim pitanje – kako je moguće da se ovo uopšte dogodi? Šta se desilo? Da li iko zna ko je ovo počinio? Da li će iko ikada odgovarati?

Da ponovim pitanje koje sam postavljala gotovo svaki put kada sam predlagala da se ova tema stavi na dnevni red Skupštine, bilo kada, u bilo kom trenutku, a to je – da li je iko ikada u Srbiji odgovarao za uništavanje kulturnih dobara? Koliko je meni poznato, nije, a ja se nadam da će se to jednog dana desiti i da ćemo uskoro čuti šta se dešava i s ovim muzejom.

Kada govorimo o srpskoj kulturnoj baštini, želim da uputim pitanje direktoru Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marku Đuriću ali i ostalim ministrima i svima koji vode ove pregovore o kojima javnost gotovo ništa ne zna, a to je pitanje očuvanja i zaštite srpskih kulturnih dobara i srpske kulturne baštine na području Kosova i Metohije. Za razliku od ovog pitanja za koje svi znamo, pitanja Kosova, da se ne može lako rešiti, mislim da je ovo pitanje moguće rešiti, ali se plašim da bi moglo da se previdi jer je, kako sam već rekla, srpska kulturna baština nešto o čemu u Srbiji, nažalost, niko ne vodi računa.

Smatram da nikako ne smemo dozvoliti da budemo stavljeni pred svršen čin rešenjem kosovskog pitanja, ma kakvo da ono bude, a da se ne posveti pažnja posebnoj zaštiti srpskih kulturnih dobara, srpske baštine i srpskih manastira na Kosovu i Metohiji. Smatram da javnost treba hitno da bude upoznata šta se preduzima u vezi s ovim pitanjem, da li će ova dobra biti adekvatno zaštićena i da li će imati adekvatan status.

Sledeće pitanje upućujem ministru Đorđeviću, ministarki Mihajlović ali i ostalim ministrima jer smatram da je ovo veoma važno pitanje, koje uopšte nije rešeno i nadam se da će se neko njime pozabaviti, a to je – da li su se pozabavili pitanjem sve češćih nezgoda koje se dešavaju na gradilištima, na građevinskim objektima? Da li se neko time bavi? Da li su nešto analizirali, da li su došli do nekih zaključaka i da li će nešto da preduzmu?

U tom smislu, posebno me interesuje ona nesreća koja se dogodila u septembru na gradilištu „Beograd na vodi“. To je bio slučaj kada niti novinari, niti inspekcija nisu mogli da se informišu i dobiju prave informacije o tome šta se tamo desilo.

U tom smislu, mislim da treba i ministarku Kuburović pitati, javnost mora da zna – šta je sa ovim područjem, da li ono ima isti tretman kao teritorija države Srbije? Mislim da je potrebno da se konačno javnost upozna sa svim ugovorima, tajnim ugovorima, vezanim između ostalog i za „Beograd na vodi“, o kojima mi ništa ne znamo a oni očigledno i te kako utiču na život građana Srbije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica Tatjana Macura.

Izvolite.

TATJANA MACURA: Zahvaljujem, predsedavajući.

Ko o čemu u ovoj skupštini, poslanica Macura o mamama. Ja ću danas ponovo da postavljam pitanje u vezi sa Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom.

Naime, inicijativa „Mame su zakon“, kojoj i sama pripadam, revoltirana je jučerašnjom izjavom ministra Đorđevića, koji je kazao da bi našim predlogom zakona koji smo predali 25. septembra u skupštinsku proceduru određena grupa žena bila diskriminisana. Mogu donekle da se složim sa ministrom Đorđevićem i da ga podsetim na to da je naš zakonski predlog napisan tako da ugasi požar koji trenutno gori u Srbiji.

Juče smo imali prilike da se putem društvenih mreža informišemo o tome kako izgledaju rešenja koja dobijaju porodilje u Srbiji. Jedno takvo rešenje juče je preplavilo društvene mreže, radi se o iznosu od 881 dinara za ceo mesec, i to je bruto iznos. Ukoliko ministar Đorđević misli da ovakvim rešenjima ne diskriminiše određene žene, zaista mislim da je sramna izjava koju je juče dao.

Još jednom ponavljamo, naše rešenje kratkoročno rešava problem. Mi nismo izričiti u tome da mora to rešenje biti prihvaćeno, zato smo i tražili sastanak, upravo zbog toga da bismo čuli kakve predloge ima Ministarstvo i da iz naših desetak predloga i desetak grupacija žena koje su pogođene ovim zakonom ne izvlači samo onu koja je najmalobrojnija i praktično stvara razdor i jaz među ženama koje su ugrožene zbog primene ovog i ovakvog zakona. Dugoročno rešenje, ono što bismo sigurno mogli da ponudimo, jedno od onih rešenja koja mogu biti uzeta u obzir, jeste to da minimalni dohodak odnosno minimalac u Srbiji postane nešto što će biti fiksni iznos. Samim tim, ne bi bile diskriminisane one žene koje rade više od osamnaest meseci zato što bi varijabilni deo u tom iznosu nadoknade bio takav da se odnosi na broj meseci koliko su te žene bile u radnom odnosu.

Dakle, mi smo u Predlogu izmene i dopune Zakona ponudile ne samo kratkoročno već i dugoročno rešenje i smatramo da bi ministar trebalo da odgovori na naš zahtev. Ne samo ministar Đorđević već i ministar finansija, ministarka pravde i predsednica Vlade trebalo bi da odgovore na naš zahtev i pozovu nas na sastanak, da čuju šta mi to imamo da kažemo, a ne da koriste sredstva javnog informisanja kako bi se na jedan sraman način obračunavali s ovom grupom žena. Problem u Srbiji postoji, on je gorući i treba da se reši. Mi smo ponudile naše rešenje i smatramo da bi bilo dobro da ministar sa svoje strane ponudi svoje rešenje i da nađemo kompromis kako bi se egzistencijalno pitanje velikog broja porodica u Srbiji rešilo. To je bilo moje prvo pitanje.

Što se tiče drugog pitanja, želim da ga uputim ministru finansija i ministarki za saobraćaj. U pitanju je juče održan protest Poslovnog udruženja „Međunarodni transport“ (PUMED), koje broji oko hiljadu članova i koje čini oko 60% domaćih prevoznika robe, a u međunarodnom teretnom saobraćaju ostvaruje preko 80% prihoda u ovoj branši. Oni su juče blokirali granične

prelaze iz nekoliko razloga. Jedan od razloga što su prinuđeni da to rade jeste veliko povećanje cene goriva, ona je u nekoliko navrata po jednom litru porasla za 20-30 dinara. Zatim, zbog višesatnih ili višednevnih čekanja na graničnim prelazima, zbog čega su prinuđeni da koriste privatna parkirališta i imaju dodatne troškove i, između ostalog, zato što zbog takvih okolnosti u kojima rade firme plaćaju kazne koje im upućuju carinski službenici.

Dakle, kakvo rešenje nudi ministar finansija s obzirom na to da je tek 19. septembra, i to nakon tri meseca koliko su ovi ljudi čekali na zakazani sastanak, održao taj sastanak? Ova grupa ljudi, koja zaista nije mala, u suštini je dobila samo jedan sastanak pro forme, a ne konkretna rešenja. Zato mi danas ovde koristimo priliku da pitamo ministra finansija – kako planira da reši problem na koji su ukazivali iz Poslovnog udruženja „Međunarodni transport“? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala.

Poštovane kolege narodni poslanici, poštovani građani Srbije, imam veliku obavezu da ovde postavim određena poslanička pitanja u vezi s jednim, nažalost, poprilično zaboravljenim, nadam se ne i žrtvovanim, delom Republike Srbije, a to su opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa na jugu Srbije, koje sam nedavno posetio i u razgovoru sa Srbima koji tamo žive dobio niz veoma alarmantnih informacija, koje želim ovde da podelim s javnošću.

Počecu od opštine Medveđa. Moja pitanja idu predsedniku Srbije, predsedniku Vlade Republike Srbije i predsedniku Koordinacionog centra za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa.

Pre svega, Medveđa nema nikakve veze sa Preševom i Bujanovcem, Medveđa nema nikakve veze sa tzv. preševskom dolinom. Preševska dolina, inače, nikada nije postojala, niti postoji danas kao bilo kakav geografski pojam. Sve su to izmišljotine koje zapravo idu ka jednom veoma opasnom cilju, a to je promena etničke strukture stanovništva u Preševu, Bujanovcu i Medveđi, gde se zapravo žele na neki način ove opštine staviti u funkciju albanskih nacionalnih interesa. Moja obaveza je da progovorim o zaboravljenim Srbima iz ovih opština.

U Medveđi, konkretno, imamo ozbiljan problem sa ugrožavanjem prirodnih i privrednih bogatstava Medveđe. Agroindustrijski kombinat, Rudnik „Lece“, Sijarinska Banja strateški su resursi opštine Medveđa, koji su trenutno ugroženi, pritisnuti albanskim kapitalom.

Imamo problem sa ličnim kartama, koje se na krajnje problematičan način izdaju Albancima koji nisu sa teritorije opštine Medveđa i time ugrožava stanje u biračkom spisku i želi preuzeti opština Medveđa, kao što je pre petnaestak godina preuzeta opština Bujanovac, gde Albanci takođe nisu većina,

ali izmenom strukture biračkog spiska na lokalnim izborima uspeali su da tu većinu obezbede.

Prisutni su u svim ovim opštinama odseljavanje i nezaposlenost srpskog stanovništva. Prisutni su, naravno, i kriminal i korupcija, posebno u opštini Medveđa, kada se radi rekonstrukcija Doma zdravlja, lokalne Gradske uprave, asfaltiranje određenih ulica i osvetljavanje određenih ulica – sve je direktan kriminal i korupcija.

Ono što najviše brine građane ovog dela Srbije jeste to što se poslednjih nedelja i meseci pominju za nekakvu razmenu teritorija i razgraničenje sa Albancima, a da niko od visokih državnih funkcionera nije demantovao da se opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa uopšte razmatraju u nekim tajnim pregovorima predsednika Aleksandra Vučića o nekakvoj podeli Kosova i Metohije ili razmeni našeg za naše. Možete misliti kako se osećaju ljudi koji dole žive, a da ne čuju nikoga od vas, funkcionera vlasti, da demantujete da neko u ovom trenutku pregovara i daje, ne znam, Preševo, Bujanovac i Medveđu nekome na poklon.

To se posebno odnosi na teritoriju opštine Preševo, a ja bih vas podsetio da na teritoriji opštine Preševo ima šest srpskih pravoslavnih crkava, da na teritoriji opštine Bujanovac ima 30 srpskih pravoslavnih crkava, ali da je sve manje Srba. Konkretno, u Preševu imate predsednika Opštine Šćiprima Arifija, a u vladajućoj koaliciji sedi jedan odbornik SNS-a i jedan odbornik PUPS-a, zajedno s ovim Albancima koji traže da se Preševo pripoji nezavisnom Kosovu, a da vi nikada niste javno osudili takav pokušaj dalje dezintegracije državne teritorije Republike Srbije.

Naravno da su oni zabrinuti i zbog ukidanja suda u Preševu, i zbog odseljavanja i nezaposlenosti, i zbog divlje gradnje, i zbog toga što se Šiptarima ne naplaćuje PDV, i zbog divljanja albanskih zastava i poseta albanskih političara iz regiona.

Posebno ja alarmantan Bujanovac. Još od 2009. godine, pa 2011, pa 2015, pa 2017. godine sedam i po hiljada Bujanovčana, Srba i nealbanaca, obraća se svim vladama Republike Srbije i traži vanredni popis, koji vlade ne obezbeđuju. Inače, birački spisak i lokalni izbori sprovode se po nekakvim lažnim podacima, jer Šiptari nikada nisu izašli na popis, pa ni 2011. godine, a vladaju Bujanovcem iako ih nema više od pola, nego manje od polovine stanovništva Bujanovca. Dakle, veoma je važno pitanje kada će se stati na put ovim lažnim prijavama u biračkom spisku, jer tamo ima, verujte, ko zna koliko lažno prijavljenih, koji čak nemaju ni jedinstveni matični broj i ko zna odakle potiču ali uredno se pojavljuju na nekakvim izborima i menjaju izbornu volju građana Bujanovca.

Jednom rečju, na kraju, da li su ove opštine i dalje deo teritorije države Srbije ili ste vi spremni da trgujete njima u ovim pregovorima o razgraničenju i podeli Kosova i Metohije? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica Mirjana Dragaš.

MIRJANA DRAGAŠ: Zahvaljujem.

Danas bih postavila pitanje ministru za rad, zapošljavanje, socijalnu i boračku zaštitu i ministru obrazovanja.

Naime, Strategijom obrazovanja do 2020. godine usvojenom 2012. godine, kada je ministar obrazovanja bio prof. dr Žarko Obradović, utvrđen je jedan od najvažnijih obrazovnih ciljeva, a to je povećanje obuhvata mladih visokim obrazovanjem i dostizanje procenta visokoobrazovanih od 20% kadrova. Ka tom cilju se ide, međutim, procenat koji je dosad postignut je 11. To je dobro, ali svakako nedovoljno za jedno napredno društvo kakvom inače težimo.

S druge strane, priroda bolonjskog obrazovnog modela kod nas otvara drugo pitanje, a to je pitanje stečenih akademskih zvanja koja se dobijaju po završetku studija na akreditovanim programima i obrazovnim profilima na našim visokoškolskim ustanovama, a nema ih u registru zanimanja. Problemi nastaju upravo kada mladi sa fakultetskom diplomom treba da se prijave Službi za zapošljavanje, jer se veoma često dešava da veliki broj zanimanja sa akreditovanih visokoškolskih programa nije evidentiran u registru zanimanja koji vodi Nacionalna služba za zapošljavanje, niti statistika prepoznaje ova zanimanja. To se dalje komplikuje prilikom zapošljavanja, odnosno formulisanja konkursnih zahteva poslodavaca. Posebno su u problemu nova, tzv. zelena zanimanja, npr. inženjer zaštite životne sredine.

Kako je u toku izrada kataloga zanimanja potrebnih javnom sektoru, smatram da je neophodno da se to usklađivanje izvrši saradnjom Ministarstva obrazovanja, u čijoj su nadležnosti studijski programi i zvanja koja se po tom osnovu dobijaju, i ministra rada, u čijoj je nadležnosti područje zapošljavanja.

U vezi s tim, pitala bih oba ministra – da li se radi na usklađivanju nomenklature i statistike zanimanja koja se vodi kod Nacionalne službe za zapošljavanje i stečenih zvanja na našim fakultetima, diploma koje dobijaju mladi? Mnogi administrativni problemi i prepreke rešili bi se upravo uvrštavanjem ovih zanimanja u registar Nacionalne službe, i to što pre. Ovaj problem je usko vezan za zapošljavanje mladih i obrazovanih ljudi, koji često ne mogu biti uvedeni u evidenciju nezaposlenih jer se njihovo zanimanje ne nalazi u registru zanimanja Nacionalne službe za zapošljavanje. Ukazujem na ovaj problem zbog činjenice da jedan broj mladih i obrazovanih ne uspe da dođe do posla a ima diplomu.

Drugi problem, koji je povezan s prvim, jeste još uvek prisutan odlazak mladih i obrazovanih ljudi u inostranstvo. Taj broj, kao što znamo, nije mali. Ceneći sve napore Vlade da se trend odlaska mladih zaustavi, imala bih pitanje i istovremeno predlog ministru rada u vezi sa volontiranjem mladih u organima državne uprave, lokalne samouprave, sudovima, zdravstvenim ustanovama, obrazovnim institucijama itd. Veliki broj mladih se odlučuje da volontira kako bi dobio šansu za zapošljavanje. Znam jedan broj mladih lekara koji godinama volontiraju u našim zdravstvenim ustanovama, pravnike koji su u sudovima ili organima uprave. Volontiranje je prilika da praktično primene stečena znanja i pod mentorstvom stručnih ljudi nauče kako da rade.

Po Zakonu o volontiranju, ovi mladi a nezaposleni ljudi imaju pravo na naknadu ugovorenih troškova, prema članu 21. Zakona o volontiranju. To su pre svega topli obrok i putni troškovi, dakle minimum. Međutim, Zakon omogućava da se ti troškovi ne ugovore prilikom sklapanja ugovora o volontiranju, tako da oni sami snose troškove redovnog dolaska na posao i troškove ishrane u toku rada. Pored toga, volontiranje ne ulazi u radni staž jer se volonteri ne prijavljuju kao zaposleni i ne plaćaju se doprinosi. Ako uzmemo u obzir da su to nezaposlena lica, onda je jasno da je njihovo volontiranje u stvari još veće opterećenje nacionalnog budžeta.

U tom smislu, pitam ministra za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja – da li se i koje mere mogu preduzeti da se volonterima obezbedi obavezna naknada troškova dolaska na posao i troškova toplog obroka? Da li se razmišlja o mogućnosti promene statusa volontera prijavljivanjem i obezbeđivanjem makar minimalne osnove osiguranja volontera, što bi značajno poboljšalo njihov položaj i motivisalo i druge da se kroz volontiranje približe šansi za dobijanje stalnog posla? Time bi se svakako smanjio i odliv mladih kadrova u inostranstvo. Da li se u tom smislu može izmeniti Zakon o volontiranju kako bi se uvela zakonska obaveza, a ne da bude prepušteno poslodavcu da odluči treba li ili ne da volonteru obezbedi... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, moje poslaničko pitanje upućeno je Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti gospodinu Rodoljubu Šabiću.

Po kom zakonu gospodin Šabić, u svojstvu Poverenika, ima pravo da se bavi dnevnim politikom? Koje odredbe zakona njemu dozvoljavaju da na najdirektniji način zloupotrebljava funkciju Poverenika za informacije u

dnevnopolitičke svrhe? Koji zakon? Koji propis to njemu omogućava? Ko ga je ovlastio za to? Koja tačno odredba mu daje takvu mogućnost?

Voleo bih da dobijem odgovore na ova pitanja zato što je ovih dana pokrenut politički napad na šefa Poslaničke grupe SNS Aleksandra Martinovića upravo od strane Rodoljuba Šabića i nekih njegovih pajtaša iz tzv. opozicije, i to samo zato što se Aleksandar Martinović, kao narodni poslanik, interesovao za način na koji Šabić troši sredstva koja dobija od države. Zamislite, drznuo se narodni poslanik da pita lažnog Poverenika za informacije kako troši državni novac, usudio se da pita gde troši državne pare! Šta je dobio kao odgovor? Salvu najstrašnijih uvreda i kleveta. Ako pogledate „Tviter“ nalog Poverenika za informacije Rodoljuba Šabića, videćete da se on već danima isključivo i jedino bavi likom i delom Aleksandra Martinovića. On ništa drugo i ne radi osim što tvituje i napada SNS. Da li je to posao Poverenika za informacije? Da li ga za to građani Srbije plaćaju? I to preskupo plaćaju, uzgred budi rečeno, plata mu je preko 200.000 dinara. Preko 200.000 dinara samo plata, bez drugih naknada koje ostvaruje. Za šta? Da tvituje?

Evo šta on piše na društvenim mrežama. Drugog oktobra Rodoljub Šabić kaže: „Građani Srbije, đavo je odneo šalu! Ovaj operetsko opskurni lik je šef poslaničke stranke vaše države.“ Uzgred budi rečeno, tako nešto ne postoji, ne postoji poslanička stranka, postoji poslanička grupa, ni to ne zna dakle. Istog dana kaže: „Da li verujete liku koji je donedavno o osobama čiji je danas poltron pričao ovo ...“, tu misli na gospodina Martinovića. „I šta mislite o tome da je lik takvog morala sada šef poslaničke grupe vladajuće stranke (SNS) u parlamentu vaše države?“

Na taj način se pridružio svojim ortacima iz stranaka bivšeg režima, zapravo vratio se u svoje dosističko jato iz kog je potekao, koji jedino znaju da vređaju, prete i linčuju ljude na društvenim mrežama.

Podsetimo se samo tvita onog nesrećnog Slaviše Lekića, novinara u pokušaju. Kaže Slaviša Lekić: „Posle Vučićevih ocena, šef naprednjaka u Skupštini čitao Đinđićevo pismo Mladiću. Sledeća je ispovest Martinovićevog oca: Kako sam zlostavljao rođeno dete“. Pritom, Martinoviću je preminuo otac, ali šta to njih briga? Šta ih to zanima? To je ta elita. To je ta pristojna Srbija. To je ta moderna Srbija. To je ta evropska Srbija. Dalje, isti taj Lekić za Maju Gojković kaže: „Politički šljam SNS-a, oličen u oralnom izletu gospođe Maje Gojković.“

Imamo onda onog Sergeja Trifunovića, koji je pisao na Tviteru, žao mi je što moram da pročitam, ali je rekao – pišaću na vaše grobove. To je rekao taj kulturni, taj moderni Sergej Trifunović. To je isti onaj Sergej Trifunović koji je za Marka Đurića, kada su ga uhapsili i maltretirali Šiptari na Kosovu, rekao – zadržite tu životinju. To je rekao – zadržite tu životinju. To je kada taj isti Sergej

Trifunović Marijanu Rističeviću kaže, citiram: „To je kao kada bih ja rekao: tako ti tvoje majke kurve.“ Citiram.

Imamo onog Ješića, koji je na Tviteru pozivao na nasilje, kaže: „Jurićemo vas po ulicama da vas šamaramo i udaramo nogom u ...“, da ne čitam gde. Pa onda Zoran Živković, koji je pozivao na ubistva; pa Jelena Mačić, ona koja poziva na ubistvo, pa se posle pravila da je bila pijana. Verovatno je i Živković popio malo tog dana. Dakle, isti je princip ...

(Predsedavajući: Zahvaljujem.)

Samo da završim, pustite me još deset sekundi.

Isti je princip kod svih – pretnje, uvrede, pozivi na linč, pozivi na progon političkih neistomišljenika, osećaj inferiornosti, jer znaju da regularnim putem ne mogu nikako da pobede Aleksandra Vučića i Srpsku naprednu stranku.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Markoviću.

Obaveštavam vas da su sprečeni da prisustvuju sednici narodni poslanici Stefana Miladinović i prof. dr Žarko Obradović.

Prelazimo na tačke 1–6. dnevnog reda (nastavak zajedničkog načelnog i jedinstvenog pretresa):

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE,

– PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O SARADNJI U OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I OČUVANJA PRIRODE,

– PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O OČUVANJU AFRIČKO-EVROAZIJSKIH MIGRATORNIH PTICA VODENIH STANIŠTA,

– PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O ODRŽIVOM TRANSPORTU UZ OKVIRNU KONVENCIJU O ZAŠTITI I ODRŽIVOM RAZVOJU KARPATA,

– PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O OČUVANJU POPULACIJA SLEPIH MIŠEVA U EVROPI,

– PREDLOG ODLUKE O DAVANJU SAGLASNOSTI NA ODLUKU O IZMENAMA FINANSIJSKOG PLANA REPUBLIČKOG FONDA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZA 2018. GODINU.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da su pozvani da sednici prisustvuju: Goran Trivan, ministar zaštite životne sredine, Siniša Mali, ministar finansija, dr Zlatibor Lončar, ministar zdravlja, Ivan Karić, državni sekretar u Ministarstvu zaštite životne sredine, Slobodan Perović, Biljana Filipović Đušić i Jasmina Jović, vršioci dužnosti pomoćnika

ministra zaštite životne sredine, Darko Komnenić, vršilac dužnosti pomoćnika ministra finansija, Slađana Đukić, vršilac dužnosti pomoćnika ministra zdravlja, Andrej Bojić, šef kabineta ministra zaštite životne sredine, Branislav Atanasković, vršilac dužnosti sekretara Ministarstva zaštite životne sredine, Darinka Radojević, Dušan Ognjanović, Aleksandra Došlić i Olivera Topalov, načelnici odeljenja u Ministarstvu zaštite životne sredine, Nikola Maravić, šef odseka u Ministarstvu zaštite životne sredine, Milorad Dubak i Vladimir Mihajlović, viši savetnici u Ministarstvu zdravlja i Marija Raičević, savetnik u kabinetu ministra zaštite životne sredine.

S obzirom na to da nastavljamo rad, da li još neko od predsednika, odnosno predstavnika poslaničkih grupa želi reč?

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Gospodo, opet ste 14 tačaka dnevnog reda spojili u jednu mada one međusobno nemaju skoro nikakve veze i time prekršili Poslovnik. Šta ću, ja se moram opredeliti o čemu ću govoriti, jer ne mogu o svim tačkama. Opredelio sam se za moje omiljene ministre, Zlatibora Lončara i Gorana Trivana.

Načelno sam protiv toga da se građani Srbije, osim u krajnje izuzetnim slučajevima mala deca, leče u inostranstvu. Smatram da nikog punoletnog ne treba slati na lečenje u inostranstvo, jer to odnosi mnogo novca i ishod je krajnje neizvestan. Kad su u pitanju deca, onda treba voditi računa da podležemo emocijama, što je sasvim prirodno; kad vidimo sliku deteta koje boluje od najteže bolesti, čovek bi sve učinio da pomogne. Međutim, moramo imati lekarsku komisiju koja će biti dovoljno snažna, pa da ustanovi ima li šansi za izlečenje ili nema. Ja bih malo dete poslao na lečenje i sa 5% šansi, ali ako lekari kažu nema ni 5% šansi, onda treba stisnuti zube, izdržati i voditi računa o ostaloj deci.

Možda vam ovo ne izgleda naročito humano, ali je racionalno, jer morate voditi računa da je naše zdravstvo u nestašici novca iz dva razloga: nismo bogato društvo da bismo mogli da nagradimo lekare i medicinske sestre koliko treba, a i ovo para što imamo ministar je u stanju da usmerava u razne druge pravce, da se ugrađuje u nabavku medicinske opreme i da te pare prazni iz budžeta.

Vidite, ovde se desila jedna nesreća, jedna tragedija – malo dete od četiri godine trebalo je da se uputi na lečenje u inostranstvo. Bolest je bila najteža i mnogi lekari su znali da tu spasa nema, ali javnost je bila zainteresovana, digla se Srbija i našao se jedan humani fudbaler, Nemanja Matić, da doplati 71.000 evra i da to omogući. Nažalost, dete je preminulo jer spasa nije bilo. Ali šta posle toga dolazi? Prvo se ubacio jedan notorni hohštapler, kriminalac, koji se zove Sergej Trifunović, čovek bez ikakve časti i obraza, koji preti da će

političkim protivnicima pisati po grobovima kad dođe na njega red da te stvari radi, kao da će on biti prvi. On formira humanitarnu organizaciju, glumac, alkoholičar, krajnje negativnog socijalnog ponašanja, nazove je „Produži život“ i od naivnog naroda skuplja pare. Hajde što on može da prevari naivni narod, ali kako on da prevari ovako pametnog ministra, Lončara? Ministre, jesi li ti imao imalo mozga kad si mu uplatio onih 250.000 evra?

Poslat je ovaj mali dečak, koji je nažalost preminuo, na lečenje, ali je Sergej Trifunović rekao, ima, treba za još pet po 50.000. I, naravno, zaleće se ministar Lončar i uplaćuje 250.000. Koga si pitao, je l' ti misliš da ministar sme to da radi, da pare iz budžeta uplati jednoj lažnoj humanitarnoj organizaciji, pa još kriminalnog karaktera? Sme li to ministar da radi? Ne sme. I da ništa nije tačno od onoga što sam dosad iznosio ovde tri godine, ovo je dovoljno da ti danas odletiš sa funkcije, i bolje ti je idi sam, jer će te čekati krivično gonjenje u protivnom.

Zašto je on to uplatio, 250.000 evra? Vidite kabadahijsko ponašanje – može mi se. Odjeknuće lepo u javnosti; ministar brine o nesrećnoj deci, o deci sa najtežim oboljenjima, sa retkim bolestima.

Šta je trebalo uraditi? Trebalo je, pre svega, kod nas izgraditi kapacitete za lečenje dece od retkih bolesti, novi objekat uz Institut za majku i dete na Novom Beogradu ili Dečju kliniku u Tiršovoj (možda je na Novom Beogradu lakše), pa obučiti naše doktore, mi imamo doktore ekstra klase, svetske klase, nabaviti opremu. Ogromne su sume novca ovde, valjda se sada govori o četiri milijarde, je l' tako... Gde mi je Mirčić, on mi je tu nešto proveravao. To su ogromne sume novca i treba ga pametno iskoristiti. Ako mi imamo ovde takve objekte za zaštitu dece sa retkim bolestima, pa i iz okruženja će dolaziti deca da se leče jer će ovde cene biti niže nego u Americi, Kanadi, Nemačkoj, Švedskoj ili gde sve. To je, dakle, racionalno ponašanje. Nažalost, kod većine tih bolesti zapravo pravog leka nema, ali dužni smo da im produžimo život što se više može.

Ministar dade 250.000 evra, pa se ispostavilo da je jedno od te dece već otišlo na lečenje jer je neko drugi uplatio. A šta je bilo sa ostalim parama? Ulaže to Sergej Trifunović u neke slovenačke fondove, reinvestira, da bi kamatu uzeo za sebe. Svega dva zaposlena, ali na režijske troškove preko 30.000 evra godišnje. To je istina, to su činjenice. I sad ministar napada Sergeja Trifunovića i njegovu nazovihumanitarnu organizaciju „Produži život“. On te načini, ministre, budalom, ne budi primenjeno, težak je izraz, ali on te napravi, nisam ja – uplatiš mu pare i sada još ti njega napadaš što te pare preusmerava u drugom pravcu. Pa kakav si ti ministar kad ranije nisi primetio? Znao si za sve ovo što radi Sergej Trifunović, što je jedan narodni poslanik, kako mu beše ime, malopre govorio, Marković, sve si ti to znao i opet si mu pare uplatio na račun fondacije. Zašto? Da ne bi po tvom grobu pišao danas-sutra. Čemu to?

Dame i gospodo, naš je problem što mi nemamo stručnog ministra zdravlja. Ministar zdravlja treba da bude ugledni profesor medicinskog fakulteta, sa naučnim radovima, a ne tehnički asistent. Kad imamo tehničkog asistenta, evo kakva je njegova tehnika ministarskog delovanja – ima para, hajde, gruni tamo, gruni ovamo. Iznosio sam ja podatke i šta je bilo u Nišu i šta je bilo na raznim drugim mestima, da vas ne zamaram, da ostavim malo vremena i za Gorana Trivana pošto odavno nisam imao priliku da njega ovde stavim na tapet, a ljutiće se ako ga zaboravim.

To je, dakle, jedna prevara, jedna komedija koju nam je priuštio ministar, valjda da bi palo u zaborav to kako se ogrešio o državni budžet uplaćujući jednoj hulji, jednom hohštapleru 250.000 evra državnog novca.

Da li sam ostavio za Trivana bar deset minuta? Prelazim na ministra Trivana. Ministre, pre dolaska na ovu funkciju ti si bio deset godina gradski sekretar za ekologiju, je l' tako? Hajde što su neke druge gradske službe zakazale, što je zakazalo Ministarstvo građevina, kako ti imaš obraza da dođeš u Narodnu skupštinu a omogućio si da se celo naselje napravi na levoj obali Save, na Novom Beogradu, na zaštićenom državnom zemljištu, gde su izvori za gradski vodovod? I nisi uopšte reagovao da se poruše dve kuće Tomislava Nikolića na tom prostoru. Kako to? Šta si uradio kao ministar ekologije da se to učini? Evo, biće uskoro smenjena Zorana Mihajlović, a ti se nadaš da ćeš ostati. Kako misliš da ostaneš, kada bude rekonstrukcija Vlade, ako te kuće ne porušiš? Mogu li ostati te kuće?

Neko će reći, ima preko milion nelegalnih objekata u Srbiji. Ima dva, ima tri miliona, ali nema takvih slučajeva da su kuće napravljene pored izvorišta za gradski vodovod. I sad, fekalije iz kuća prerađuju se u vodu za piće. Možda su ti aparati toliko dobri pa mogu da prerade, možda je to kao u kosmičkim brodovima, ali je malo ogavno piti tu vodu kada znaš da je to iz dve kuće Tomislava Nikolića izlazilo, sve ono što su nusprodukti njegovih fizioloških procesa i njegove porodice.

Ništa nisi uradio od kada si ministar da se reše ove deponije otrovnog otpada širom Srbije: u Obrenovcu, Beloj Crkvi, Pančevu, Kikindi, zapadnoj Srbiji, posebno u Lapovu, gde se angažovao naš predsednik Opštinskog odbora Zoran Stanković da se utvrdi pravo stanje na komunalnoj deponiji gde se skladišti azbestna prašina, a ona je kancerogena, i to se i dalje radi. Stanković se i tebi, ministre, obraćao, ali uzalud, nisi reagovao. A inspektori su suviše blagi kada se pojave na terenu.

Međutim, ne bih ja danas ni dolazio u Skupštinu, zadužio bih nekog drugog da govori o ovim tačkama dnevnog reda, imao sam neke važnije poslove, ali sam morao da dođem kada sam čuo šta si juče izgovorio u Narodnoj skupštini. Posle ovoga što si izgovorio, ni ti ne možeš ostati ministar, apsolutno.

Kada si obrazlagao Sporazum između Srbije i Hrvatske o saradnji u oblasti životne sredine i očuvanja prirode govorio si o oblasti Mure, Dunava i Drave i rekao: „Ovaj region jeste značajan i može biti interesantan za nas zbog toga što kolege kažu da mi tu imamo nekih otvorenih pitanja kada je granica u pitanju. Političari će se dogovoriti da li granica može biti ovakva ili onakva, ali ekologija ne mari za to da li će granica biti na ovoj ili onoj strani“. Ovo je najveći skandal u ovom mandatu! Gluplju izjavu nijedan ministar nije dao. Znači, ti ne znaš lično o čemu se radi, a sediš u Vladi Srbije i neke su ti kolege usput rekly. Kako imaš obraza da me gledaš u oči? To je teritorija Republike Srbije koju Hrvatska potražuje bez ikakvog osnova i Srbija je bez rata neće dati! Nema te vlade koja će potpisati da se preda ijedan pedalj teritorije Srbije s leve strane Dunava.

A zašto ti to juče nisi rekao u Skupštini, nego relativizuješ pitanje granica – ko god tu bude, ekologija će imati svoje probleme pa će ih rešavati na isti način, je l' tako? Čak i ako Hrvati okupiraju? Ti se nadaš da će oni okupirati? Oni su četiri brigade uvežbavali da se iznenada iskrcaju preko Dunava. Imaju ratne planove, gotove sve. Plan je bio da se brigade iznenada iskrcaju, da se zapuca, da Srbija počne uzvraćati vatru i dok Srbija svoje snage mobiliše, da interveniše EU, da intervenišu Amerikanci, NATO i da traže prekid vatre. I da oni tako 11.000 hektara zemljišta na levoj obali Dunava, dragocenog zemljišta, uzurpiraju.

Zašto je dragoceno to zemljište? Prvo, zato što je odvajkada srpsko; drugo, zato što je na obali Dunava; treće, zato što je cena tog zemljišta ogromna. To zemljište je pogodno i za ruske gasne električne centrale i za mnoge druge objekte. To je skupoceno zemljište, a ti bi to ovde problematizovao. I hoćete da potpisujete ugovor sa ustaškom državom, koja još pod okupacijom drži Republiku Srpsku Krajinu.

Stao si u odbranu afričko-evroazijskih migratornih ptica. Slažem se da ih treba zaštititi, ali šta je sa zaštitom srpskih ptica? Pre dve godine Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije tražilo je od Inspekcije za zaštitu životne sredine da utvrdi da li Dragan Šormaz lovi zaštićene vrste ptica. Šormaz je poznat po tome što je ukrao svojevremeno poslanički mandat Demokratskoj stranci Srbije, Koštuničinoj, i zato što je otvoreni NATO lobista u Narodnoj skupštini. Čak je i šef delegacije u Skupštini NATO-a, pa je hteo da samostalno donosi odluku koji član delegacije sme da ide na sledeću skupštinu, koji ne sme, kao da on o tome odlučuje. To samo govori sa kakvim čovekom imamo posla ovde.

Taj Šormaz je predsednik Lovačkog saveza Srbije i priznao je tada, pre dve godine, da lovi tetrebe i jarebice, koje su strogo zaštićena vrsta u Srbiji. Da li je protiv Šormaza ikada podneta krivična prijava zbog ulova zabranjenih vrsta ptica? Pa mi u Srbiji trenutno nemamo ni vrabaca koliko smo imali. Ranije sam

imao u Batajnici jata vrabaca, svaki dan dođu, pojedu mrvice hleba, pojedu nešto što ostane od šarplaninaca, a sada ih nema. Golubova nema dovoljno, koliko ih je nekad bilo. Šta je bilo s tim pticama?

Naša policija je znala da zaustavlja Transporte ulovljenih ptica koje su otpremane u Italiju... Nekim pticama se u kulinarstvu samo jezici koriste; oni ulove nekoliko tona ptica pevačica pa im posle vade jezike i spremaju neke delikatese. Bio je Dragan Veselinov ranije, je l'? Evo, zna Mirčić bolje od mene.

Onda, imamo ta velika iskopavanja peska. U Padini je npr. uništena kolonija ptica pčelarica i lasta bregunica, koje su strogo zaštićene vrste. Ministarstvo ništa nije preduzelo. Jeste kratkotrajno obustavljeno iskopavanje peska. Znam da se pesak mora iskopavati, ali mora se iskopavati planski, ne može svako da vadi pesak i šljunak gde poželi, nego tamo gde se proceni da neće izazvati nikakvu ekološku štetu. Ima peska i na nekim rekama koji nije dovoljno eksploatisan, ali se ide tamo gde je najbliže i – koliko ko izvuče.

Dakle, sve ovo su stvari za koje si ti, ministre, odgovoran i zbog kojih treba odmah da podneseš ostavku.

Ana Brnabić je izjavila pre nekoliko meseci, spremala se rekonstrukcija Vlade... Je l' imam još dva minuta? Pa je potom izjavila da neće da vrše rekonstrukciju dok se ne završi ova runda pregovora o Kosovu. Sad nam je Vučić saopštio da su ovi pregovori koji su vođeni propali. Novi će se nastaviti naravno, možda za nas u Srbiji u povoljnijoj situaciji zbog promene američkog stava i zbog čvrste odluke Rusije i Kine da zaštite srpske nacionalne interese štiteći tako i međunarodno pravo, i krajnje je vreme da se pristupi rekonstrukciji Vlade.

Već sam iznosio ogroman broj argumenata zašto mora da ode Zorana Mihajlović. Videli ste da je planska dokumentacija jedanaest puta protivpravno menjana na Koridoru kod Grdelice, da je tamo dva ili tri puta padao potporni zid, dva puta dosad. Za sve to je ona odgovorna. Zatim, imamo slučaj Zlatibora Lončara, govorio sam više puta u Narodnoj skupštini. Imamo slučaj Mladena Šarčevića i njegove, u najmanju ruku, neodgovornosti po pitanju udžbenika koji će se koristiti u našim osnovnim i srednjim školama. Vidite da nam hrvatski izdavači dokazuju u udžbenicima, na geografskim kartama da se Hrvatska protezala do ušća reke Drim, u Albaniji, dakle preko svih tih tradicionalno srpskih teritorija. Čuda se dešavaju u sferi udžbenika, tu se formirala prava mafija, koja stotinjak, meni reče ovaj Žarko, devedeset miliona ...

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Dvadeset minuta je prošlo.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Nije još, samo da još kažem ko sve. Pa Vladan Vukosavljević, Vanja Udovičić, vidite... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem se.

Reč ima koleginica Grozdana Banac.

Izvolite.

GROZDANA BANAC: Hvala, gospodine predsjedavajući.

Poštovani ministre, uvaženi saradnici i narodni poslanici, što se tiče ovog Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine, ja bih želela da istaknem par stvari, ako mi dozvoli kolega Šešelj. Ali pošto pričamo u isto vreme, onda se ne čujemo.

Ja sam htela danas da istaknem, gospodine ministre za zaštitu i ekologiju, i da vam se zahvalim za sve što ste preduzeli u ispuštenim situacijama. I koleginica je govorila o tim stvarima jako stručno. Vama se zahvaljujem što ste stručno predložili ove zakone, pažljivo i postepeno se ide u to. Opštepoznata stvar je da je ekologija i zaštita životne sredine ispuštena, lepo ste vi naveli, trideset godina. E sad, ko neće da vidi, ko neće da čuje, ko neće to da ispoštuje, to je njegova privatna stvar. Zato imamo taj problem. I velika će muka biti, na vama je veliki problem, da rešavate jedno po jedno.

Što se tiče ovog predloga o potvrđivanju Sporazuma o očuvanju populacije slepih miševa, znate, danas je Dan zaštite životinja, i to je veliki dan. Ko je malo čitao, ko čita, ko je upućen u te stvari, zna da je to lanac prirode i da su slepi miševi čistači prirode, oni nama pomažu da preživimo. Kao i sve ostalo, jer ne živimo samo mi na ovoj planeti, na ovoj planeti žive i životinje, i insekti i sve ostalo što je lanac prirode u kojem čoveku neki pomažu, neki odmažu. Prema tome, hvala vam puno što ste i ovo stavili na dnevni red.

To je postepeno rešavanje ovih problema, koje će, naravno, Partija ujedinjenih penzionera podržati jer ona ima iskustva u tome. Znate, članstvo je veliko; pa taman i 20% da ostane od tog članstva, to je velika populacija. Ova partija ima tu populaciju. Meni je jako žao što je kamičak u cipeli mnogim pokretima, ali neka oni naprave partiju, nemam ništa protiv, i neka se ponašaju u skladu sa svim zakonima, pa i Zakonom o zaštiti životne sredine, koja je jako bitna i na prvom mestu, koja je jako povezana i sa gospodinom iz ministarstva zdravlja.

Koje su posledice toga, evo, vidimo ove bolesti koje nam dolaze, koje nisu... Mi ne znamo koje su to bolesti, a nećemo ni znati. I u vezi s tim sam htela, pošto sam posećivala i neke seminare, dosta sam pročitala o tome i trudim se da čitam... Zaštita životne sredine je egzaktna nauka. To treba malo pratiti i baviti se time, ko želi.

Lokalne samouprave su u obavezi da zaposle, to već traje, to je po zakonu koji traje godinama, svaka lokalna samouprava u obavezi je da zaposli dva inženjera zaštite životne sredine, što nijedna... Ja ne znam, nemam informaciju, trudim se, od 1987. godine se trudim da to ispratim, međutim, nemam informaciju da je ijedan inženjer zaposlen. Ne znam zašto.

Ja vam se u ime toga zahvaljujem, jer vi već imate plan i program da se zapošljavaju malo ti inženjeri, koji su zapostavljeni, koji su vrlo bitni, kao i u lancu prirode i u lancu ishrane.

U svakom slučaju, vi radite jedan veliki, Sizifov posao, koji je neshvaćen, ne znam iz kojih razloga, jer mi smo okrenuti samo tome šta ćemo danas, a kad nas se nešto dotakne sutra, onda su veliki problemi, onda mi tražimo da vi to rešavate. Ali vi možete, lepo ste rekli, treba preventivno da se radi. Da se sve radilo preventivno, ne bismo bili u problemu. Ali preventivno se ne radi, sve se radi danas, pa sutra ćemo videti kako ćemo.

Htela sam u vezi s tim da vas zamolim, ovi operateri koji se pojavljuju, koji su se pojavili masovno, veliki su problem. Samo želim da vam skrenem pažnju da se mora povesti računa i da mobilna telefonija jeste bitna, ali nije bitnija od čoveka. Svuda su ti operateri postavljeni, neću da pričam o broju, ali ko god prošeta ulicama može da vidi, i na lokalnim samoupravama i na javnim preduzećima. Zašto je tako, da li dolazi do nekog plaćanja? Ja neću u to da ulazim, ali vas najlepše molim da se o tome povede računa, kao i o otpadnim vodama.

U jednoj od rasprava zamolila sam ministra Lončara da medicinski otpad mora da se reši. Penzioneri imaju, možda bi... Ja mogu da dam predlog da se svakom penzioneru u apotekama plaća po deset dinara za svaku vraćenu kutiju. Pa, i to je neki stimulans, penzioneru to puno znači. A onda su apoteke dužne da taj materijal skladište po zakonu. Vi to vrlo dobro znate, i vama će to pomoći. Ja sam to zamolila u jednoj od rasprava, ne znam da li ste me ispratili, ali ponovo želim to da istaknem.

Ujedno želim da se zahvalim na vašem trudu i radu koji ste vi počeli, koji nije počeo sa mrtve tačke, i ja se zaista zahvaljujem. Da li ste vi kao sekretar mogli da imate uticaj ili niste, mi znamo da niste imali previše uticaja. U svakom slučaju, kao Ministarstvo, lepo ste naveli da su kapaciteti jako slabi, kao i u svim ministarstvima, ali se treba truditi da se ti kapaciteti popunjavaju, da se svako ministarstvo ojača da bi moglo da sarađuje jer sva ministarstva su međusobno povezana.

U svakom slučaju, PUPS će glasati za sve ove zakone koji su predloženi, ovaj set zakona, jer su zaista od izuzetne važnosti za naš život i našu budućnost. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Branislav Mihajlović.

BRANISLAV MIHAJLOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Pred nama je zakon o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine. Čitajući predloge izmena i dopuna Zakona, došao sam do zaključka da Srpska napredna stranka, kada je došla na vlast, kao da je rešila da se obračuna sa životnom sredinom i da potpuno uništi čitav taj sektor. Nažalost, u tome je skoro i uspela.

Zašto to kažem? Zato što su u poslednjih šest godina u toj oblasti izvršena tri velika ukidanja koja su, normalno, dovela do dramatičnih posledica po zaštitu

životne sredine. Prvo ukidanje je bilo ukidanje Ministarstva za zaštitu životne sredine 2012. godine; zatim je izvršeno ukidanje Fonda za zaštitu životne sredine, takođe 2012. godine; 2015. godine izvršeno je ukidanje namenskog karaktera eko-dinara. Četvrto ukidanje, koje se predlaže ovim izmenama i dopunama Zakona, predstavlja ukidanje obaveze sprovođenja javnog konkursa za trošenje eko-dinara za sufinansiranje eko-projekata. Izvinite, gospodo na vlasti, da li znate vi nešto drugo da radite nego samo da ukidate? Posledice tih ukidanja, po mojoj oceni, vrlo su dramatične.

No, da idemo redom. Ministarstvo je ukinuto, pa je ponovo formirano juna 2017. godine. Time je priznata greška da ukidanja uopšte nije ni trebalo da bude. A mi znamo da je osim toga bilo i dosta pritiska iz Evropske unije, jer moralo je da se formira, besmisleno je nemati jedno takvo ministarstvo.

„Dosta je bilo“, u svakom slučaju, ne ulazeći u razloge, pozdravlja formiranje Ministarstva za zaštitu životne sredine i nada se da nijednoj idućoj vlasti neće pasti na pamet da ga ponovo ukida. „Dosta je bilo“ se ne slaže sa skandaloznim kadrovskim rešenjem za ministra, ali to sada nije tema. Ako budemo pitani zašto smatramo skandaloznim i zašto je to tako, to je zbog toga što smatramo da nema opipljivih rezultata za ovih godinu dana, čak suprotno tome.

Ukidanje Fonda za zaštitu životne sredine je bila velika greška, bez obzira na ogromne zloupotrebe koje su se neosporno dešavale za vreme ministra Dulića. Umesto ukidanja, trebalo je uvesti red i rad u rad Fonda, tako da odgovorne treba procesuirati. To znači – potpuna transparentnost u trošenju i raspodeli sredstava Fonda, jasni kriterijumi i ravnopravnost za sve potencijalne korisnike i, ono što je bio najveći problem i izvor zloupotreba, kontrola realizacije projekata, koja je redovno izostajala. Predložene izmene Zakona idu upravo u suprotnom smeru. Šta se u suštini desilo? Malverzacije i zloupotrebe ministra Dulića, normalno, trebalo je sankcionisati, ali ne tako što će se ukinuti Fond.

Takođe je neophodno precizno definisati šta je namensko trošenje eko-dinara. To je suštinsko pitanje i suštinska primedba koju sad ovim izmenama nudi „Dosta je bilo“. Znači, od suštinske važnosti je otkloniti svaku dilemu oko toga, jer je dosad to bilo postavljeno jako široko, tako da je svako tumačio na svoj način, onako kako mu odgovara. Zato se dešavalo da se sredstva troše za najrazličitije namene, koje nemaju nikakve veze sa zaštitom i unapređivanjem životne sredine, što je potpuno besmisleno i nedozvoljeno. Dakle, mora se preciznije definisati za šta se tačno mogu koristiti sredstva, tako da se ne ostavi prostor za zlonamerna tumačenja. Ničeg od ovoga nema u ovom predlogu zakona. U praksi je sve suprotno i nakaradno. To je jedna od naših osnovnih primedaba u odnosu na predložene izmene i dopune ovog zakona.

Namenska sredstva od naknada za zagađivanje su „utopljena“ u klasičan budžet i troše se nenamenski za popunjavanje raznoraznih „rupa“ u budžetu (što je po nama nezamislivo), namirivanje nezajažljive partokratije, stranačkih parazita i ko zna šta sve još. Trošenje eko-dinara za programe koji ne pripadaju životnoj sredini (npr. asfaltiranje ulica, izgradnja vodovoda i toplovoda, zoo-higijena), kao i za subvencije komunalnim preduzećima, potpuno apsurdno, za pokrivanje minusa, takođe je nenamensko trošenje. Ništa od ovoga, po Zakonu o budžetskom sistemu, nije bilo dozvoljeno do 2015. godine, a od 2015. godine se „diže rampa“ i sve ovo postaje dozvoljeno.

Umesto da uvođenjem reda spreči masovnu pojavu nenamenskog trošenja, Narodna skupština Republike Srbije je krajem 2015. godine usvojila izmene Zakona o budžetskom sistemu pritom ukidajući namenski karakter sredstava od ekoloških naknada. „Dosta je bilo“ traži da se hitno vrati namenski karakter eko-dinaru, i to je jedna od naših suštinskih primedaba ovako predloženim izmenama i dopunama Zakona. Tražimo da se ponovo formira fond za zaštitu životne sredine kao posebno pravno lice, u koje će se slivati sva sredstva (100%) od eko-dinara. Neko će možda reći da postoji Zeleni fond, ali Zeleni fond i ovo što ja pričam potpuno nemaju veze jedno s drugim.

„Dosta je bilo“ takođe poziva vlast da se okane eko-dinara, da odmah prestane da ga koristi za finansiranje partokratije. Da podsetim, pravo na IPARD podsticaje ostvaruje lice koje je upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava, i to, molim vas, slušajte pažljivo – fizičko lice, preduzetnik, privredno društvo i zemljoradnička zadruga, između ostalog, i za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava, za nabavku nove mehanizacije i opreme. Visina podsticaja iznosi od 60% do 80%, a ostalo ide sufinansiranje iz eko-dinara, bez javnog konkursa. Šta to znači? To znači da smo odlučivanje o distribuciji tih sredstava apsolutno sveli na subjektivnu procenu. Normalno da smo apsolutno protiv toga. To nisu mali iznosi. Iznosi podsticaja koje korisnik može da ostvari mogu biti od 5.000 do čak milion evra, u pojedinim slučajevima i više.

Kada znam sve ovo, pitam se i pokušavam da zamislim do kakvih sve zloupotreba može doći implementacijom ovakvog zakona o izmenama i dopunama Zakona. Da li će doći do favorizovanja korisnika koji su bliski vlasti? Da li će se kupovati glasovi seljaka, poljoprivrednih proizvođača? Da li će biti favorizovane firme za izradu dokumentacije potrebne za apliciranje i druge radove tokom realizacije projekata? Padaju mi na pamet i nepredviđeni troškovi u fazi realizacije. Izgleda da je aktuelna vlast smislila novi, odnosno napredniji način kupovine glasova.

Na kraju želim da kažem tri ključne stvari: krajnje je vreme da konačno svi shvate da nebriga o životnoj sredini mnogo košta sve nas; drugo, da priroda naplaćuje mnogo veću kamatu i od najpokvarenijeg bankara svima nama; da i

najveći uspeh u nekoj drugoj sferi života nema mnogo smisla ako istovremeno urušavamo svoje životno okruženje.

Znači, sve ovo nije dovoljno, nego smo sada posegli i za ukidanjem obaveze sprovođenja javnog konkursa. Stvarno, što je mnogo, mnogo je. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Da li još neko od predsednika, odnosno predstavnika poslaničkih grupa želi reč?

Kolega Obradoviću, izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani ministri, poštovane kolege narodni poslanici, na dnevnom redu se nalazi set dragocenih zakona iz oblasti zaštite životne sredine. Gospodine ministre koji ste nadležni za ovu oblast, želim pre svega da kažem načelan stav Srpskog pokreta Dveri kada je u pitanju ova tema. Nas i te kako interesuje zaštita životne sredine, ali ne zbog EU, već zbog zaštite životne sredine u Srbiji. Smatramo da nije EU razlog zbog koga mi treba da se bavimo sopstvenom životnom sredinom, nego upravo zaštita sopstvene životne sredine treba da bude motiv zbog koga se mi bavimo tom temom.

Ono što vi možete uvek da očekujete kada je Srpski pokret Dveri u pitanju, to je podrška za sve ono što je u interesu zaštite životne sredine. Kao što ćemo, naravno, uvek biti spremni da kritikujemo sve ono što vi smatrate, da tako kažem... Kako ste vi rekli, jedno je politika, a drugo je struka. Sad moram da vas u tom smislu demantujem i upozorim da je i te kako vaša struka povezana sa politikom i da vi ne možete učiniti ništa u oblasti zaštite životne sredine ako ne obratite pažnju na politiku i politička dešavanja.

Evo na šta konkretno mislim. Takozvani IPARD fondovi, koji su jedan od motiva da uradite ove izmene i dopune Zakona o zaštiti životne sredine, pominju se godinama unazad u ovoj državi, a nijedan srpski poljoprivrednik nije video neke koristi i sreće od njih. Evropska unija je za te namene izdvojila određena sredstva u pretpristupnim fondovima, i to od 2014. do 2020. godine, a sada je, gospodine ministre, kraj 2018. godine i ne vidim da ćete išta postići u tom predviđenom periodu do 2020. godine. Podsetiću vas da niko ne zna da li će nakon toga Evropska unija uopšte postojati i da li će bilo koja sredstva biti izdvojena za ovu temu nakon 2020. godine. Kao što vas podsećam da imamo čvrsta obećanja vodećih evropskih zvaničnika da pre 2025. godine sigurno nećemo ući u EU, ako EU tada uopšte bude postojala.

Ono što ovde jeste zapravo ključno pitanje jeste ovaj pravilnik kojim ćete vi pratiti primenu tih podsticaja iz EU, odnosno njihovo dodeljivanje krajnjim korisnicima ovde u Srbiji. To može biti jedna opasnost, po dva osnova: ili za partijsku primenu jednog takvog pravilnika, gde bi sredstva iz evropskih fondova dobijali jedino ljudi bliski vladajućim strankama, ili za neke druge oblike kriminala i korupcije, koji su inače karakteristični za našu državu. Zato vas molim da obratite pažnju na taj pravilnik i da, ako je to moguće, i mi ovde

u Domu Narodne skupštine Republike Srbije na nekoj javnoj raspravi razmotrimo taj pravilnik i vidimo kako će se ta sredstva dodeljivati, ako ikada uopšte dođe do dodeljivanja tih sredstava iz IPARD fondova o kojima se toliko priča a niko ih nikada nije video.

Ono što ovde meni jeste centralna tema s kojom želim da vas suočim jeste tema onoga što vi na neki način niste konstatovali, a mi smo kroz niz amandmanskih rešenja želeli da skrenemo vašu pažnju na to – to je da Srbija ima određena prirodna bogatstva ili nacionalne resurse koje biste morali imati u vidu kada štitite zdravu životnu sredinu u Srbiji. Kada to govorim, pre svega mislim na naše šume, naša rečna korita, naše izvore čiste pijaće vode, naša rudna bogatstva, naše poljoprivredno zemljište.

Posebno bih skrenuo vašu pažnju na domaće semenske vrste, koje suštinski u ovom trenutku nisu zaštićene kako treba i nemaju banku domaćeg semena koja bi štitila domaće semenske vrste. Gospodine ministre, moram da vam skrenem pažnju na to da ako mi ne budemo imali domaće seme, bićemo zavisni od uvoza stranog odnosno tuđeg semena i samim tim ćemo biti neka vrsta taoca uvoznčkog lobija i stranih multinacionalnih kompanija koje će nam to seme prodavati. Dakle, jedno od najalarmantnijih pitanja danas jeste zaštita domaćih semenskih vrsta. Mi smo nekada imali izuzetne institute, i za krompir i za voćarstvo i za niz drugih grana poljoprivrede. Mnogi od tih instituta su, nažalost, ozbiljno urušeni, neki ugašeni, očito s ciljem da mi ne budemo snažni u domaćoj proizvodnji semena, nego da budemo žrtve uvoznčkog lobija i uvoza stranih semenskih vrsta.

Ne vidim da ste predvideli ovakvu vrstu zaštite naših prirodnih bogatstava kojima mi raspolažemo u korpusu zaštite životne sredine. Zašto je to važno? To je važno iz prostog razloga zato što ako ne vladate našim prirodnim bogatstvima, onda suštinski ne možete da zaštitite životnu sredinu. Ako u našim rukama nije naše poljoprivredno zemljište, mnogo teže ćete kontrolisati šta se tamo radi. Ako u našim rukama nisu naša rudna bogatstva, ili kakvu rentu uopšte uzimate na ta rudna bogatstva; ako neko neovlašćeno seče šumu širom Srbije, a vi ne možete da mu uđete u trag i da ga u tome zaustavite, posebno u onim delovima oko administrativne linije sa KiM (primera radi, u opštini Medveđa je to vrlo karakteristično); ako ne držite u našim rukama izvore čiste pijaće vode ili dozvolite neograničenu, nekontrolisanu, neplansku i protivzakonitu „zarazu“, da tako kažem, nenormalno širenje mini-hidrocentrala širom Srbije, takođe nećete držati u svojim rukama kontrolu nad zaštitom životne sredine.

Na kraju, stvar koja je za Srpski pokret Dveri posebno dramatična kada govorimo o celoj ovoj tematici jesu genetski modifikovani organizmi, odnosno seme, hrana i uopšte promet i prodaja bilo kakvih namirnica sa genetski modifikovanim organizmima. Vi ste, mislim, svesni činjenice da uprkos postojećem zakonu koji to zabranjuje, odnosno ne dozvoljava... Mi bismo ga

dodatno pooštrili, a ne kao što Vlada Republike Srbije, prema našim informacijama, planira da uvede neku liberalizaciju kada su u pitanju genetski modifikovani organizmi i uvoz u Srbiju. Mi bismo dodatno pooštrili zakon, koji bi sprečavao svaku vrstu prometa i prodaje genetski modifikovanih organizama u Srbiji.

Dakle, postavlja se pitanje da li u ovom trenutku imamo kontrolu nad tom oblašću, da li neko to uvozi mimo zakona, da li neko to sadi širom Srbije mimo zakona i dalje prodaje i, posebno, kako stojimo sa namirnicama koje nisu obeležene posebnom napomenom da sadrže određene genetski modifikovane organizme.

Verujte, postoji veliko interesovanje javnosti za ove teme. Ovo je jedan korpus tema koji, složićete se, apsolutno ulazi u oblast zaštite životne sredine, a nisam ga video u ovim predloženim izmenama i dopunama postojećeg Zakona o zaštiti životne sredine. Moja sugestija je da vi morate u svoje ruke da uzmete prirodna bogatstva Srbije, da nema privatizacije banja, lekovitih banja, termalnih izvora i svih drugih potencijala ove države; da ne možemo dozvoliti privatizaciju, rasprodaju naših rudnih bogatstava, kao što je bio npr. RTB Bor; da ne možemo dozvoliti skandaloznu rasprodaju našeg poljoprivrednog zemljišta kao što je to bilo na primeru PKB-a.

Koliko izvora čiste pijaće vode, evo, možete li na to da mi odgovorite, da mi napravite analizu, koliko izvora čiste pijaće vode u Srbiji je u našim rukama, a koliko je prodato strancima? Recite mi, recite javno da li je normalno da bilo kome prodamo izvore čiste pijaće vode u Srbiji. Da li smo mi nesposobni da flaširamo sopstvenu pijaću vodu i da je prodajemo, ako je u pitanju već ta vrsta trgovine, odnosno biznisa? Zašto bismo to dali bilo kome drugome?

Dakle, gde je vaše ministarstvo u jednom jasnom i preciznom stavu zaštite naših prirodnih bogatstava, a ja sam vam nabrojao sve na šta pod tim mislim?

Ono što je posebno bolna tema, i na njoj ću se malo duže zadržati, jeste pitanje mini-hidrocentrala. Meni je drago da čujem ono što ste vi juče izjavili i ja ću vas citirati: „Mini-hidrocentrale su nešto što, po mom dubokom profesionalnom ubeđenju, čini štetu ne samo biodiverzitetu nego kompletnoj biologiji vodotokova, naročito onda kada se ne naprave kako je to predviđeno. Imam ozbiljnu nameru da obiđem veći deo tih izgrađenih mini-hidrocentrala. Neke sam obišao i moram da kažem da je to što sam zatekao horor, jer se postavlja pitanje biološkog minimuma te vode.“ Dakle, ovo su stenografske beleške sa jučerašnjeg zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije, gde ministar zaštite životne sredine javno kaže za ono malo što je obišao, a ja vas kritikujem što niste obišli sve, i što je video kako izgledaju mini-hidrocentrale u Srbiji, da je to horor. Zar to nije zvono za uzbunu, gospodo narodni poslanici? Ko je proizveo taj horor? I zašto ministar zadužen za ekologiju toliko kasni sa

utvrđivanjem situacije, koju je nazvao „horor“, kada su u pitanju mini-hidrocentrale?

Na kraju kažete nešto o čemu želim s vama ozbiljno da polemishem i mislim da je to ključni problem. Kažete: „Mi možda ne možemo da sprečimo izgradnju mini-hidrocentrala koje su dobile građevinske dozvole...“. Kako ne možete? Ko je dao dozvolu? Kako je mogao da da dozvolu protiv zakona? Kako možete da dozvolite da horor postoji u Srbiji? Znači, o tome se radi, ne da možete, nego morate. To je vaša obaveza – ne mislim samo vas kao ministra, nego čitave Vlade Republike Srbije – da zaustavite horor. Vi hoćete da kažete da je horor normalna stvar kada su u pitanju mini-hidrocentrale i da niko ne može da ga zaustavi? Pa, čekajte, podnesite ostavku, dajte šansu nekome drugome da to zaustavi. Mislim da je to isto jedno od rešenja.

Kažete dalje: „... ali možemo da se borimo i izborimo uz pomoć svih vas za to da mini hidrocentrale ne postoje u zaštićenim dobrima, da bismo zaštitili svoj prirodni resurs i svoj genetski resurs sav. Ja verujem da to možemo“. Evo, mi smo apsolutno za. Mi ćemo da vas podržimo i pomognemo u tome, ali morate i vi, gospodine ministre, da se borite. Ne možete vi da sedite u Beogradu, a da niste posetili Staru planinu, da niste izašli pred one ljude koji su protestovali u Pirotu pa im rekli – da, ja se slažem s vama, hajde zajedno sada da se borimo protiv ovih mini-hidrocentrala i problema koje one prave za kompletan biodiverzitet.

Ono što je ovde ključno pitanje jeste da li vi, nažalost, gospodine ministre, postajete drugi ministar u Vladi Republike Srbije koji se ne pita za ono što je njegov delokrug posla? Prvi je gospodin Vladan Vukosavljević, koji se otvoreno suprotstavio rijaliti šouima u Srbiji i dobio našu podršku, ali onda je protiv njega ustala kompletna Vlada Republike Srbije, počevši od predsednika, ministra vojnog, ministra policije, REM-a... Stali su u zaštitu Željka Mitrovića, vlasnika privatne televizije, glavnog režimskog propagandnog glasila, koje 24 sata dnevno emituje rijaliti šoue i propagandu Aleksandra Vučića.

Da li ćete vi biti drugi Vladan Vukosavljević u Vladi Republike Srbije pa izaći i reći – mini-hidrocentrale su problem, to je horor, kao što ste izjavili u ovom visokom domu, a onda će svi da se ograde od vas, prvo predsednik Vlade, a onda redom svi? Zašto? Pa zato što je glavni investitor mini-hidrocentrala u Srbiji kum predsednika Srbije Aleksandra Vučića, Nikola Petrović. Kao što niste smeli da udarite na Željka Mitrovića, kuma Aleksandra Vulina, ministra odbrane, tako, verujem, ne smete da udarite ni na Nikolu Petrovića, kuma Aleksandra Vučića, jer je to pozadina tog horora o kome ste vi pričali. Nikola Petrović je horor, čisto da znamo to, da kažemo to javno, jer ako su te mini-hidrocentrale horor, a iza njih stoji Nikola Petrović, Vučićev kum, kao investitor, dakle, Nikola Petrović jednako horor, koji niko ne sme da dira, koji je zaštićeni beli medved u ovoj državi.

Tu dolazimo do suštinskog pitanja i ja ću vas upoznati veoma precizno jer se ozbiljno pripremam za diskusije, sa konkretnim problemima koji se tiču posebno grada Pirota i opštine Knjaževac, pa dozvolite da vam skrenem pažnju na konkretne podatke.

Izgradnjom mini-hidroelektrana u području Stare planine, gde je samo u slivu Toplodolske reke planirana izgradnja sedam mini-hidroelektrana sa derivacionim cevima ukupne dužine 45 kilometara, dobio bi se energetska potencijal od nepunih pet megavati ukupne instalisane snage, a uništilo bi se preko 80% svih vodotokova, i brojem i dužinski. Potpuno bi se uništili tokovi Javorske, Studenačke, Rakitske, Zaskovačke i Toplodolske reke. Za potrebe izgradnje mini-hidrocentrala samo u slivu Toplodolske reke bilo bi probijeno skoro deset hiljada metara puteva, koji bi bili isključivo u funkciji izgradnje mini-hidrocentrala a trajno bi oštetili kompletan biodiverzitet Stare planine.

U Specijalnom rezervatu Jerma prostornim planom koji je u pripremi planira se izgradnja velike pribranske elektrane na reci Jerma i nekoliko malih derivacionih elektrana na rekama Rakitskoj, Kusovranskoj, Poganovskoj, kao i na njihovim pritokama Ribni dol, Ljulja i Selaška reka. Izgradnjom ovakvih energetskih postrojenja ne uništavaju se samo ovi vodotokovi već i veoma bogat i razgranat biodiverzitet ekosistema koji ih okružuje. Lokalne zajednice sela Poganovo, Odorovci, Iskrovci, Kusa Vrana, Petačinci i Rakita – a znate koliko su ovi seljaci digli bunu i svoj glas protiv izgradnje mini-hidrocentrala, ja ne znam da ste ih obišli i udostojili vaše posete – koje su svojim osnovnim životnim potrebama vezane za ove vodotokove, pretrpele bi trajne posledice najpre po život a zatim i po planirane brojne urbane, poljoprivredne, turističke ili etnološke aktivnosti raznog tipa.

Dakle, Srpski pokret Dveri, kao odgovorna državotvorna stranka, ne želi da podrži uništavanje života u ovim područjima, već želi da svojim aktivnosti pospeši razvoj Stare planine i Specijalnog rezervata Jerma. Potreba za vodosnabdevanjem, zaštita biodiverziteta, razvoj poljoprivrede i turizma, estetske i sportske mogućnosti malih vodotokova su naš prioritet za život Srbije.

Postojeća zakonska regulativa Republike Srbije ne prepoznaje mini-hidroelektrane na najmanjim rekama Srbije kao nešto korisno ako njihov kapacitet nije iznad deset megavata, dakle ako nije iznad ove brojke. Mi zahtevamo poštovanje zakona Republike Srbije i ništa više. A vi uradite analizu gde su sve prekršeni zakoni Republike Srbije da bi se dobile građevinske dozvole za izgradnju mini-hidrocentrala i eto vam načina kako ćete da osporite i dovedete u pitanje te građevinske dozvole i pozovete na krivičnu odgovornost one koji iza toga stoje.

Evo koji su to zakoni, da vas podsetim. Zakonom o zaštiti prirode priroda je proglašena dobrom od opšteg interesa za Republiku Srbiju i kao takva uživa posebnu zaštitu. Organizacija, uređenje, korišćenje prostora i izgradnja objekata

u zaštićenim područjima vrši se na osnovu prostornog plana područja posebne namene, odnosno urbanističkog plana, koji moraju biti usaglašeni sa Zakonom o zaštiti prirode, Uredbom o režimima zaštite i aktom o proglašenju zaštitnog područja.

U skladu sa članom 29. i članom 35. Zakona o zaštiti prirode i članom 6. Uredbe o režimima zaštite propisano je da su radovi i aktivnosti koji su ograničeni, a koji ugrožavaju neku od temeljnih vrednosti zaštićenog područja, zabranjeni u skladu sa zakonom, aktom o proglašenju i međunarodnim ugovorima. Eto osnova na koji vi možete da se pozovete da zaustavite, zabranite te radove, dovedete u pitanje dobijanje građevinskih dozvola, dovedete u pitanje izmene urbanističkih i prostornih planova ako su oni to omogućili i jednostavno se umešate u zaštitu biodiverziteta i životne sredine u Srbiji.

Sve aktivnosti koje su dovele do toga da se u zaštićenom području Stare planine izdaju dozvole za izgradnju mini-hidrocentrala, a koje su učinjene od strane lokalne i republičke vlasti, moraju se preispitati i sankcionisati u skladu sa važećim zakonima Republike Srbije. Mora se sprečiti gradnja mini-hidrocentrala u pomenutim područjima, investitori obešteti ako je to potrebno, a krivci za bahati odnos prema prirodi kazniti u skladu sa zakonima Republike Srbije.

Na kraju, Srpski pokret Dveri je za iskorišćavanje svih energetske potencijale Republike Srbije, ali u skladu sa zakonima Republike Srbije. Želimo da zaštitimo prirodu ali i da proizvedemo potrebnu količinu energije, što je moguće i solarnim panelima i vetroparkovima, koji se mogu postaviti i van zaštićenih područja prirode i neće ugroziti životnu sredinu.

Kada ćemo, gospodine ministre, imati, primera radi, na RTS-u jednu javnu debatu, pa da na nju pozovemo dekane pet fakulteta Univerziteta u Beogradu, koji su se u otvorenom pismu javnosti usprotivili izgradnji derivacionih mini-hidroelektrana, kao i predstavnike ekoloških društava? Šta krijemo kada su u pitanju ove nelegalne gradnje, ove divlje gradnje, ove protivzakonite gradnje i nešto što svakako ugrožava život u ovim ruralnim prostorima Srbije, koji imaju neke druge potencijale, koje bi vi trebalo da štitite.

Dakle, moje pitanje je tu veoma jednostavno – hoćete li vi da se umešate pa da mi, evo, zajedno, što vam ja nudim, „zaratimo“ protiv ovih investitora koji misle da mogu da rade protiv zakona Srbije, ili ćete da kažete – ja tu ne mogu ništa, izdate su građevinske dozvole? Gospodine ministre, hajde da vidimo zajedno kako su izdate građevinske dozvole, kome su izdate građevinske dozvole, da li je zbog toga menjan urbanistički i prostorni plan, da li je tu nešto protivzakonito, kakvo je bilo mišljenje nadležnih institucija zaduženih za zaštitu životne sredine, kakvo je bilo mišljenje vašeg ministarstva, da li vas je iko išta pitao ili svako radi kako god hoće ovde u državi, po uzoru na onaj simbol svih simbola – divlju gradnju na vrh Kopaonika.

Gospodine ministre, ako neko može da napravi divlji objekat na vrhu Kopaonika, koji vidi čitava Srbija, a policija, nadležni inspektori i nadležne državne službe ne mogu da ga sruše zato što iza toga stoje određeni kriminalni krugovi bliski vladajućoj Srpskoj naprednoj stranci, zamislite šta rade na Staroj planini, gde niko ne vidi šta se dešava. Zamislite šta rade na Staroj planini. Ako može divlja gradnja na vrhu Kopaonika, koju svi vide, i oni ne smeju da je sruše zbog ljudi koji iza nje stoje, zamislite koliko onda vi tek ne smete da prozovete Nikolu Petrovića javno i da pitate – izvini, šta vi radite na Staroj planini, ili u drugim delovima Srbije, gde se izgrađuje ko zna koliko desetina i desetina mini-hidrocentrala, koje su dobile sporne građevinske dozvole uprkos protestima i pobuni lokalnog stanovništva.

Ja vas molim, da biste me uverili da ste iskreni u svemu ovome što radite, hajmo zajedno na jedan od protesta tih ljudi, recimo, dole na Staroj planini. Hajmo zajedno, da im se i vi obratite i kažete – da, i ja sam protiv ovoga, evo, trudim se i borim se, ali neko drugi ovde očito onemogućava zaštitu životne sredine i izdaje protivzakonito građevinske dozvole. Imate obavezu prema tim ljudima, ako ste već ministar za zaštitu životne sredine, da budete zajedno s njima u tim protestima. Onda ćemo vam svi poverovati da ste vi zaista borac. Inače ste vi Vladan Vukosavljević dva i od vas je jači... Od njega Željko Mitrović, a od vas Nikola Petrović i onda je jasno ko vlada ovom državom. (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Obradoviću.

Po Poslovniku, narodni poslanik Neđo Jovanović.

Izvolite.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Reklamiram povredu člana 106. Poslovnika imajući u vidu da ste dozvolili nešto što je nedopustivo narodnim poslanicima, pa samim tim i Bošku Obradoviću, a to je da u populističke svrhe i radi političkog marketinga zloupotrebljava sednicu Skupštine pozivajući se na nešto što svakako nije tačka dnevnog reda.

Danas nije tačka dnevnog reda ni gospodin Vukosavljević, niti REM, niti Vlada Republike Srbije. Tačka dnevnog reda je jasno definisana i njoj se treba posvetiti i raspravljati sa dužnom pažnjom, a ne baviti se populizmom, političkim marketingom, kako je to ovde činjeno.

Da postoji iskrena namera, želja i dobra volja da se nešto promeni, to bi se svakako komentarisalo na drugačiji način, a ne ovako maliciozno. Zašto? Zbog toga što je Srbija, samim tim i Vlada Republike Srbije pa i resorno ministarstvo, uključena u jedan koncept koji je faktički sastavni deo evropskog koncepta zaštite životne sredine i u tom pravcu i predlažemo zakone, odnosno Vlada predlaže zakone, a mi o njima diskutujemo i nadam se da ćemo ih usvojiti bez ikakvih dilema.

Zbog toga vas molim da ubuduće nemate toleranciju prema populizmu jer se na taj način ugrožava dostojanstvo Skupštine, da nemate toleranciju prema vređanjima bilo koga ko nije u ovoj skupštini, a naročito onih koji su ovde prisutni, jer ministri nisu glineni golubovi na koje treba pucati iz redova poslaničkih klupa. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Slažem se, kolega, da ministri nisu glineni golubovi, ali kada vi kao pravnik budete objasnili kolegi Obradoviću šta je to pravni kontinuitet, onda možemo da pokušamo da ga nateramo da diskutuje samo o temama dnevnog reda.

O moralnom, to se nasleđuje u porodici, tamo se stiče.

Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o tome? (Ne.)  
Hvala lepo.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 107. Poslovnika Narodne skupštine.

Predsedavajući, divim se vašoj tolerantnosti ali trebalo je upozoriti Boška Obradovića da se drži teme i da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine. Naime, on koji je juče projurio prema Staroj planini sa 200 km na sat, o čemu postoji video-zapis... Šta ćete, nasilnik u autu je nasilnik u vožnji. Pravo je čudo da su ga poljoprivrednici uopšte videli tamo i da je on nakratko video njih.

A tu postoji povreda dostojanstva zato što je opštepoznato, kada on priča o modifikovanim organizmima, da je on modifikovani ljotićevec u „žute“ Dveri Dragana Đilasa. To je najmodifikovaniji organizam.

Drugo, svi znate da je on pobratim sa bugarskom „Atakom“. Nadam se da se dogovorio kome pripada Stara planina. Kad je razgovarao sa njima, sve do Vranja je bio ustupio bugarskoj organizaciji „Ataka“, koja je, uzgred budi rečeno, njegova pobratimska fašistička organizacija. Takođe sa Pernarom, koji ide na ustaške skupove, drži i te kako čvrste veze.

Dakle, povreda dostojanstva je višestruka. On priča o mini-centralama. Ja mislim da on i ne zna šta je mini-centrala. A da njegovu mržnju prema Vladi, prema vlasti, prema Aleksandru Vučiću pretvorite u električnu energiju, to je Tesla nekad govorio, možete da obasjate celu Evropu.

Ja se slažem s njim da su oni odgovorna državotvorna stranka, zato što će odgovarati za potkopavanje države jer su samo tu vredni...

(Predsedavajući: Privodite kraju.)

... Kao krtice. Rade za državu, ali ne za našu.

PREDSEDAVAJUĆI: Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o povredi Poslovnika? (Ne.)

Po Poslovniku, narodni poslanik Marija Janjušević.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Ja ne reklamiram ništa, jer reklame se emituju u rijaliti programima pa mi je čudno što prethodni poslanici reklamiraju Poslovnik. Bio bi red da nauče, da ih ne uče mladi poslanici, po stažu mislim, da se ukazuje na povredu Poslovnika. Ja sada ukazujem na povredu Poslovnika, člana 108, koji kaže da se vi starate o primeni ovog poslovnika na sednici.

Vrlo često se dešava da se nekoliko narodnih poslanika poziva ovde na dostojanstvo. Stvarno je skardno da o dostojanstvu u ovom visokom domu pričaju osobe koje su jednom nogom ovde a drugom u zatvoru, i na trećem mestu ne mogu da se nađu, čak ni nanogicu da nose ne mogu.

Ne znam zašto je iznošenje istine uvreda. Srušite taj objekat na Kopaoniku pa da pričamo dalje. Ne znam da li vas je sramota.

Ja bih se zabrinula...

(Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Koleginice Janjušević, hoćete li da obrazložite vaše smatranje da sam prekršio Poslovnik? Već počinjete da koristite povredu Poslovnika kao zloupotrebu da odgovorite kolegama.

Zatražite reč, ali vas molim da ne izlazite iz okvira ukazivanja na povredu Poslovnika.

Izvolite.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Evo, potrudicu se da ne izlazim iz okvira ukazivanja na konstantnu povredu Poslovnika u ovom visokom domu, jer su određeni narodni poslanici zapravo zaduženi za to da šire laži, da ljagaju one narodne poslanike koji ovde iznose istinu.

Što se tiče toga da treba da se držimo teme, evo, ja vas pozivam da date lični primer, koji ćemo mi vrlo rado slediti.

A da meni ovde o dostojanstvu priča neko ko je pravo iz rijaliti šoua na magarcu ujahao ovde, a sada vozi „audi“, ja to neću...

PREDSEDAVAJUĆI: Izričem vam opomenu, koleginice Janjušević.

Sada ću da odgovorim i na ukazivanje na povrede Poslovnika u vezi s članom 108. Znači, po vama, trebalo je da intervenišem još kada je kolega Obradović tražio od ministara da ponište dozvole o izgradnji mini-hidroelektrana koje je donela vlada Mirka Cvetkovića, ili druge dozvole? To je već rušenje pravnog poretka države, zato što kada organ uprave izda neku dozvolu na koju se ne uloži prigovor, ona postaje konačna i pravosnažna i može da je poništi samo sud, a ne Vlada Republike Srbije, ministarstvo ili neki drugi organ koji ju je izdao. Gospodin Obradović ne zna ništa o pravu pa zato tako može da priča. U slučaju da to uradi Vlada ili organ koji je izdao takav upravni akt, a dozvola je upravni pojedinačni akt, može da se pokrene postupak pred domaćim sudovima (ili pred stranim) i da se naplati šteta, što takođe gospodina Obradovića nije briga, ali ja sam ga pustio da o tome priča.

Kad pričate nešto, vodite računa da ne pravite štetu državi.

Da li smatrate da Narodna skupština treba da se izjasni u danu za glasanje o povredi Poslovnika? (Ne.) Hvala lepo.

Povreda Poslovnika, Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 103.

I dalje cenim vašu tolerantnost. Naime, gospođa Marija Janjušević je ovde govorila o nekoj mojoj povredi dostojanstva u Narodnoj skupštini.

Da, tačno, ja sam bi na „Farmi“ zajedno sa Acom Ilićem, Jasminom Anom, gospođom Evom Ras itd. To je bilo 2010. godine. Ne sećam se da sam koristio neko živo biće iz Dveri da ujašem u ovu Narodnu skupštinu, ali, bože moj, ako je ona to tako ocenila, neka joj tako bude...

(Predsedavajući: Kolega Rističeviću, molim vas...)

Ja se ne sećam, ja negiram to. Ja se ne sećam.

Ali, gospodine predsedavajući, dozvolite, o dostojanstvu priča osoba koja je ovde išćupala mikrofona. Da li je tako? Oštetila je imovinu Narodne skupštine. O dostojanstvu Narodne skupštine priča osoba koja je ovde unela onu kamenčinu za kupus. Ispostavilo se da kamen nije samo kamen za kupus, nego da je to rekvizit iz masonske Velike ženske lože Srbije, kojoj ona pripada iako se ovde deklarirala kao pripadnica pravoslavno-porodične organizacije. Odjednom je to pravoslavno-porodično-masonska organizacija.

Ovde o dostojanstvu Narodne skupštine pričaju oni koji su sve najgore govorili o Đilasu, a onda ušli sa njima u savez. Oni su ušli u savez i sa Jeremićem, koji je žrtvovao Kosovo i Metohiju da bi Tadić i on ponovo bili izabrani. E, to je dostojanstvo Narodne skupštine o kojem oni govore.

Nisam se ja sretao sa bugarskom „Atakom“. A oni neka kažu da li jesu ili nisu bili sa Pernarom i predstavnicima fašističke organizacije itd. O tome treba da se izjasne, i da li je tačno da je to protiv države Srbije, dati nekom Vranje itd. Ja sam zaključio na kraju da oni rade za državu, ali ne znam za koju, i to je tvrdnja pri kojoj ostajem.

A gospođa, velika majstorica ženske lože, treba da se obrati nekom drugom. Ja preporučujem Sandu Rašković Ivić. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

U skladu sa članom 112. Poslovnika, određujem pauzu u trajanju do pet minuta.

(Posle pauze.)

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Reč ima ministar gospodin Trivan.

Izvolite.

GORAN TRIVAN: Hvala. Dozvolite mi da iskoristim priliku za samo nekoliko zapažanja koja bih hteo da iznesem. Neću odgovarati, nemam potrebe da odgovaram na različite besmislice.

Ono što je meni važno, to je da priča o životnoj sredini, razume se, uvek izaziva kontroverze kod određenih ljudi. Kod onih koji nisu kontroverzni ne može izazvati kontroverze. I razume se da je potpuno jasno da je životna sredina kao sektor jedan od najkomplikovanijih sektora, bez ikakve dileme, i da je svako pitanje legitimno u tom smislu zato što zaista neko treba i da se brine o tome šta radimo. Ali pitanje nadležnosti je drugo pitanje, o kojem možemo pričati takođe i vratiću se na to kasnije.

Ovo sam rekao zbog toga što budućnosti u Srbiji nema bez kvalifikovanog i kvalitetnog kadra. I koleginica je na početku danas govorila o tome, dakle zapošljavati decu i one koji su završili životnu sredinu jako je važno. Obično se dnevno-političkim temama ili zloupotrebom ekoloških tema u dnevno-političke svrhe skrene sa onih najvažnijih stvari, a to je obrazovanje, to su naša deca koja znaju i treba da znaju i kapaciteti koje Srbija mora da podiže, pre svega, kroz učenu i školovanu decu. Zbog toga sam imao potrebu da podržim ono što je rečeno na početku ove diskusije.

Od akutnih problema, istina je da ima puno problema, svakakvih i različitih. Istina je da kada se prihvatite da radite na čelu ovakvog ministarstva, onda ste po definiciji redovna meta svima koji hoće da to rade i da ne možete da izbegnete tu temu na taj način, da ne možete u stvari da izbegnete da budete meta sve vreme. Ali to se na izvestan način, iako teško, mora prihvatiti kao kolateralna šteta posla koji volite, zato što volite svoju zemlju. Uvek se vratimo na početak – zloupotrebu u političke, dnevno-političke svrhe, iako je tačno rečeno juče da politika jeste alat da bismo ove stvari menjali, kako ste juče rekli. S tim se apsolutno slažem.

No, dozvolite mi da odaberem nekoliko pitanja za koja mislim da su važna. Razume se, vremena se menjaju i naše društvo takođe treba da evoluira i shvati šta je sve važno kad je životna sredina u pitanju i koliko ovo zapravo jeste važno. Manje je važno ko vodi Ministarstvo, ali je važno da se to radi na kompetentan način. Uveravam vas da je tim koji vodi Ministarstvo više nego kompetentan i o tome ne može biti nikakve diskusije.

Zakon o kojem danas ovde govorimo ishodovaće pravilnik i sve ostalo, koji će rešiti sve procedure za naše poljoprivrednike. Važno je, a nismo to rekli juče, iako je to zapravo u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, da mi ovde pričamo o mogućnosti da se iz ovog fonda uzme ili dobije oko 175.000.000 evra, a da je 25% od tog novca potrebno uložiti od strane naše zemlje. Dosad već, kažu kolege, imamo dvadesetak investicionih projekata, po prvom pozivu, i oko 400 zahteva za veliku mehanizaciju. Krajem godine, to kažemo zbog građana, mogu da očekuju drugi poziv za te svrhe. Važno je da iskoristimo tu

pravu stvar i da omogućimo ljudima, pre svega fizičkim licima i individualnim gazdinstvima, da ostvare to pravo. Zato mi to radimo kroz ekologiju, zato što je jedan od faktora da se to uradi zapravo utvrditi ekološke uslove koje neko treba da ispuni da bi uopšte mogao da konkuriše. Dakle, mi smo jedan mali segment u toj priči, ali očigledno važan.

No, kada bismo hteli da ovaj posao bude produktivniji i da radimo produktivnije, zaista bi bilo priča o tome da jednog dana budemo ministarstvo koje je ministarstvo održivog razvoja i resursa, i tu se javnost stručna uvek slaže. E, kada bi to bilo tačno i da je to sada tačno, vi biste možda sasvim bili u pravu, ali nijedno pitanje koje ste naveli nije u našoj nadležnosti. Žao mi je što je to tako i žao mi je što to moram da vam kažem. Ali sam vrlo srećan, bez obzira na primedbe koje često imamo ovde u Skupštini, čak i lične napade koji nisu pristojni, da u suštini osećam da postoji podrška u ovom parlamentu za zaštitu životne sredine, bez obzira na to ko iz kog segmenta dolazi itd. Molim vas da ne zloupotrebljavate to na neke druge načine.

Isto tako, kada pričamo o konkretnim problemima, imajte u vidu da je pijaća voda, razume se, jedno od najvažnijih pitanja u našoj državi. Kada o tome govorite, treba da znate da država Srbija jeste vlasnik svih izvora pijaće vode, dakle to je po zakonu tako, a kome i kada je dato na korišćenje, to je jako zabavna tema. Da se vratimo unazad koliko hoćete, deset, petnaest godina itd., i da vidimo zašto i kome je sve to dato. U ovom trenutku to je, u skladu sa zakonom, rešeno tako da je sve to u vlasništvu Republike Srbije, a da Republika Srbija daje na korišćenje ovome ili onome.

Više puta sam rekao da mislim da izvori pijaće vode treba da budu u vlasništvu naših kompanija i naše države zato što je pijaća voda postala strateški resurs. Treba li govoriti o tome? Tu kucate na otvorena vrata postavljajući pitanje koje zapravo i nije u nadležnosti Ministarstva zaštite životne sredine. Isto se odnosi na šume, isto se odnosi na šljunak, na semenski materijal itd.

To ne znači da mi ne delimo zabrinutost, ali molim vas da budete korektni u svemu tome i, kada gađate, da gađate tačno tamo gde je centar gađanja. Nemojte nas gađati za svako pitanje koje se tiče naše potrebe da životna sredina bude bolja, nije sve u našoj nadležnosti. Nemojte od nas praviti nešto što mi nismo. Ako ništa drugo, nepravedno je, zato što je posao koji radimo donkihотовski i bez pomoći svih nas nema rezultata. Nemojte nas stavljati u taj kontekst jer neću to da prihvatim zato što je ovo epska borba za našu decu, koja treba sutra da se desi na taj način da da rezultate da živimo bolje.

Neću da prihvatim da nas stavljate u kontekst bilo kakvih ljudi, bilo kakvih situacija i bilo čega što zapravo ne radi u interesu sopstvene zemlje. Mi ne radimo u interesu sopstvene zemlje? Pa nije-nego. Ja to nekako drugačije doživljavam, ja to doživljavam upravo obrnuto i siguran sam da niste u pravu kada nas na taj način etiketirate. Možda i nemate lošu nameru, ali to radite.

Nemojte to da radite ljudima koji se bave životnom sredinom, jer oni u pozitivnom smislu vode računa o svima nama trudeći se da bez obzira na to ko kakve misli ima u glavi bude jednak za sve nas koji se bavimo time. To je stvarno tako. Ne želim da dozvolim da nam to zamagli činjenica da se ovde raspravlja o nekim dnevnim stvarima, što je takođe legitimno, ali nemojte nas stavljati u taj kontekst, molim vas, nema razloga, nema nikakvih razloga.

Kad su u pitanju mini-hidrocentrale, moja omiljena tema, opet kucate na otvorena vrata na način da kažete da Ministarstvo ne radi ništa po tom pitanju a, znate, neke stvari su se dramatično promenile našim dolaskom. Mi smo saglasnost za Paklešticu u avgustu prošle godine povukli. Kad je to neko uradio u ovoj državi? I to je sad razlog da nas napadate? Pa, nisam siguran. Nemojte nas napadati zbog takvih stvari. Bilo bi časno i pošteno da kažete – svaka čast Ministarstvu životne sredine što je smoglo snage da na grešku koja je tamo učinjena povuče svoj potpis i kaže – to ne sme tako da se radi, ne sme da se radi mini-hidrocentrala negde gde je utvrđeno da postoje strogo zaštićene vrste. I onda iza toga Ministarstvo kaže – mi smo protiv toga da se mini-hidrocentrale grade u zaštićenim dobrima. Molim vas, to je jedina istina. Mi smo se viđali sa ljudima koji se bore za pravo da imaju pravo glasa o tome da li će se mini-hidrocentrale graditi ovde ili onde, u Pirotu, na Staroj planini, Knjaževcu itd. Pa, mi smo ti, mi smo ti koji razgovaraju sa njima i meni je zadovoljstvo da to radim.

Znate, ja dolazim, nekad davno, iz nevladinog sektora, i te kako znam kako se tu funkcioniše i šta je zapravo osnovna ideja u čitavoj toj priči. Ovo ministarstvo je vrlo senzibilno na te stvari i radi na tome. Mi ćemo biti u prilici da se borimo u našem društvu za to da mini-hidrocentrale ne postoje u zaštićenim dobrima. I naravno da ćemo običi mini-hidrocentrale onda kad ja budem procenio da treba, a mogu onda i vas i druge da podučim o tome. Znate li šta su to derivacione mini-hidrocentrale, ili ne znate? Znate li šta su uslovi da bi se to radilo kako treba? Zna se ko daje dozvolu i zašto daje dozvolu u našem društvu da bi se sve to uradilo kako treba. Istina je da ćemo mi to prekontrolisati i bićemo ozbiljan kamen spoticanja za sve one koji misle da narušavaju životnu sredinu u našem društvu.

Ali isto tako sam ja izgovorio, a ne vi, još pre više meseci da ukoliko budemo našli način da sprečimo izgradnju mini-hidrocentrala, naročito u zaštićenim dobrima, spreman sam da razgovaramo sa potencijalnim investitorima o različitim modalitetima da oni svoje interese mogu ostvariti na nekom drugom mestu. Dakle, nismo mi pali s Marsa. Ali isto tako jesmo i te kako posvećeni tome da vodimo računa o svojoj prirodi i o tome kako se čak i one centrale koje su dobile dozvole sprovode na terenu. To je ključ, i to ćemo, razume se, raditi na svoj način tamo gde nam zakon omogućava i toga ćemo se držati sve vreme.

Zna se tačno po proceduri ko dobija dozvolu, kakvu dozvolu, kada su date energetske dozvole za ove desetine mini-hidrocentrala. Koji je to period? Raspitajte se. Ja nisam taj sigurno. Ali sam ja taj koji će da čekira sve to. Dakle, ja sam taj koji građanima... Mi smo ti koji smo građanima saveznici u čitavoj ovoj priči i nijedan ekonomski interes ne može biti važniji od zaštite životne sredine i naših građana, bez ikakve sumnje.

Sve je ovo prolazno, i vlade, i parlamenti, i mi koji smo na tim funkcijama. Jedino ostaje život, sam po sebi. Dugo ćemo mi još da se bavimo ovim pitanjima, ali ćemo se pitati za nekoliko meseci ili nekoliko godina gde je ko bio, šta je ko radio, šta je ko govorio, a posle toga i šta je radio. Znam pouzdano gde sam bio pre ovoga, znam pouzdano gde sam sada i šta radim i znam pouzdano šta ću raditi kad ovo završim. Dakle, baviću se ovim, svejedno, ovo je moj život, ovo je moja struka. Nemam nameru da idem niz dlaku nikome ko pokušava da kvazikritikom iskoristi to za nekakve političke poene. To nemojte raditi kada je životna sredina u pitanju.

Ali ako ste spremni da pomognete, pozivam vas da pomognete. Ako ste spremni da pomognete građanima da dođu informacije do javnosti i do nas, i te kako treba to da radite kao poslanici jer mi smo otvoreni za to. Ne postoji niko u ovoj državi ko ne može da bude u situaciji da nam pomogne, jer je ovo otvoreno ministarstvo; spremni smo za tu priču, hoćemo da radimo, znamo sa kakvim problemima se susrećemo. Nekada možete da me pitate sa kojim se to problemima susrećemo radeći sve ono.

Hoćete da pričamo o otpadu? Hoćete da pričamo o opasnom otpadu, osim o mini-hidrocentralama? Pričamo i radimo. A o nekim stvarima možemo i ne moramo da govorimo, zato što ih smatramo delom posla.

A ovo što vi nama radite je deo posla, takođe. Doduše, ne prija mi, priznajem, jer očekujem podršku. Možda je to iluzija koju imam, ali ja iluziju hoću da gradim, jer ekologiju ne možete voditi ako nemate iluzija, ako nemate ideala i ako ne verujete u to što radite i ako ne verujete i nemate ljubavi prema sopstvenoj zemlji. E, ovde ćete imati demonstraciju ljubavi prema sopstvenoj zemlji, bez obzira na kritike. Nisu kritike uvek nužno negativne, da me ne shvatite pogrešno, i one su potrebne da bismo znali da koordinatni sistem namestimo, ali nas nemojte gađati da ne radimo i nemojte nas gađati da ne radimo stvari koje moramo i hoćemo da radimo. Ne možete nas nikada gađati na tome da čak i ne spominjemo pitanja u javnosti koja ste vi spomenuli, koja nisu u našoj nadležnosti ali sam ih spomenuo, ne kao nadležnost jer nemam instrumente.

Ako se kao Parlament budete opredelili da ovo ministarstvo dobije nadležnosti za šume, vode itd., sve ono što ste rekli, rado ćemo to prihvatiti. Dajte inicijative, pa da vidimo šta ćemo uraditi u svemu tome. Izvesno je da mi

tačno znamo šta radimo i izvesno je da smo apsolutno uz građane koji se i te kako brinu za svoju životnu sredinu. Hvala vam na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Boško Obradović, pravo na repliku.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Gospodine ministre, zašto Parlament da ima inicijativu? Gde su vaše inicijative? Zašto vi ne pokrenete nešto od svega ovoga što smo pričali, a sve se slažete sa mnom? Ništa ne smete, niti možete da uradite. Zaista je u jednom trenutku bilo toliko dirljivo da sam hteo da zaplačem koliko ste divno govorili o tome da utvrdimo odgovornost onih koji su pre vas bili na vlasti. Znae ko je pre vas bio na vlasti? Vaša stranka, vi, SPS je na vlasti u ovoj državi 25 od poslednjih 27-28 godina. Tražite odgovornost, gospodine ministre. Evo je u vašoj stranci. Nemojte, molim vas, pričati te demagoške floskule.

Drugo, priznali ste da su Dveri u pravu, da nam je potrebno jedno šire ministarstvo, ministarstvo resursa, pa kažite – Dveri su u pravu, rešenje Dveri je bolje nego postojeće rešenje podele ministarstava. Da li je teško toliko da se kaže? Recite to. Rekli ste to indirektno. Recite to direktno. Godinama se zalažemo za drugačiju strukturu ministarstava i, naravno, da prirodna bogatstva i naši nacionalni resursi moraju biti pod jedinstvenom kontrolom.

Pričate o odbrani interesa zemlje u ovom trenutku. Ja sam prvi za to da zajedno s vama branim te interese, ali vi sedite u Vladi koja prodaje rečne tokove, koja prodaje poljoprivredno zemljište, koja prodaje rudna bogatstva, i još kažete – neko je dao naše izvore čiste pijaće vode na korišćenje. Ko je dao, gospodine ministre? Da li je SPS, vaša stranka, bila u svim tim vladama koje su to dale? Sada se kajete što ste podržavali te vlade. Recite i to javno – grešili smo što smo podržavali neku prethodnu vladu. Ne, vi biste da sedite u svim vladama i da podelite lepo ministarska mesta i da svi imate vaš partijski i lični interes, a kada se promeni vlast, a vi pređete u drugu vlast, novu vlast, onda kažete da je loše radila ona prethodna, u kojoj ste vi bili. Čekajte, molim vas, zar to nije krajnje licemerno? To političko preletaštvo uništilo je Srbiju. To je opasni otpad o kome vi govorite, i to je zaštita životne sredine – da se zaštitimo od političkih preletača i prevaranata.

PREDSEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Neđo Jovanović.

Izvolite.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Ako ćemo iskreno, Vlada Republike Srbije, i kao termin i fizički kao pojam, ostaje samo misaona imenica za Boška Obradovića i političku strukturu Dveri. Ništa drugo. I ostaće misaona imenica. Mislim da duže vreme ne treba

uopšte razmišljati o tome da se u Vladi mogu pojaviti oni koji na ovaj način prosipaju demagogiju; isključivo demagogiju i ništa više.

Da li je Socijalistička partija Srbije podržavala ili nije podržavala, to najbolje znamo mi u SPS-u. Jesmo bili u toj vladi i ne stidimo se što smo bili u toj vladi. Davali smo svoj doprinos da ta vlada funkcioniše, i na svakoj poziciji gde se nalazio predstavnik SPS-a trudili smo se da Vlada bude u punom kapacitetu i da odlučuje i radi onako kako je to u najboljem interesu građana. Zbog toga ne postoji ni jedan jedini razlog da se Socijalistička partija Srbije osvrtno unazad stidi ili da ispolji grižu savesti za bilo šta što je uradila. To činimo i danas, u punom kapacitetu.

Ono što Boško Obradović ne zna ili neće da zna, možda ne zna, nemam pojma... Očigledno je, kao što sam jednom rekao, da se nije povezao ni sa samim sobom ni dan-danas, jer non-stop iznosi kontradiktorne izjave i non-stop na kontradiktoran način pokušava da objasni građanima nešto što je nemoguće objasniti, jer zdravom čoveku i onom ko ima barem deo logike ne ide u glavu ovo što se danas čulo od Boška Obradovića.

Ali ono što je sigurno jeste to da Socijalistička partija Srbije nikada nije radila ni opstruktivno ni destruktivno. Onaj u čijim su rukama bili glavni delovi političkog kolača, a naročito onaj deo koji se zove finansije, sigurno nije bio SPS. Hvala.

**PREDSEDAVAJUĆI:** Pravo na repliku, narodni poslanik Boško Obradović.

**BOŠKO OBRADOVIĆ:** Poštovani predsedavajući, pre svega, hvala na mogućnosti da konstatujem da se upravo desio jedan istorijski trenutak u Domu Narodne skupštine Republike Srbije kada je ovlašćeni predstavnik SPS-a priznao da se ponosi učešćem SPS-a u bivšem režimu i bivšoj vlasti i da apsolutno stoji iza svega onoga što ja ta bivša vlast radila.

Moram da podsetim vladajuću većinu, na čelu sa Srpskom naprednom strankom, da smo svaki dan izloženi vašim napadima da je bivši režim uništio i upropastio ovu državu i vlast, a sada imate priznanje vašeg sadašnjeg koalicionog partnera, Socijalističke partije Srbije, da se oni ponose tim periodom uništenja ove države. Objasnite mi, molim vas, kako sedite u vlasti sa Socijalističkom partijom Srbije, koja je direktno sada priznala da je odgovorna za ono što vi tvrdite da je uništenje države u periodu bivšeg režima. Hoćemo li konačno da govorimo ovde otvoreno i iskreno o svemu ili ćete vi i dalje da nastavite da se folirate? Da li je bila dobra bivša vlast, u kojoj je bio SPS, kojom se SPS ponosi? Ili je bila loša? Ako je bila loša, zašto držite ove ljude iz te loše vlasti u vašoj vladi danas? Znači, dobri su vam iako su bili deo prethodne loše vlasti. Čekajte, pa to je krajnje licemerje! To je zapravo poenta one priče o kojoj vam ja ovde govorim.

Znači, Socijalistička partija Srbije je direktno odgovorna za loše posledice urušavanja ovog društva, države, privrede, kulture, identiteta u prethodnih 25 godina. I dalje egzistira kao partija na vlasti uprkos tome što je učestvovala u svemu lošem što se radilo u ovom društvu i državi u poslednjih 25 godina. Vi optužujete nekoga drugog da je nešto loše radio u prošlosti, poput Dveri, koje nikada nisu bile na vlasti, a u vašoj vlasti sedi onaj koji se ovde javno hvali da je sve što je bilo u bivšem režimu bilo dobro i da se oni zbog toga ponose. Izbacite ih iz vlasti, tražite njihovu krivičnu odgovornost, oni su bivši režim.

PREDSEDAVAJUĆI: Privredite kraju, kolega Obradoviću.

Pravo na repliku, narodni poslanik Aleksandar Martinović.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Razumem zašto je Boško Obradović, koji je inače, kažu, koordinator ovog Đilasovog Saveza za Srbiju, koordinira rad svih poslanika iz bivšeg režima koji su se skupili na gomilu... Nešto mu slabo ide ta koordinacija pošto vidim da poslanika skoro i nema. Razumem zašto je danas toliko nervozan i zašto toliko kidiše na Aleksandra Vučića i SNS. Dame i gospodo, upravo je objavljena vest da je državni tužilac SAD podigao optužnicu protiv Patrika Hoa, inače pajtaša Vuka Jeremića, da je izvezio oružje u Katar i da je tim oružjem pomagana tzv. Islamska država Iraka i Sirije. Verovatno je u toj transakciji Vuk Jeremić, koji je u koaliciji sa Boškom Obradovićem, dobio tu famoznu proviziju od katarske ambasade iz Berlina u iznosu od 200.000 evra. Da bi prikrio tu vest, da bi prikrio činjenicu da ih finansiraju belosvetki kriminalci i teroristi, on se obrušio na Aleksandra Vučića i SNS.

Za vašu informaciju, gospodine koordinate Saveza za Srbiju, Aleksandar Vučić je oborio režim Dragana Đilasa, Vuka Jeremića, Borisa Tadića, Šaneta Petrovića i svih drugih koji su upropastili Srbiju, sa kojima ste vi danas u koaliciji. Tako da razumem zašto ste nervozni, razumem zašto ste besni. Teško je da neko objasni da ste danas ljotićeovac, a sutra đilasovac, da ste danas protiv EU, a sutra za ulazak u EU, da ste danas protiv NATO-a, sutra za ulazak u NATO.

Sve ja to razumem, ali bilo bi dobro da dobijemo informacije, evo i od vas kao koalicionog partnera Vuka Jeremića, o čemu se ovde radi, da li je tačno da ste švercovali oružje za Katar, pa preko Katara za Islamsku državu, koliko para ste vi dobili – Vuk Jeremić je dobio 200.000 evra, to znamo – koliko je dobio Dragan Đilas, koliko je dobio Šane Petrović i koliko su dobili ostali vaši koalicioni partneri.

PREDSEDAVAJUĆI: Privredite kraju, zahvaljujem.

Pravo na repliku, narodni poslanik Neđo Jovanović.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Zamenom teza i spinovanjem, kako to čini, Boško Obradović neće ubediti građane da može da pređe 2%, a dabogda i 1% na izborima imajući u vidu kako radi i šta je radio dosad.

Ponoviću, Socijalistička partija Srbije nema razloga da se osvrtnjem u prošlost na bilo koji način smatra grešnom. Urađeno je sve ono što je trebalo da se radi. Kako je rađeno i onako kako je Vlada funkcionisala, barem sa pozicija gde su predstavnici SPS-a delovali, delovalo se na najbolji mogući način.

Kada smo kod odgovornosti, da li će ikada Boško Obradović, pored ovoga što je uvaženi kolega Martinović sada izneo kao činjenicu, poneti odgovornost za ono što njegove kolege u Savezu, kako se već zove, gde je navodno koordinator, ne znam šta koordinira... Da li će poneti odgovornost zbog toga što se solidarisao s onima koji pozivaju na silovanje, koji pozivaju na linč, koji pozivaju na najnemoralnije, najbludnije radnje, izjavama koje se pojavljuju na društvenim mrežama a upućene su najvišim funkcionerima vlasti Republike Srbije? Da li će gospodin Obradović da kaže pred građanima – da, ja se toga stidim? Ili će ovako prećutno, kao što to sada čini, pa možda čak i javno, da se time ponosi? Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Boško Obradović.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Ja sam član Predsedništva Saveza za Srbiju i jedan od deset osnivača Saveza za Srbiju.

(Poslanici aplaudiraju.)

Hvala puno, poštovane kolege. Drago mi je da pozdravljate osnivanje najvećeg opozicionog bloka u Srbiji u poslednjih petnaest godina, koji će se veoma ozbiljno suprotstaviti vašoj vlasti. To je prava stvar. Ali nije tačno da sam koordinator narodnih poslanika koji pripadaju Savezu za Srbiju. To činim zajedno sa drugim šefovima poslaničkih grupa, Sandom Rašković Ivić i Goranom Ćirićem. Naravno da ćemo zajedničkim snagama i ovde, u Narodnoj skupštini Republike Srbije govoriti protiv svega lošeg što radi ova vlast.

Za razliku od Aleksandra Martinovića, nikada nisam izneverio i izdao svoja uverenja, ideologiju i program. Ja nikada nisam bio protiv Evropske unije, da bih sad bio za Evropsku uniju. Dvadeset godina dosledno se držim ideja Srpskog pokreta Dveri, od osnivanja časopisa „Dveri“ do danas, pa i u Savezu za Srbiju, gde Dveri nisu odstupile ni za milimetar od jedne tačke svoga programa. A pogledajte Aleksandra Martinovića, nekad velikog vernika ideologije srpskog nacionalizma Srpske radikalne stranke, a danas velikog evrofanatika i sluge Evropske unije u Srbiji – e to je političko preletaštvo, koje predstavlja veliki problem za sve nas.

S druge strane, što se tiče Socijalističke partije Srbije, koja se odrekla svog prvog predsednika i osnivača Slobodana Miloševića, to najbolje govori o vama i vašoj politici.

Ovde zapravo imamo taj problem da je gospodin Martinović, kada je nabrajao koga su sve pobedili na izborima 2012. godine, zaboravio da nabroji Socijalističku partiju Srbije, koju ste takođe pobedili na izborima 2012. godine jer je tad bila u drugom taboru. A onda je Socijalistička partija Srbije prešla kod vas i od tada ste je abolirali za sve loše što je radila u prethodnom periodu. E pa ne može tako; ako je bivši režim loš, loša je i Socijalistička partija Srbije i tražite njihovu krivičnu odgovornost za sve loše što je bilo u prethodnom periodu.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Obradoviću. Kolega Martinović je zaboravio da spomene da smo 2012. godine pobedili i vas.

Pravo na repliku, narodni poslanik Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ja jesam bio u Srpskoj radikalnoj stranci, bio sam poslanik Srpske radikalne stranke i bilo bi glupo da to negiram, ali nikada nisam bio u savezu sa Demokratskom strankom, niti ću to biti, i na to sam veoma, veoma ponosan.

A što se tiče toga da li vi jeste ili niste koordinator poslanika Saveza za Srbiju, evo, ja imam današnju „Politiku“ u kojoj stoji vaša izjava: „Predsedništvo Saveza za Srbiju“, to su Đilas, Jeremić, Tadić, Dušan Petrović itd., „čiji sam član, i kao jedan od osnivača Saveza u ime Dveri, ovlastilo me je da pokrenem koordinaciju svih poslaničkih grupa koje pripadaju Savezu za Srbiju. Osim Poslaničke grupe Dveri, tu se nalaze još i Poslanička grupa Demokratske stranke, koju predvodi Goran Ćirić i Poslanička grupa Za spas Srbije, koju predvodi Sanda Rašković Ivić, inače članica stranke Vuka Jeremića. Nas troje ćemo se dogovarati i usklađivati zajednički rad, kao što je bio slučaj zakona koji se tiče penzija“ itd.

Prema tome, gospodine koordinate, vi izgleda niste baš dobro krenuli u taj vaš posao, jer čini mi se da je malo poslanika prisutno u sali, malo je onih koji vas podržavaju. A dodatno vas uznemirava i činjenica da je sad slučajem Vuka Jeremića počelo da se bavi i državno tužilaštvo SAD. Svojevremeno ste rekli da mi lažemo i iznosimo neistine; evo, sad je državno tužilaštvo utvrdilo da je veliki prijatelj i pajtaš i poslovni partner Vuka Jeremića, vašeg koalicionog partnera, Patrik Ho imao ilegalnu trgovinu sa Katarom i da je u toj transakciji Vuk Jeremić, što bi rekao naš narod, dobar za 200.000 dolara. Ne znam koliko ste dobri vi, koliko je dobar Đilas, koliko su dobri ovi iz Demokratske stranke. Ali, u svakom slučaju, vaši prsti su u tom „pekmezu“, uhvaćeni ste kako kradete, tako da bi bilo bolje da se pozabavite time nego da se bavite Srpskom naprednom strankom, koja je na izborima 2012. godine pobedila SPS ali i sve vas zajedno koji ste danas u koaliciji. To nemojte nikada da zaboravite.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Martinoviću.

Nemate pravo na repliku. Samo je citirao šta ste u novinama izjavili. Ili su vas novinari pogrešno preneli.

Po Poslovniku, narodni poslanik Marija Janjušević.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Predsedavajući, zbog ovog vašeg ponašanja sada i pre ove diskusije, povredili ste Poslovnik, član 100. Ako hoćete da diskutujete, neka neko drugi predsedava a vi siđite u klupe pa polemišite sa narodnim poslanicima.

(Predsedavajući: Pomagao sam vašem šefu.)

Razumem toliku nervozu i strah od Saveza, ali ne morate i vi sa govornice da pomažete. Pritom, dozvoljavate i direktno obraćanje narodnim poslanicima. To što vi, u nedostatku argumenata, sa tog mesta predsedavajućeg morate da pomažete, građanima samo pokazuje koliko se plašite Saveza za Srbiju, saveza za spas Srbije i za pružanje nade građanima Srbije da će ova pošast jednom da prestane. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Da vam odgovorim nešto pošto je povreda člana 100 – ne plašimo se uopšte Saveza za Srbiju. Ni ja sa ovog mesta gde sada sedim i, verujem, nijedan poslanik u ovoj sali nemamo razloga da se plašimo. Kao čovek koji se bavi politikom, ja sam za to da, ukoliko neko izražava ozbiljnu sumnju u legitimitet vlasti, izađemo na izbore. Samo, moje iskustvo u proteklih šest godina je da su neki tražili izbore, a molili Boga da se ne dese i da su svaki put kada su dobili izbore – izgubili.

Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o vašem ukazivanju na povredu Poslovnika? (Ne.)

Sada vi po Poslovniku.

Izvolite, kolega Obradoviću.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Kolega predsedavajući, povredili ste član dvesta ... 27. Poslovnika o radu Narodne skupštine, koji vam jasno stavlja do znanja da treba da se starate o primeni ovog poslovnika. Po tom poslovniku, ja sam imao pravo na repliku na izlaganje predsednika Poslaničke grupe SNS jer sam u više navrata prozvan i po imenu i prezimenu i po nazivu poslaničke grupe kojoj pripadam. Čak su mi dodeljene i neke druge dužnosti koordinatora nekih drugih političkih organizacija, a ja jesam član Predsedništva Saveza za Srbiju i od toga ne bežim. Naprotiv, smatram da je Savez za Srbiju najveći opozicioni blok formiran u poslednjih petnaest godina na srpskoj političkoj sceni i da predstavlja ozbiljnu alternativu ovoj vlasti. Dakle, morali ste mi po više osnova dati pravo na repliku, jer jednostavno nije realno da samo predstavnici vladajuće većine iznose optužbe, klevete, izmišljotine, napade na nas iz opozicije, a da mi nemamo pravo da odgovorimo.

Dosad ste vrlo korektno davali i pravo na repliku i pravo na ukazivanje na povredu Poslovnika. Ja sam vam se u više navrata i zahvalio zbog toga jer

mislim da je to bilo veoma u duhu demokratije, tolerancije i parlamentarizma, pa vas molim samo da tako i nastavite, jer nema razloga da se podiže na bilo koji način bilo kakva tenzija. Ovo je jedna normalna rasprava, potpuno u duhu jedne normalne parlamentarne debate između vlasti i opozicije, i mislim da tako treba i da nastavimo.

Možda se vama u tom smislu ne dopada to što je stvoren jedan veliki opozicioni blok, koji može ozbiljno da vam se suprotstavi, što Savez za Srbiju predstavlja jednu veliku snagu i nadu opoziciono orijentisanih birača da može doći do političkih promena, ali to je normalno. Takođe, ako je problem bivši režim, molim vas da konačno krivično gonite Socijalističku partiju Srbije i njene predstavnike iz bivšeg režima, da konačno razaznamo ko je uništio ovu državu.

Što se tiče broja poslanika u sali i kvoruma, podsetiću vas da je, čini mi se, vama juče nedostajao kvorum da uopšte utvrdite dnevni red za zasedanje Narodne skupštine. Prema tome, nemojte se brinuti o nama, brinite se o vama.

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Obradoviću, vi ste reklamirali, odnosno ukazali na povredu člana 227. Poslovnika o radu Narodne skupštine, koji kaže ovako: „Pretres povodom odgovora na interpelaciju mora da se završi na sednici na kojoj je započet. Podneta interpelacija može da se povuče do glasanja o odgovoru na interpelaciju. O pitanju koje je bilo predmet interpelacije ne može se ponovno raspravljati pre isteka roka od 90 dana od dana glasanja.“

Inače, da biste mogli da koristite pravo iz člana 227. Poslovnika, morate da ispunite odredbe iz člana 220. Poslovnika o radu Narodne skupštine, koji kaže: „Najmanje 50 narodnih poslanika može da podnese interpelaciju u vezi sa radom Vlade ili pojedinog člana Vlade.“

Taj uslov takođe ne ispunjavate, pa prema tome smatram da nisam nijednu odredbu Poslovnika prekršio.

(Boško Obradović: Jeste 27.)

Molim?

(Boško Obradović: Jeste 27.)

Vi ste 227, ima u stenografskim beleškama.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Aleksandar Martinović.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, pozivam se na povredu člana 27.

Da, jako smo nervozni, evo, tresemo se od straha zato što se plašimo Saveza za Srbiju čiji je novi predsednik, zamislite, Janko Veselinović. Jače političke ličnosti na političkoj sceni Srbije u poslednjih tridesetak godina verovatno nije bilo. Evo, uhvatila nas je baš velika panika i strah od Janka Veselinovića, koji će da nas ubedljivo pobedi zajedno sa Boškom Obradovićem, Đilasom, Jeremićem, Tadićem, Šanetom Petrovićem i svim ostalim lopovima i secikesama koji su upropastili ovu državu.

Želim samo da podsetim građane Srbije koliko je Boško Obradović dosledan. Kada je formirana Vlada Ane Brnabić, on je rekao da su Vučić, Nikolić, Vulin i Dačić izdajnici, a u novoj vladi, kaže, postoje najmanje dvoje ministara koji su masoni. Ja ću vam sad pročitati samo deo prepiske, i želim da se zahvalim svom kolegi Marijanu Ristićeviću koji mi je ljubazno ustupio ove svoje izvore iz kojih se vidi da je narodna poslanica Pokreta Dveri Marija Janjušević masonka. Kaže ovako: „Najuvaženija...“, to piše neka Brankica još 2015. godine, 18. maja, „velika majstorice, drage sestre, visoki oficiri, sa zadovoljstvom javljam da sam u prilici da na trajno raspolaganje loži stavim mali mač za bockanje kandidatkinje čiju fotografiju dostavljam u prilogu. U vezi druženja sa sestrinstvom iz Rumunije, na raspolaganju sam u petak uveče. Na radove u subotu mogu stići oko 16.30. Sve najbolje, Brankica“.

Pa onda neka Nena Popović...

(Vjerica Radeta: A ko se bockao?)

Pa, valjda se između sebe bockaju. Ne znam ja kako izgledaju ti masonski rituali, ja nisam mason.

(Predsedavajući: Kolega Martinoviću, molim vas, privodite kraju. Završite sa bockanjem.)

Evo, samo dozvolite, gospodine Arsiću, zanimljiva je tema ovih velikih ljotićevaca i antimasona.

Kaže neka Nena Popović Šević: „Najuvaženija velika majstorice, drage sestre visoki oficiri, u delu priprema kandidatkinja za rad, a primećujem da je dodat na listu, nedostaje kanap, ali se mogu pobrinuti da ga nabavim za predstojeću subotu. Isto važi i za baterijske lampe, koje sam dosad koristila umesto sveća iz bezbednosnih razloga. Podsećam da sam na raspolaganju uvaženom sestrinstvu tokom celog dana u subotu u slučaju bilo kakve logističke podrške. Poštovana velika sestro, poštovane sestre, želim da vas obavestim da, srećom, sve od opreme imam i molim da mi javite ako ima nekih izmena što se tiče muzičkog dela. Jako mi je žao što vam ne mogu pomoći u nabavci neophodne opreme jer, nažalost, radim svaki dan do 21 čas. Ukoliko vam je pomoć potrebna, molim vas da me pozovete sutra“.

Pa onda neka Nataša Pavlović kaže: „Ne, draga, ne zanovetaš. Napravićemo neku kombinaciju za tebe, ne se sekiraš“ itd.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Martinoviću.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dakle, to su ovi veliki ljotićevci koji se bore protiv... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Saglasno članu 27. i članu 87. st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18 časova zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akta iz dnevnog reda ove sednice.

Da li još neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi reč?

Koleginica Milena Turk.

Izvolite.

MILENA TURK: Hvala, predsedavajući.

Uvaženi ministre, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama su predlozi zakona ali i sporazumi u oblasti životne sredine kao deo procesa koji Republika Srbija sprovodi ...

(Narodni poslanici pričaju uglas.)

Molim vas, ako možete, da umirite poslanike.

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Molim narodne poslanike da ne dobacuju jedni drugima, da saslušamo koleginicu Turk.

Izvolite.

MILENA TURK: Hvala vam.

Pred nama su predlozi zakona ali i sporazumi u oblasti zaštite životne sredine, kao deo procesa koji sprovodimo i prolazimo na putu dostizanja standarda u oblasti kvaliteta životne sredine, održivog razvoja ali i zaštite biljnog i životinjskog sveta.

Kada je reč o predloženim izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine, član 90b propisuje uslove pod kojima se dodeljuju sredstva Zelenog fonda korisnicima sredstava u pripremi projekata u oblasti zaštite i uređenja životne sredine i u ovoj odredbi je sadržano da se za ove namene raspisuje javni konkurs Ministarstva. Postoji samo jedan izuzetak, u kojim slučajevima se ova procedura izbegava, i to je procedura za vanredne okolnosti, za neke interventne mere, odnosno kada je potrebno nešto hitno preduzeti, uraditi rekultivaciju ili sanaciju zemljišta.

Predloženim izmenama Zakona koji su danas pred nama propisuje se još jedan izuzetak od ove odredbe. On se odnosi na pripremu dokumentacije kojom će se pristupiti pretpristupnim fondovima EU za iste ove projekte u oblasti kvaliteta i unapređenja kvaliteta životne sredine.

Kako je Vlada Republike Srbije donela akt kojim se utvrđuju kriterijumi za dodelu ovih sredstava, zapravo Metodologiju za selekciju i prioritizaciju projekata, i utvrdila listu prioriternih projekata ove namene, a u isto vreme kriterijumi za dodeljivanje sredstva Zelenog fonda se ne razlikuju umnogome od ove metodologije, ispostavilo se da se za iste projekte raspisuju dve iste procedure, duplira posao i gubi vreme. Predloženim izmenama Zakona prevazilazi se ova neusaglašenost zakonske regulative i omogućava lakše pristupanje ovim fondovima.

Proces pristupanja Srbije Evropskoj uniji sa sobom svakako nosi brojne izazove, koji se naročito odnose na ispunjavanje standarda u oblasti zaštite životne sredine. Za realizaciju ovakvih infrastrukturnih projekata neophodno je

obezbediti jedan stabilan izvor finansiranja, jer je neophodno da i Srbija određenim sredstvima učestvuje u pripremi i u nekim nepredviđenim troškovima koji se odnose na pripremu dokumentacije. Upravo je o tome reč, o jednom stabilnom i održivom sistemu finansiranja, ali isto tako i o predvidivosti i kontinuitetu u korišćenju ovih sredstava koja će nam biti na raspolaganju. Naravno, radi se o efikasnijem planiranju korišćenja Zelenog fonda za namenu zaštite i unapređenja kvaliteta životne sredine.

Činjenica je da nas u narednom periodu očekuje veliki obim posla. Taj posao se odnosi uglavnom na osposobljavanje administrativnih kapaciteta, pripremu projektne dokumentacije, obezbeđivanje finansijske konstrukcije ali, isto tako, na osnaživanje inspekcija kako bi na delotvoran način mogle da nadziru ovu oblast.

Ova tema je nedvosmisleno prioritet Vlade Republike Srbije, i to je evidentno jer je formirano jedno zasebno ministarstvo koje se bavi upravo ovom temom, zaštitom životne sredine. Ova tema takođe se nameće i kao prioritet u radu lokalnih samouprava i neophodno je obezbediti tu dobru koordinaciju, uočavanje, lokalizaciju problema ali, isto tako, izradu projekata kako bismo mogli da efikasno rešimo ove probleme.

Zaštita životne sredine je jedna od osnovnih tekovina EU i jasno je zašto su oni u ovoj meri rigorozni i zahtevni kada je ova tema u pitanju. Nacrt pregovaračke pozicije koji je Srbija pripremila sadrži specifične planove implementacije, koji zapravo predviđaju kako ćemo rešiti probleme, u kojim rokovima i kako ćemo obezbediti finansijsku konstrukciju. Veoma je važno da budemo realni u ovim procenama koje pripremamo. Naši ciljevi su popravljavanje i unapređenje kvaliteta životne sredine ali i osposobljavanje da tekuće probleme na koje nailazimo rešavamo. Procene su da će za ovaj posao, pritom mislim na one teme koje su najznačajnije, odnosno upravljanje otpadom i prerada otpadnih voda, biti potrebno oko šest i po milijardi evra.

Ono što je ključno i što je mnogo važnije jeste da mi ovo ne radimo ni zbog pretpostupnih pregovora, ni zbog EU, ni zbog Brisela. Mi ovo činimo zbog nas, mi ovo radimo zbog građana Republike Srbije, zbog toga što je to nama potrebno i zbog toga što želimo da na odgovoran način razmišljamo o tome kakvu životnu sredinu, u kakvom stanju ostavljamo generacijama koje dolaze, i na koji način da unapredimo zdravlje naših građana.

Usklađivanje našeg zakonodavstva sa tekovinama EU odnosi se na uvođenje najboljih dostupnih tehnologija i na dostizanje dozvoljenih graničnih vrednosti emisija. A put pregovora je upravo taj put dogovaranja rokova u kojima ove standarde možemo dostići, i sa kojim sredstvima. Cilj je, naravno, uspostaviti realne rokove, izbeći ono što su neke zemlje u svojim pregovorima doživjele, a to su kazne, penali ili možda čak i zatvaranje nekih firmi koje ne ispunjavaju ove standarde, jer je ovde zapravo akcenat stavljan na usklađivanje

privrede sa novim uslovima koje nameće EU, koje nameće kvalitet životne sredine.

Ono čemu Srbija teži jeste naravno cirkularna ekonomija, i to je ono što nam je zadatak u budućem periodu, dakle ponovno korišćenje materijala, prečišćavanje otpadnih voda, korišćenje otpada sa deponija, da stvorimo sirovinu od nečega što je nepotrebno i da na taj način (nisam pomenula pepeo iz termoelektrana) sačuvamo naše resurse, koji su ograničeni, ali i da stvorimo prostor za nove investicije i stvaranje dodatne vrednosti. Na ovaj način ćemo zaštititi životnu sredinu, ali je neophodno na ovim problemima angažovati struku, reč nauke i da se uspostavi jedna dobra saradnja između nauke i privrede kako bi se optimalna rešenja pronašla i rešio ovaj problem.

Mi, naravno, ovde govorimo i o industrijskom otpadu koji je zaostavština iz različitih perioda tranzicije, restrukturiranja firmi u stečaju, koje su generisale ovaj otpad u prethodnom periodu. Ne moramo sve da rešavamo tako što izvozimo, naši stručnjaci i te kako imaju dovoljno znanja da osmisle rešenja. O nekim predlozima smo već i razgovarali. Kada je u pitanju galvanski otpad, naši eminentni naučnici iz Instituta Vinča osmislili su metodu gde se preradom galvanskog otpada dobija voda i komercijalni proizvod, što je idealno rešenje i ne iziskuje prevelika sredstva. Znači da i te kako možemo pristupiti rešavanju ovih problema na najbolji mogući način, rešiti i generisan otpad i onaj koji nastaje u procesima proizvodnje i prosto krenuti napred u ovim procesima.

Zaštita životne sredine nikada nije izdatak, nikada nije trošak, to je ulaganje u našu budućnost i stvaranje novih investicija.

Poglavlje 27 jeste zahtevno, iziskuje puno rada, vremena i sredstava, ali mi zaista moramo da se pozabavimo i sistemom prerade otpadnih voda i separacijom, izradom postrojenja za separaciju i reciklažu otpada i moramo ulagati u ova postrojenja. Zasad prerađujemo svega 5-10% otpadnih voda, ali je važno ugovoriti najkvalitetnija dugoročna rešenja i stvoriti nove resurse i novi izvor prihoda. U ovom procesu se moramo ugledati na zemlje koje prednjače, koje su lideri u ovoj oblasti, poslušati njihova iskustva kako bismo, s jedne strane, izbegli greške koje potencijalno možemo napraviti i, s druge strane, kako bismo na najbolji mogući način i u najvećoj mogućoj meri iskoristili sredstva koja su nam na raspolaganju a odnose se na pretpristupne fondove.

Procena je da će za usklađenost po pitanju zakonodavstva u oblasti životne sredine biti potrebno preko jedanaest milijardi evra. Sredstva je moguće obezbediti u jednom delu preko pretpristupnih fondova, u jednom delu preko Zelenog fonda i preko drugih linija budžetskog sistema Republike Srbije. Nedostaje nam projektna dokumentacija, to je izvesno, na tome treba raditi, ali je određenu dokumentaciju potrebno ažurirati i to će biti, pretpostavljamo, veliki izazov u narednom periodu.

Kada je reč o Zelenom fondu, kroz ovaj zakon mi stvaramo uslove za učestvovanje u projektima, da osiguramo stabilan način finansiranja aktivnosti. Dakle, nama je prioritet očuvanje životne sredine za generacije koje dolaze, da garantujemo na ovaj način bolje zdravlje ljudi, konkurentnost privrede, očuvanje resursa i na globalu borbu protiv klimatskih promena, što je evidentno i dešava se.

U Ministarstvu životne sredine angažovani su veoma važni sektori – jedan se odnosi na strateško planiranje, drugi na upravljanje otpadnim vodama, i na tome će biti akcenat kada je u pitanju rad Ministarstva u budućem periodu. Uz adekvatnu primenu zakonske regulative i načela da zagađivač plaća, sigurno možemo izaći na kraj s ovim problemima. Ono na čemu je akcenat Evropske unije jeste preventivno delovanje, pravovremeno razmišljanje i predupređivanje posledica i mi zaista moramo da počnemo da menjamo svest, da ne delujemo više kada se problem već dogodi nego da razmišljamo pravovremeno, iznađemo najbolja rešenja i predupredimo potencijalnu opasnost.

Kada govorimo o drugoj izmeni ovog zakona, ovde se stvara pravni osnov za izradu podzakonskog akta koji će definisati uslove zaštite životne sredine za korisnike IPARD fondova. Kada su u pitanju IPARD fondovi, na raspolaganju nam je oko 160.000.000 iz pretpristupnih fondova namenjenih za dostizanje kvaliteta u životnoj sredini. Ono što će korisnici imati kao obavezu jeste da podnesu dokaz da su ispunili standarde u ovoj oblasti. To se odnosi na pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom ali i preradom u prehrambenoj industriji. Ovi fondovi će biti otvoreni za nabavljanje nove opreme. Naravno, ovde govorim o nosiocima poljoprivrednih gazdinstava, preduzetnicima, zadrugama ili privrednim društvima koja se bave ovim oblastima.

Kada je reč o ostalim predlozima koji su danas na dnevnom redu, pred nama je zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Hrvatske, što je sigurno pokazatelj da su zemlje postale svesne značaja ove teme i da su spremne da sarađuju u najboljem interesu svojih građana, da postoji dobra volja i spremnost da se zaštiti naša životna sredina. Ovde će se pokrenuti značajne teme kao što su zaštita kvaliteta vode i vazduha, upravljanje otpadom, komunikacija između privrednih subjekata, razmena znanja i iskustava, tako da, u svakom slučaju, podrška za ovaj sporazum.

Sporazum o očuvanju afričko-evroazijskih migratornih ptica vodenih staništa važan je za Srbiju s obzirom na to da je od 125 vrsta migratornih ptica kroz našu zemlju čak 100 vrsta zaštićeno. Mi smo zaista srećni jer čak ni u Evropi ne postoji previše ovakvih zaštićenih staništa, a u Srbiji ih trenutno ima deset. I, postoji još procedura za zaštitu određenih područja. Važno je da uradimo i kampanju i da edukujemo ljude o vrednosti ovih vrsta, kao i da sprečimo njihovo uništenje.

Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o održivom transportu uz Okvirnu konvenciju o zaštiti i održivom razvoju Karpata – za Srbiju je takođe važno da učestvuje, u svim regionima imamo kapacitet da budemo i lider i ozbiljno shvaćen partner u ovom poslu.

Kada je reč o zaštiti populacije slepih miševa, moram napomenuti da ovaj predlog ima podršku i odobravanje i nevladinog sektora kada je u pitanju ova oblast. Važno je zaštititi ovu vrstu jer su oni indikator stanja životne sredine. S obzirom na to da imaju veoma važnu ulogu u regulisanju štetnih insekata, važno je da sačuvamo ovaj deo biodiverziteta i vodimo kampanju o ovoj temi.

Predlog odluke o davanju saglasnosti na Odluku o izmenama Finansijskog plana Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje za 2018. godinu – tema koja je izazvala dosta polemike. Ja bih samo pročitala da je na inicijativu Upravnog odbora Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje 11. septembra Ministarstvo zdravlja pokrenulo proceduru za postupak izmene Finansijskog plana RFZO-a za 2018. godinu. Po preporuci Državne revizorske institucije, po usvajanju završnog računa za 2017. godinu, u Predlogu rebalansa Finansijskog plana planirana su i preneti neutrošena sredstva na dan 31. decembra, i taj iznos uvećavaju i sredstva Fonda u iznosu od tri milijarde i šeststo miliona dinara.

Deo tog fonda je opredeljen za lečenje lica koja su obolela od retkih bolesti. Ovo je veoma značajna tema jer su ove godine za ovu namenu opredeljene dve milijarde dinara. Samo bih pročitala statistiku koja se odnosi na period od 2012. godine do danas: 2012. godine osnovan je ovaj fond za lečenje lica koja su obolela od retkih bolesti i tada je bilo opredeljeno 130.000.000 dinara i osam pacijenata je upućeno na lečenje u inostranstvo, 2013. godine – 130.000.000, 2014. godine – 260.000.000, 2015. godine – 335.000.000, 2016. godine – 600.000.000, 2017. godine – 1.100.000.000 i 2018. godine – dve milijarde i oko dvesta pacijenata je dosad upućeno na lečenje. Dakle, svake godine je opredeljivan sve veći iznos za ovu namenu.

Osim toga, u okviru Ministarstva zdravlja formiran je kol-centar koji je na raspolaganju roditeljima koji se susreću s ovako teškim vestima. Na raspolaganju su osobe koje će pomoći u pripremi dokumentacije, u konsultacijama sa lekarima kako bi se za ove pacijente pronašao najbolji model lečenja, da li je to dolazak lekara iz inostranstva ili upućivanje pacijenata na lečenje u inostranstvo; uglavnom, optimalan način lečenja će biti određen, uz konsultaciju struke i jednog konzilijarnog mišljenja.

Ovo je sistemsko rešenje koje je država formirala i naši pacijenti su dobili priliku da se leče o trošku države. Ovo je sigurno tema na kojoj će Ministarstvo zdravlja i Vlada Republike Srbije u narednom periodu još aktivnije raditi.

Ministarstvo zdravlja takođe unapređuje kapacitete u našoj zemlji izgradnjom novih kliničkih centara, rekonstrukcijom postojećih, nabavkom i modernizacijom opreme, ali i upućivanjem naših stručnjaka na specijalizaciju i usavršavanje kako bi što bolje odgovorili potrebama građana Republike Srbije.

Imajući u vidu sve navedeno, u danu za glasanje Poslanička grupa Srpske napredne stranke podržaće predloge koji su danas na dnevnom redu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Turk.

Da li se još neko od predsednika, odnosno predstavnika poslaničkih grupa javlja za reč? (Ne.) Hvala.

Možemo da nastavimo po redosledu narodnih poslanika prema prijavama za reč u zajedničkom načelnom i jedinstvenom pretresu o predlozima akata iz tačaka 1–6. dnevnog reda.

Reč ima narodni poslanik Jahja Fehratović.

Nije prisutan.

Reč ima narodni poslanik Sonja Pavlović.

Izvolite, kolegice Pavlović.

SONJA PAVLOVIĆ: Hvala lepo.

Gospodine Trivan, nema pravde za 52 vrste slepih miševa, nema pravde za 125 vrsta zaštićenih ptica; možda ima pravde samo za ovaj održivi transport (jer naši koridori nikad neće biti završeni) što se tiče Karpata, zato što nema pravde za prirodne resurse.

Prvo, to smo već svi rekli, veoma bi bilo bitno da svi prirodni resursi budu objedinjeni, jer nema zaštite voda dok ne bude objedinjena s ostalim prirodnim resursima u Ministarstvu zaštite životne sredine. Zatim, nema zaštite prirodnih resursa ako se oni tretiraju kao roba od koje u što kraćem roku treba izvući najveću korist. Dugo vremena je zaista tako. Nema kvalitetne zaštite životne sredine bez sistemskog rešenja, a za to su, ako smo ozbiljna država, potrebna ozbiljna finansijska sredstva.

I, kao što to uvek biva kada dođemo do para, dolazimo i do razloga zašto mi nećemo podržati ovaj zakon. Nećemo ga podržati zato što je on privremen, nećemo ga podržati zato što predstavlja prelazno rešenje. Kod nas je praksa pokazala da prelazna i privremena rešenja obično postanu trajna rešenja, a mi se zalažemo za jedno ozbiljno, sistemsko rešenje, bez čega zaštita životne sredine ne može ni da bude kvalitetna.

Budžet za 2018. godinu je indikator pozicije nekog ministarstva u lancu vlasti. Žao mi je što moram da kažem, sa 0,4% opredeljenih za životnu sredinu ispalo je da je životna sredina nama veoma malo bitna, a trebalo bi da je suprotno. Znači, ja ne želim sad da se bavim životnom sredinom, opštim mestima, to i nije tema. To je sada veoma „in“, a biće „aut“. Zaista mislim da je Zakon o zaštiti životne sredine fundamentalni zakon, kao što je obrazovanje krovni zakon, ovo je fundamentalni zakon, i da zahteva ozbiljan tretman. Ono

čime želim da se bavim, to su finansije, jer bez finansijske strukture nema ispunjenja obaveza iz Poglavlja 27. U procesu dostizanja evropskih standarda u zaštiti životne sredine mislim da nam ne nedostaju ni znanje, ni naučni, ni stručni kapaciteti, ali sigurno nedostaje finansijska podrška i neophodna izgrađenost administrativnih kapaciteta. Ja tu nisam videla dosad nikakav pomak.

Koliko znam, bili smo u obavezi da pred Evropskom komisijom iznesemo strateški plan finansiranja oblasti životne sredine za period od nekoliko godina, kako bismo pokazali da smo kao država ozbiljni i da shvatamo vrednost investiranja u ovu oblast radi unapređenja stanja. Međutim, od preko deset milijardi namenskih sredstava koja se sakupljaju godišnje od ekoloških taksi i naknada, životna sredina je dobila samo polovinu sume. Znači, to ne može biti ozbiljan odnos prema životnoj sredini. Vi ste rekli da je zaštita životne sredine civilizacijska tekovina. Mi, znači, nismo civilizovana država ako je nama životna sredina sa 0,4% budžeta na poslednjem mestu. To zaista ova vlast sebi ne može da dopusti ako smatra da je ozbiljna vlast.

Ono što me najviše, pa hajde da ne kažem nervira, sekira, nemam poverenja, to je što ne vidim komunikaciju između ministarstava. Kada je životna sredina u pitanju, mislim da bi morala pre svega da bude izuzetna komunikacija i saradnja sa Ministarstvom finansija. Oni moraju da daju okvirni plan finansiranja, jer ako tu ne predvidimo sve troškove, ulazimo u veliki problem, to vi bolje znate od mene. Sem deklarativne saradnje sa Ministarstvom za evropske integracije, ne vidim pravi način saradnje.

Sa Ministarstvom prostornog planiranja i građevinarstva, mislim da je apsolutno saradnja nemoguća, pogotovu što oni šalju vama na mišljenje zakon u kome traže da, po članu 145, izdavanje rešenja za objekte koji se rekonstruišu, adaptiraju i saniraju u granicama nacionalnog parka i objekte u granicama zaštićenog prirodnog dobra od izuzetnog značaja pređe u nadležnost jedinica lokalne samouprave. Nadam se da vi kao ozbiljan ministar i ozbiljno ministarstvo ne možete dati saglasnost na taj novi nacrt zakona, predlog izmena i dopuna zakona o prostornom planiranju.

Znači, to bi bilo ono što najviše zameram. Ne zameram konkretno vama, zameram nesaradnju između ministarstava kada je u pitanju životna sredina. Ne želim da sada druge teme otvaram, ali kada je životna sredina u pitanju Ministarstvo za finansije ne dolazi na sastanke, i ja sam bila prisutna, za pregovaračku poziciju, za otvaranje Poglavlja 27. Ignorišu se sastanci između državnih sekretara vaša dva ministarstva. Znači, oni jednostavno izbegavaju da naprave ozbiljnu finansijsku konstrukciju i da se na ozbiljan način pridruže zaštiti životne sredine. Molim vas da me ubedite da nisam u pravu. To bih volela. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Pavlović.

Idemo dalje, reč ima Marija Jevđić.

Nije prisutna.

Reč ima narodna poslanica Gordana Čomić.

Izvolite.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Ukratko, u ovom delu kada narodni poslanici dele svoje vreme za raspravu o tome, šta će ljudi koji nas gledaju zapamtiti od ova tri dana, o izmenama u oblasti zaštite ili o izmenama u lečenju retkih bolesti kod dece? Zapamtiće verbalno nasilje, smeće verbalnog nasilja. Ne znam da li je to retka bolest, ali dobrovoljno smo time zaraženi i to verbalno nasilje koje nas zabavlja dosta rado negujemo.

Verovatno očekujete od mene da na bilo koji način utvrdim da postoji i dobro verbalno nasilje. Ne postoji. Nema dobrog verbalnog nasilja. Nema nasilnog rečnika koji bi koristio neko s kim bih uvek popila kafu, a da ja kažem – e baš ti je to verbalno nasilje dobro. Jednako kao što smatram nedostojnim funkcije ministra da se ovde bavi jednim fondom koji vodi Sergej Trifunović pričajući o tome kako je kriminalan, istovremeno uplaćujući sumu novca u taj fond, tako smatram nedostojnim da se kleveće Dragan Šormaz ili da se bilo koji poslanik nedostojno odnosi prema ministrima Trivanu i Lončaru. Da ne govorim o verbalnom smeću koje se ovde prosipa o ljudima koji nisu prisutni u sali.

To je stanje stvari. Znači, to što će biti u medijima o IPARD-u, o svemu što treba da donese neka dobra fizičkim licima, preduzetnicima, zadrugama, o svemu što je uloženo u namenski fond (koji se inače isto finansira iz igara na sreću) da bismo otvorili oči za marginalne grupe, za mali broj ljudi u našem društvu, to će sve biti pokriveno sočnim vestima o tome kako se uživa u verbalnom nasilju diskvalifikacija ljudi – ne zakona, ne postupaka i dela, ljudi – ruganju ljudima. To ja vidim u ova tri dana.

I ne samo u ova tri dana, ali možda je u ova tri dana jasnije pošto se radi o politikama koje bi podrazumevale bar malo dobrovoljnog odustajanja od te volje da se verbalnim smećem zagađuje javni prostor. Radi se o zaštiti životne sredine, o novcu EU koji treba nekome u Srbiji da olakša ono što ne može bez tih para, koje bi trebalo da mu daju, da su te pare jeftinije nego u bankama, dakle, da on bude informisan kako da dođe do tih para jer one nisu lake za dopreti. Ili, tema da je nakon dugih godina povećan namenski fond za lečenje dece. Međutim, ne odustajemo.

Prosto, ne očekujući bilo čiju reakciju, bilo čije prihvatanje ili osporavanje, želim s vama da podelim štetu koju smo napravili svi zajedno u prostoru koji služi za to da ljudi u Srbiji dobiju informaciju, a ne smeće. To veselje nad činjenicom da sve to zovemo politikom je ... Da ima znanja, kao što nema, i da ima veština komunikacije, kao što nema, to bi sve zajedno

proizvodilo sramotu, jer pravi štetu onima zbog kojih, na rečima, svi ovde zajedno sedimo. Nema zaštite životne sredine deo koji se bavi verbalnim smećem, ali ima, ja se nadam, ušiju za ponudu da nikad nije kasno da odustanemo od dobrovoljnog užitka u kikotanju i ruganju ljudima, u klevetanju ljudi koji nisu ovde, u nepristojnom odnosu prema ministrima i da se zaista pokušamo potruditi da uradimo posao zbog koga smo i mi plaćeni iz budžeta, a to je da ljudi koji nas gledaju nešto čuju, saznaju, budu informisani o IPARD-u, o zaštiti vodenih staništa, o transportu u Karpatima, o sporazumu sa Hrvatskom i o fondu koji je sada dve milijarde a biće trošen na pomoć, na lečenje svih sa retkim bolestima.

Kao što bih volela da se ne potroši nijedan dinar iz tog fonda jer bi to značilo da nema bolesnih, tako bih volela da nekad svedočimo našoj zajedničkoj želji da ljude informišemo o ovome što se ovde radi, a ne da se kikoćemo nad klevetanjem, ruženjem i blaćenjem jedni drugih i da to zovemo politikom. Dobro je što vi svi sedite, pošto to s politikom nikakve veze nema. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Čomić.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite, kolega Rističeviću.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, ja ću, naravno, podržati sve zakone. Ljudi se smeju zakonu o slepim miševima ne znajući da svaki slepi miš u toku noći uhvati hiljadu insekata. To je nama u poljoprivredi veoma bitno zato što se smanjuje upotreba insekticida i drugih sredstava za zaštitu bilja, a time dobijamo zdraviju hranu.

Što se tiče novca za obolelu decu, kao član Upravnog odbora Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje moram da kažem da smo od 2012. godine sa 45 lečene dece u inostranstvu 2016, 2017. došli do 600. Dakle, prosečno lečenje košta osam hiljada evra po detetu i pravo je čudo da u ovim fondacijama koje se bave time to košta deset i dvadeset puta više. Zato se ja zalažem, kad je država već dala privatnim fondacijama 250.000 evra, za to da se detaljno ispita korišćenje i način upotrebe sredstava, koja su ipak javna bez obzira na to da li ih je dala Vlada ili su ih SMS-om poslali građani. Tu nema ništa loše, treba ispitati do poslednjeg trenutka da li su humani samo oni koji uplaćuju, a da li tu humanost naplaćuju i oni koji se bave prikupljanjem tih sredstava.

Što se tiče zaštite životne sredine, želim da znam zašto je u Indiji izgrađen „Monbat“, fabrika za reciklažu olovnihih akumulatora, na vodozahvatu Indija. Odgovor još uvek nisam dobio od Ministarstva.

Što se tiče zaštite životne sredine, svako se na svoj način bavi time. Evo, recimo, ima ritual zaštite životne sredine tako što spalite krst. Ovo je Borko

Stefanović, koji štiti životnu sredinu tako što spali krst i pored nje peva i svira. Dakle, nema laži, nema prevare. Ja se nadam da to naši gledaoci mogu da vide.

Nije čudo što on to radi, ali ima i drugih organizacija, o kojima je govorio Martinović, koje se zaštitom životne sredine bave na sledeći način: tako što u hramu obavljaju neke čudne delatnosti pa kažu da su im potrebni lobanja, radni tepih, pozlaćeni uglomer i šestar, dleto, čekić, klupica za rad na prvom stepenu, crni pokrivači za sve stolove, crna udovička kesa, pa im trebaju svećnjaci, sveće, zvonca za gašenje sveća, kanap, sirov kamen, karton, mali mač za bockanje kandidatkinja i mač za dvernicu. Dakle, to je veoma čudan način na koji se određene organizacije bave zaštitom životne sredine. Ja verujem da će sveštenstvo koje se bavilo politikom i podržavalo ovakve političke organizacije, koje se na ovako čudan način bave zaštitom životne sredine, odustati od podrške Draganu Đilasu i njegovom čudnom savezu, koji meni liči na recikliranu masu.

Svako naše domaćinstvo treba da ima korpu za otpatke, tako i Skupština treba da ima korpu za političke otpatke, koje trenutno predstavlja... Ne znam ko je koordinator ali trenutno ih predstavlja ovaj riđobrati „Ali-baba“ sa deset razbojnika unutra. Dakle, ja verujem da nećemo na takav način da se bavimo zaštitom životne sredine.

Što se tiče mejlova, moj savet kolegi poslaniku je da što hitnije dvernicu ukloni, jer je veoma pogubna za pravoslavnu crkvenu organizaciju, da ne bih bio u prilici da materijal i prepisku dobijenu od njegovih poslanika pročitam u celosti, deo po deo, a to je daleko odvratnije od ovih lobanja i svega drugog što sam pročitao, na koji način se oni bave zaštitom životne sredine. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Rističeviću.

Reč ima narodna poslanica Aleksandra Belačić.

Izvolite.

ALEKSANDRA BELAČIĆ: U tekstu Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine nalazi se informacija da su izmene Zakona neophodne da bi se omogućilo korišćenje sredstava Zelenog fonda za kofinansiranje projekata koji se finansiraju iz sredstava pretpristupnih fondova Evropske unije, kako bi se na efikasan način osigurala održivost i stabilnost u finansiranju projekata u oblasti zaštite životne sredine. Reč je, dakle, o sredstvima iz IPARD fondova, a sredstva opredeljena do 2020. godine iznose 160.000.000 evra. I sada mi treba da poverujemo da je Evropska unija spremna da sa 160.000.000 evra finansira naše poljoprivrednike kako bi se povećao stepen zaštite životne sredine.

Činjenica je da kompanije iz EU u samim državama EU veoma vode računa o svim ekološkim vrednostima te koriste brojne ekološke filtere i paze da u vode ne ispuštaju toksične materije, međutim, iste te kompanije u Srbiji često posluju ispod svakog ekološkog standarda. Nedavno smo imali priliku da se informišemo o velikom ekološkom skandalu koji je izazvala španska

kompanija koja je poslovala u Srbiji i čiji direktori za Srbiju su uhapšeni zbog toga što su u Kikindi na deponiji zakopavali toksičan i kancerogeni otpad, kojim je direktno natapana zemlja. Reč je o kombinaciji benzena, nafte i mazuta, a u pitanju je opasna supstanca koja ugrožava ljudsko zdravlje i prirodu. Istražni organi utvrdili su da je preko otrova nasipan kreč, a preko kreča sloj zemlje, pa su pronađena i dva ogromna creva kojima su se toksini direktno istakali u zemlju.

Nažalost, ovo nije bio slučaj samo u Kikindi već se to dešavalo širom Srbije gde je poslovala pomenuta kompanija ili kompanije koje su na neki način bile povezane s njom. Kompanija je imala svoj ogranak i u Lapovu, na čijoj deponiji se takođe skladištio otpad. Naučnici iz „Vinče“ su analizirali ove otpadne materije i utvrdili da, sva sreća, nije reč o nuklearnom otpadu, ali je svakako u pitanju bio hemijski otpad koji je izuzetno opasan po zdravlje ljudi.

Zatim, na području Obrenovca je pronađeno više od 25 tona opasnog otpada zakopanog u zemlju. I, ponovo, na području Obrenovca pronađeno je stotinu buradi sa kancerogenim otrovom. Potom je u Novom Sadu januara ove godine otkriveno više od hiljadu tona opasnog i toksičnog otpada, da bi u martu ove godine u Pančevu i Bavaništu ponovo bilo otkriveno više od sto tona kancerogenih materija u vlasništvu firme EKO 21, povezane sa prethodno pomenutom španskom firmom *FCC EKO*. Isto se dogodilo u Apatinu, i ponovo u Obrenovcu u maju ove godine, u selu Vukićevica.

Pored toga, mi verujemo da ova kompanija nije jedina koja posluje ispod svakog standarda i da će se, nažalost, otkriti još ovakvih slučajeva.

Ali to nije najgori primer zagađenja. Srbija je pre svega najviše zagađena zbog bombardovanja od strane zemalja članica EU i NATO-a. Imamo zvaničan podatak da je za 78 dana bombardovanja ubijeno oko tri i po hiljade ljudi, međutim, nemamo podatak koliko je ljudi u Srbiji stradalo zbog posledica bombardovanja, odnosno od karcinoma izazvanog osiromašenim uranijumom. Takođe, još uvek nije zvanično utvrđeno koliko je projektila sa osiromašenim uranijumom izručeno iznad Srbije. NATO je priznao da je izručio 31.000 projektila sa osiromašenim uranijumom; prema podacima Vojske Jugoslavije, u pitanju je cifra od 50.000 projektila, dok prema ruskim izvorima njihov broj iznosi čak 90.000. Koliko god da ih je bilo, činjenica je da je naša zemlja zatrovana zauvek, jer zvanično vreme poluraspada osiromašenog uranijuma iznosi 4,5 milijardi godina.

Naučno je dokazano da je osiromašeni uranijum kancerogen i činjenica je da se Srbija suočava sa epidemijom malignih bolesti. Kada smo bombardovani osiromašenim uranijumom, onkolozi su upozorili da ćemo prve posledice po zdravlje ljudi osetiti između pet i deset godina nakon bombardovanja, što se nažalost i dešava. U centralnoj Srbiji porast broja muškaraca obolelih od karcinoma iznosi 21% u odnosu na period pre

bombardovanja, dok je kod žena taj broj nešto manji i iznosi 16%. Muškarci najčešće obolevaju od raka pluća, debelog creva, prostate, mokraćne bešike, želuca i pankreasa, dok žene boluju od raka pluća, materice, tumora dojke, itd.

Međutim, još uvek ne postoje zvanične studije koje bi povezale osiromašeni uranijum sa porastom broja obolelih, a broj obolelih od karcinoma objašnjava se starenjem i boljom dijagnostikom.

Nažalost, bilo je i ljudi koji su javno nastupali tvrdeći da osiromašeni uranijum nije štetan po zdravlje građana Srbije. To su, da kažem, Jelena Milić i ovi NATO lobisti, ali mi još uvek nismo čuli zvaničan stav Vlade Srbije o osiromašenom uranijumu i o tome koliko on jeste ili nije štetan po građane Srbije i šta će po tom pitanju biti učinjeno.

Još uvek, takođe, nije utvrđeno koliku je materijalnu štetu Savezna Republika Jugoslavija pretrpela od bombardovanja 1999. godine. Procene se kreću između 29,6 milijardi dolara, što su odmah posle agresije objavili navodni eksperti iz organizacije G17 plus, a prava cifra kreće se oko 100 milijardi dolara, to je prema računici tadašnje vlasti. Postavlja se pitanje da li će nam ikada biti nadoknađena materijalna šteta, i šta se dešava sa nematerijalnom štetom koja je naneta građanima Srbije bombardovanjem i može li se uopšte nematerijalna šteta, koja se broji desetinama hiljada ljudskih života, izračunati i nadoknaditi.

Pored osiromašenog uranijuma, građani Srbije su pretrpeli štetu i od drugih opasnih jedinjenja. Prilično je zanemarena opasnost od hemijskog zagađenja, posebno piralenom, kako fluidom (znači, u tečnom stanju), tako i zapaljenim. Veliku opasnost po zdravlje ljudi i ekosistem predstavljalo je bombardovanje transformatora koji za hlađenje koriste sintetičko transformatorsko ulje, odnosno piralen. U pitanju je supstanca koja i u zemlji i u vodi ostaje veoma dugo jer priroda nema mogućnosti za razlaganje ove supstance.

Tokom NATO bombardovanja raketiran je i razoren veliki broj industrijskih objekata, iz kojih su u životnu sredinu prodrle toksične i opasne materije u velikim količinama i sa velikom, odnosno nesagledivom štetom po životnu sredinu.

Sve je započelo 23. aprila 1999. godine kada su gađane trafostanice Beograd 3 i Beograd 9. Tom prilikom zapaljene su velike količine trafo-ulja, a velika količina tog ulja takođe se izlila u zemljište. Zapaljena transformatorska ulja su bila velika nepoznanica pripadnicima tadašnjih vatrogasnih jedinica SRJ s obzirom na to da su požari na piralenskim transformatorima pre NATO agresije bili izuzetno retki, odnosno nije ih ni bilo. Nakon toga, sva nastala jedinjenja koja su stvorena sagorevanjem piralena su otrovna i kancerogena, a posebno su otrovni dioksini, koji su se tokom požara na hemijskim rezervoarima oslobađali u ogromnim koncentracijama. Dioksini su supstance koje sadrže hlor, ugljenik, kiseonik i vodonik i 3-benzil grupe. Zapravo, to su najtoksičnija

jedinjenja koja nastaju kao neželjeni nusprodukti tokom hemijskih procesa i slabo se rastvaraju u vodi, ali se zato izuzetno dobro rastvaraju u uljima i mastima, tako da ulaze u lanac ishrane.

Još jedna hemijski opasna situacija nastala bombardovanjem jeste gađanje Azotare, u kojoj su se proizvodili amonijak, azotna kiselina i mineralna đubriva. Tokom bombardovanja uništeno je 328 tona mazuta, izgorelo je 25 tona, a ostalo je prosuto u lokalno zemljište, dok se oko 200 tona amonijaka izlilo u kanal otpadnih voda.

Sličnu situaciju imali smo u Novom Sadu kada je gađana Rafinerija nafte. Isto tako, kada je gađana Termoelektrana „Kolubara“ kada su oštećeni strujni vodovi, električni stubovi i transformatori, a trafo-ulje se razlilo po okolini. Slično se dešavalo i u Prahovu i u Boru gde je bombardovana trafostanica „Elektroistok“. Takođe, prilikom bombardovanja „Zastava automobila“ došlo je do slične situacije. Električni transformatori su goreli i u Beogradu na Bežanijskoj kosi, u Leštanima, a velika količina piralena izlila se i u Topčidersku reku tokom NATO bombardovanja.

S obzirom na to da pronatovski lobi u Srbiji sprečava svaku raspravu po ovom pitanju, nas iz Srpske radikalne stranke zanima da li ćete vi kao predstavnici Vlade Republike Srbije tražiti odštetu zbog ovog zagađivanja. Vrlo je važno da se kaže građanima Srbije da tih 160.000.000 koji su sada opredeljeni u IPARD fondovima za finansiranje zaštite životne sredine nisu ništa u odnosu na ono što nam je ta ista Evropska unija, zajedno sa SAD, uradila i time izazvala trajno zagađenje, opasno po život građana Srbije.

Što se tiče druge teme, to je ovaj sporazum sa Republikom Hrvatskom o saradnji u oblasti zaštite životne sredine. Mi iz Srpske radikalne stranke zastupamo stav da sa Republikom Hrvatskom treba prekinuti apsolutno sve diplomatske odnose sve dok traje okupacija Republike Srpske Krajine i da samim tim ne bi trebalo potpisivati nikakve sporazume, pa ni sporazume u oblasti zaštite životne sredine.

Činjenica je da u Republici Hrvatskoj, nažalost, nisu u stanju da poštuju ni mnogo važnije sporazume i mnogo važnija prava, a u pitanju su pravo na život i pravo privatne svojine. Ne možemo zaboraviti činjenicu da su u zločinačkoj akciji „Oluja“ pre samo dve decenije iz Hrvatske proterali više od 250.000 Srba, te da je tom prilikom ubijeno 2.670 Srba, uništene 24.752 srpske kuće, 13.000 privatnih objekata, 182 zadružna doma, 56 zdravstvenih stanica, 78 crkava, 29 muzeja, 181 groblje itd. U prvim danima nakon rata hladnim i vatrenim oružjem ubijeno je 70 povratnika. Za dvadeset godina vratilo se svega 20.000 Srba, mahom starijih ljudi, a obnovljeno je tek oko tri hiljade srpskih kuća.

Hrvatska i dan-danas krši sporazum o povratku uzurpiranih kuća i stanova. Vrednost evidentirane privatne imovine ostale iza izbeglih Srba

procenjuje se na oko 30 milijardi evra, dok se vrednost imovine srpskih preduzeća i banaka procenjuje na oko 35 milijardi evra, što je oteto donošenjem zakona u Hrvatskoj o raspolaganju državnom imovinom.

Takođe imamo situaciju, o kojoj je Vojislav Šešelj već govorio, da Hrvatska i dan-danas pretenduje na srpsku teritoriju – radi se o graničnom prostoru, o Šarengradskoj adi. A ukoliko bi bili u situaciji, Hrvati bi svakako voleli da prošire svoju teritoriju i do Srema.

Shodno tome, mi smatramo da treba obustaviti svaku saradnju sa Hrvatima i da ovaj sporazum ne treba biti donet.

Nažalost, činjenica je da danas nisu problem ni ovi slepi miševi ni ove ptice iz vodenih područja, problem je to što ste vi u Vladi Republike Srbije izgleda i slepi i gluvi na ove probleme, ili ste odlučili da pređete preko svega toga da biste ostvarili sve što ste zacrtali na svom putu ka Evropskoj uniji. Mi smo ubeđeni da u EU nikada nećemo ući i da, shodno tome, treba da donosimo zakone koji su primenjivi ovde, koji odgovaraju našim građanima i prilagođeni su našim potrebama, a ne po diktatu iz EU, jer smo dosad imali prilike da vidimo da nam takvi zakoni ništa dobro nisu doneli. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Belačić.

Reč ima narodna poslanica Milena Ćorilić.

Izvolite.

MILENA ĆORILIĆ: Poštovani potpredsedniče, poštovani ministre sa saradnicima, poštovani narodni poslanici, ne želim da oduzimam previše vremena u raspravi koja se odnosi na ovu oblast koja teško da može izazvati velike ideološke razlike između poslanika. Mislim da nema nikog ko bi iz istih razloga mogao da se protivi usvajanju ovih nekoliko međunarodnih sporazuma koji se odnose na zaštitu životne sredine. Ako se zaista želi da ta zaštita ima stvarnog efekta, za nju ne postoje političke, državne granice, naprotiv, na njoj zajednički i koordinisano mora raditi više država na koje se konkretna problematika odnosi.

Što se tiče izmena i dopuna Zakona o zaštiti životne sredine, one se po svojoj formi vrlo kratko odnose na zahtev da se poštuju uslovi za zaštitu životne sredine. Ukoliko se koriste podsticajna sredstva iz evropskih IPARD fondova i iskoristi mogućnost da se sredstva iz budžetskog tzv. Zelenog fonda koriste za sufinansiranje određenih projekata za zaštitu životne sredine, mogu se očekivati dobri rezultati.

Predloženim odredbama u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine suštinski se nema šta zameriti. Njihovim usvajanjem omogućiće se lakše i brže realizovanje projekata iz oblasti zaštite životne sredine. Mislim da nam je upravo to i neophodno. Činjenica je da na našim prostorima postoji dosta ekoloških problema, koji ugrožavaju ne samo biljni i životinjski svet već neposredno i naše građane.

Podsetimo se da smo bili neprijatno iznenađeni kada smo pre izvesnog vremena iz medija saznali informacije o zakopanim, skrivenim buradima s opasnim materijama.

Svakako treba pohvaliti napore koje je Ministarstvo za zaštitu životne sredine uložilo da se ti problemi otkriju i preduzmu sve mere za njihovo saniranje, ali to je, nažalost, samo vrh ledenog brega, jer postoje daleko opasniji problemi, koji su čak svima vidljivi.

Primeru radi, mnogi su upoznati sa slučajem bivše Hemijske industrije „Viskoza“ u Loznici. Ja ne želim da ovde ulazim u raspravu ko je odgovoran za to što je taj nekadašnji gigant sa 12.000 zaposlenih vremenom totalno propao, niti je to tema današnje diskusije. Ono što je meni, a verujem i svim građanima tog kraja, potpuno neshvatljivo jeste to da se o tim napuštenim postrojenjima ne vodi dovoljno računa. Utisak je, i pored evidencije šta se sve tamo od opasnih materija još nalazi, da je sve to pomalo izloženo nebrizi i zubu vremena. U nekoliko navrata su se, iz ovog ili onog razloga, u toj bivšoj fabrici dešavale različite nezgode gde su bili ugroženi ljudski životi. Samo pukom srećom i efikasnim reagovanjem protivpožarne policije nisu prerasle u prave ekološke katastrofe, što ne znači da tako nešto nije moguće u budućnosti.

Istina je da je Grad Loznica odgovorno, savesno i blagovremeno reagovao na sve situacije u vezi s otklanjanjem opasnog materijala i izveštavao sve odgovorne institucije, posebno Ministarstvo za zaštitu životne sredine. Ali nije u pitanju samo Loznica, jer mi imamo još takvih velikih problema sa zapuštenim ili potpuno napuštenim hemijskim fabrikama i njihovim delovima, od Šapca do Prahova i od Pančeva do Kruševca.

Generacija penzionera je svojevremeno stvorila mnoge fabrike u hemijskoj i drugim industrijama, kojih danas, nažalost, nema. Molimo mlađe generacije, radnosposobne, da učine napor i saniraju, odnosno uklone ostatke tih fabrika kako se ne bi ugrozila životna sredina, i da izgrade nove.

Usvajanjem ovih izmena i dopuna otvara se mogućnost da se novčana sredstva efikasnije troše u zaštiti životne sredine. Apelovala bih kako na Ministarstvo tako i na lokalnu zajednicu da zajedničkim snagama počnu da rade na rešavanju ovih problema. Tamo gde to dosad nije učinjeno, treba da se naprave konkretni planovi i projekti za saniranje potencijalnih ekoloških bombi. U tom smislu, treba da se obezbede sredstva na nivou lokala i Republike za njihovu realizaciju. Naše građane ne interesuje ko je za to nadležan, da li je to Republika, grad, privredno društvo ili stečajne sudije i upravnici, već samo žele za sebe i svoje potomke zdravu životnu sredinu.

Mislim da su ovo veoma važna pitanja, na kojima se mora kontinuirano raditi.

Poslanička grupa PUPS, kao što je već rekla koleginica, svakako će u danu za glasanje podržati usvajanje ovih zakona. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Nije prisutan.

(Aleksandar Martinović: On još spava. Moraš posle dva...)

Šta da radimo, na nama je da ispoštujemo proceduru, da prozovemo.

U skladu sa članom 87. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu u trajanju od jednog časa.

Sa radom nastavljamo u 15 časova.

(Posle pauze – 15.15)

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Nastavljamo sa radom.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi potpredsedniče Narodne skupštine Republike Srbije gospodine Marinkoviću.

Uvaženi ministre, dame i gospodo narodni poslanici, biću vrlo kratak u diskusiji zato što smo u dosadašnjoj raspravi, kako od ministra tako i od ovlašćene predstavnice Srpske napredne stranke Milene Turk, čuli sve najvažnije razloge zbog kojih treba usvojiti predložena rešenja. Čuli smo sve pozitivne efekte koje će Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine proizvesti, sve benefite koje će građani imati od ovih predloga zakona i sporazuma. Mogu da istaknem još jednom značaj ove teme i potrebu da se zaštita životne sredine podigne visoko na lestvici prioriteta svih nas, u skladu sa svetskim trendovima. Želeo bih da ovom prilikom pohvalim aktivnosti Vlade Srbije kao i napore koje ulaže u tom pravcu.

Mislim da je dobra prilika podsetiti javnost kako su neki stručnjaci brinuli o zaštiti životne sredine kada su vršili vlast, a danas nam dele neke lekcije. Sećate se sigurno svi onog Dulića i čuvene akcije „Očistimo Srbiju“. Mnogo je para potrošeno, a rezultati nikakvi. Uspeli su da očiste samo budžet Srbije. Dakle, očistili su budžet Srbije pod plaštom nekakve akcije koja je imala za cilj samo marketing i propagandu. To je bio funkcioner jedne stranke koja je danas u sklopu tog Saveza za Srbiju, kojim koordinira izvesni Đilasov jurišnik. A Đilasa spominjem samo zato što on sedi, pomno prati i broji koliko ga puta pominjemo u Narodnoj skupštini, pa eto mu posla nekog danas. Podsetiću javnost da je to ministarstvo kojim je tada rukovodio Oliver Dulić, istaknuti funkcioner te stranke, oštetilo Srbiju za 600.000 evra. Dakle, ni manje ni više nego 600.000 evra.

Ovom prilikom bih želeo da pročitam saopštenje Koalicije za nadzor javnih finansija, kako je to otprilike izgledalo: „Odluka Ministarstva energetike, razvoja i zaštite životne sredine da obustavi akciju 'Očistimo Srbiju' prava je prilika da se preispitaju njeni efekti, troškovi, rezultati i posledice, ali i teške

finansijske zloupotrebe doskorašnjeg ministra životne sredine i prostornog planiranja i njegovih najbližih saradnika koje su od početka pratile ovu kontroverznu akciju. Dvadeset pet miliona evra koštala je građane Srbije kvaziekološka akcija 'Očistimo Srbiju' u periodu od 2009. do 2012. godine. Akcija, čiji su efekti po zaštitu životne sredine beznačajni a po javne finansije pogubni, sprovedena je od strane Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja, u saradnji sa Fondom za zaštitu životne sredine.

Za sprovođenje ove akcije, koja je u značajnom delu po svojoj suštini klasičan korupcionaški posao, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja je od Fonda za zaštitu životne sredine dobilo 1.820.000.000 dinara, odnosno 73,24% ukupnih sredstava. Podsećamo da je resorni ministar u periodu od 2009. do 2012. godine bio Oliver Dulić, koji se istovremeno nalazio i na funkciji predsednika Upravnog odbora Fonda za zaštitu životne sredine.

Fond za zaštitu životne sredine odobrio je sredstva Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja u četiri navrata, i to: odlukom od 30. januara 2009. godine dodeljeno je dvesta miliona dinara, odlukom od 29. aprila 2010. godine dodeljeno je šeststo miliona dinara, odlukom od 19. marta 2012. godine dodeljeno je dvadeset miliona dinara i odlukom od 6. aprila 2011. godine dodeljena je jedna milijarda dinara.“

Dalje kaže: „Pored namene odobrenih sredstava (koju iz projekta uglavnom nije moguće precizno utvrditi), od kojih su milioni evra završili na besmislenim reklamiranjima, nepostojećim istraživanjima i promociji Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja i same akcije (primera radi, u 2009. godini čak 3.401.982 dinara, dakle preko 35.000 evra, proćerdano je samo na promociju znaka akcije), zanimljivo je i kako su odobravana sredstva od strane Fonda za zaštitu životne sredine za projekte Ministarstva, sadržaj samih projekata i uloga najviših funkcionera Ministarstva i Fonda u ovim štetočinskim poslovima. Takođe je važno da nadležni organi utvrde da li je i na koji način Fond za zaštitu životne sredine izvršavao svoje zakonske obaveze i kontrolisao da li su odobrena sredstva korišćena na namenski način.

O tome u kojoj meri je situacija vezana za odobravanje i trošenje sredstava za sprovođenje akcije 'Očistimo Srbiju' apsurdna i prožeta zloupotrebama i sukobom interesa, slikovito govori nekoliko detalja. Jedan od najmarkantnijih jeste okolnost da je doskorašnja direktorka Fonda za zaštitu životne sredine Željka Jurakić bila u 2009. i 2010. godini član operativnog tima za realizaciju projekta. Podsećamo da, prema Pravilniku o uslovima za dodelu i korišćenje sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, odluku o dodeli sredstava korisniku sredstava na predlog direktora donosi Upravni odbor. Dakle, onaj na čiji se predlog dodeljuju sredstva za realizaciju projekta bio je istovremeno deo projektnog tima.“

Da ne bih sada čitao dugo, dugo (materijala zaista ima mnogo), zaključak je samo jedan, a to je da su potrošili 600.000 evra državnog novca u nepostojeće projekte, u projekte koji su imali samo naziv, a za posledicu, odnosno za realizaciju nisu imali apsolutno ništa. Ovo ne kažem ja, ovo kaže Koalicija za nadzor javnih finansija.

Iz svega što sam naveo, želeo bih još jednom da pozovem narodne poslanike da u danu za glasanje podrže predložena zakonska rešenja. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Markoviću.

Pravo na repliku Gordana Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Kada bih u replici koristila isti stil poštovanja člana Poslovnika koji nas obavezuje da govorimo o tački dnevnog reda, čitala bih vam vesele i zanimljive tekstove o tome kako i u kojim fazama su predsednik Srbije ili njegov brat zagađivali Srbiju. Ali, u tome je razlika, ne pada mi na pamet. Čitajte tekstove Koalicije za nadzor, citirajte presude, ružite „žute“ koliko god vam volja. Džaba je. Džaba, pošto politika koju su „žuti“ predložili Srbiji i koja sutrašnjim danom odbrane izbornog rezultata... I jaučite, to je politika koju morate da sprovodite. Znam da to nije lako, znam da je strašno kada moraš da sprovodiš politiku u koju ne veruješ, ali je to tako.

Dakle, što se tiče mene i Demokratske stranke, ružite sve „žute“ koliko god vam volja. Za svaki istražni proces, za svaki sudski proces, mi smo vam na raspolaganju, kao što smo i bili poslednjih sedam godina. No, rezultata istraga i sudskih presuda pravosnažnih manjka. Tako to biva sa ruženjem i praznim blaćenjem ljudi koje ne podnosite zato što vas je pobedila ideja koju smo mi nosili, nosimo i nosićemo je 28 godina. Ja sam zadovoljna što ste se pridružili evropskoj Srbiji, modernizacijskoj ideji, koaliciji koju je činila i Demokratska stranka, što ste načinili jedan težak, neverovatan korak da iskoračite iz mitske, nasilne, gubitničke Srbije u pobedničku. To je dobro za Srbiju. A „žute“ ružite. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, gospođo Čomić.

Po Poslovniku, Aleksandar Marković.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Gospodine predsedavajući, reklamiram član 104. Želim da vam ukažem da niste ispoštovali član 104. Poslovnika o radu. Dakle, ja ne znam po kom osnovu je gospođa koja je govorila pre mene dobila pravo na repliku. Zaista ne znam gde se ona osetila prozvanom. Da li se osetila prozvanom kada sam spomenuo Đilasa, ili se osetila prozvanom kada sam spomenuo Dulića, u lukrativnom smislu sam ga spomenuo, ili se pak osetila prozvanom kada sam spomenuo Boška Obradovića kao koordinatora njihove grupe poslanika ovde Saveza za Srbiju? Dakle, ne znam gde se ona tu osetila prozvanom.

Spomenula je gospođa Čomić pobjedu neke ideje. Znam samo za jednu pobjedu, pobjedu Srpske napredne stranke, pobjedu ideje Srpske napredne stranke da Srbija postane poštena zemlja, zemlja poštenih i odgovornih ljudi na vlasti. Pobjedu Srpske napredne stranke na izborima 2012, 2014. i 2016. godine, na predsjedničkim 2017. godine i na gradskim 2018. godine, gde je upravo pobedila vašu ideju, ideju pljačke Srbije, ideju ojađene Srbije, ideju Srbije bez budućnosti. To je pobjeda za koju jedino znam. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)

Povreda Poslovnika, Marijan Ristićević.

Izvolite, kolega.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, član 107, u vezi s članom 103.

Gospodine predsjedavajući, lepo je obeležavati neke datume. Jeste sutra 5. oktobar, dan kada je Goran Ješić u Indiju ušao sa komadom stolice iz ove skupštine i mahao njome u znak pobjede.

Kao sastavni deo 5. oktobra, kao sastavni deo DOS-a, ja mogu da kažem da je ogromna energija naroda koja je tog dana pretočena u želju za promenama bila i ogromna i iskrena. Ali niko od nas nije znao da veliki deo onih koji su nas predvodili, čast izuzecima, nije želeo da unapredi društvo, već je samo želeo da ga opljačka. Mnogi od njih su ušli u stanove, tu ne mislim na gospođu Čomić ...

(Predsedavajući: Pa kako sam ja to povredio Poslovnik?)

Zato što ste ...

(Predsedavajući: Molim vas da ukažete na moju povredu Poslovnika.)

.... Da se govori o 5. oktobru. Ja mislim da je povreda dostojanstvo zato što je ogromna energija nas samih koji smo bili na ulici bila nesporna, ali je sporna bila želja onih koji su nas predvodili da sebe smeste u dvorce, da iz pocepanih patika i pocepanih farmerki, a tu ne govorim o gospođi Čomić, uđu u dvorce, sebe smeste u bajke, a narod smeste u basnu. I dok su se oni ovih godina izživljavali i opljačkali, po procenama međunarodnih organizacija, 51 milijardu dolara samo do 2010. godine, narod je jedva preživljavao.

Dakle, treba se sećati tih datuma, ali to je datum ogromne potrošene energije, koja se pretvorila u zabludu zato što su određene vođe tu energiju prokockale – 6. oktobra za torbe pune maraka prodale su 5. oktobar. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Ristićeviću. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)

Gordana Čomić.

(Gordana Čomić: Replika.)

Pa nemate pravo, ovo je bila povreda Poslovnika. Mogu da vam dam po amandmanu.

(Gordana Čomić: Mogu ja i po amandmanu.)

Imate pravo po amandmanu, ne mogu repliku.

(Gordana Čomić: Po kom amandmanu?)

PREDSEDAVAJUĆI: Izvinite, molim vas, moja greška.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Nije problem da...

PREDSEDAVAJUĆI: Možete povredu Poslovnika?

GORDANA ČOMIĆ: Može, nije problem.

PREDSEDAVAJUĆI: Izvolite.

GORDANA ČOMIĆ: Član 27. i član 103. Ukazujem na to da je trebalo da kolegama koje ne razumeju zašto ste nam dali repliku kažete dve stvari. Prvo, da je replika diskreciono pravo predsedavajućeg i da predsedavajući odlučuje, na osnovu uslova koji su se stekli, da li će replika biti data ili ne.

A drugo, s obzirom na to da sam potpuno sigurna da znate i stranku kojoj pripadam i ljude iz te stranke, mogli ste kolegi da objasnite da bih imala pravo na repliku kad se pomene bivši predsednik Demokratske stranke Dragan Đilas, bivši ministar inostranih poslova iz Demokratske stranke Vuk Jeremić, bivši predsednik poslaničkog kluba Demokratske stranke Borko Stefanović, bivši zamenik predsednika poslaničkog kluba Janko Veselinović, bivši poslanici Demokratske stranke, iz prostog razloga – koliko god vi, siroti, ružili, jedan „žuti“ vam sledi; koliko god se trudili da „žute“ naružite i da nas sahranite, omlatite i sahranite, gubite iz vida da smo seme kad god nas sahranjujete. Dakle, kad god se spomene neko od „žutih“ iz Saveza za Srbiju, imala bih pravo na repliku.

Za posao predsedavajućeg to nije lako, bilo bi na ivici, ali moje je da kažem da se ne plaše modernizacijske ideje u Srbiji koju nosi Demokratska stranka; nosila je i nosiće je uvek. Ona je na korist svima, čak i onima koji ljube nasilje, čak i onima koji ljube propagandu, čak i onima koji misle da mogu pobeći od pobede ideje Demokratske stranke, evropske Srbije i svega onoga što evropska Srbija podrazumeva. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Izvinjavam se još jednom na grešci.

Marijan Ristićević, povreda Poslovnika.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 108.

Nemam ništa protiv toga što gospodin predsedavajući daje priliku opoziciji da se oglasi. Nemam ništa protiv Demokratske stranke. Nemam ništa. Ja sam s njima sarađivao. Dakle, ja nemam ništa protiv Demokratske stranke, onakve kakva je bila. Imam protiv Demokratske stranke kakva je postala posle

2003. godine. Dakle, ja tvrdim da se Demokratska stranka od 2003. godine samo tako zove.

Ne želim da sahranim Demokratsku stranku. Želim da ona izađe iz problema. Želim da ona izađe iz ruku Dragana Đilasa, želim da ona ne bude „privezak“ Dragana Đilasa. Ja ne želim da ona bude zaremljena. Nisam ja zadužio i zaremio Demokratsku stranku. Nisam ja blokirao Demokratsku stranku četiri godine. To je uradio Dragan Đilas, Šapić, to su uradili njeni članovi. To su uradili oni koji su tek posle smrti Zorana Đinđića, kao Đilas, ušli u Demokratsku stranku, obogatili se na račun Demokratske stranke, a onda je za taj novac kupili za sitne pare i sada rukovode njom i dovode na mesto tamo nekog „Zaludovca“, ili ne znam kako se to zove, da je vodi. Dakle, ja ne sahranjujem Demokratsku stranku. Nisam ja u ime Demokratske stranke krao, već je krao Dragan Đilas.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Rističeviću. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.) Hvala.

Reč ima Boško Obradović. Povreda Poslovnika.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani predsedavajući, želeo bih da ukažem na povredu više članova Poslovnika, između ostalog i člana 109, koji reguliše da se opomene izriču onim narodnim poslanicima koji govore, kao što ovde lepo stoji, na neodgovarajući način, kroz direktno obraćanje drugim narodnim poslanicima. Konkretno, bio je slučaj kolege Aleksandra Markovića koji se obraćao meni lično i govorio o nekim informacijama i poluinformacijama, pa bi bio red da to ispravimo i potvrdimo.

Dakle, mogu da razumem da njima smeta formiranje Saveza za Srbiju kao najvećeg opozicionog bloka u poslednjih petnaest godina, ali nije u redu da oni tumače Savez za Srbiju, nego, ako nešto javnost interesuje, možemo mi kao predstavnici Saveza za Srbiju o tome da govorimo. Međutim, mi već više od pola godine ne možemo da se pojavimo ni na jednoj beogradskoj televiziji sa nacionalnom frekvencijom, niti je jedan lider opozicije gostovao u bilo kojoj političkoj emisiji više od pola godine.

Nisam nikakav koordinator Saveza za Srbiju ovde u Narodnoj skupštini Republike Srbije već sam šef Poslaničke grupe Dveri, jedne od članica Saveza, kao što su to i Goran Ćirić, šef Poslaničke grupe DS, ili Sanda Rašković Ivić, šef Poslaničke grupe Za spas Srbije. Mi zajedno koordiniramo našim poslaničkim grupama koje čine Savez za Srbiju, u želji da zajednički nastupamo po pitanjima koja smo dogovorili u programskoj platformi od trideset tačaka.

Ako već govorimo o Savezu za Srbiju, građani Srbije treba konačno da čuju da uopšte postoji Savez za Srbiju pošto nijedan medij to ne sme da javi jer bi ljudi onda počeli da razmišljaju – čekaj, formira se jedna velika i važna opozicija. Ovo je najveći opozicioni blok u poslednjih petnaest godina. Evo konačno nekoga ko može da se suprotstavi vlasti. Ja razumem da iz tog ugla

nekome smeta Savez za Srbiju, ali bi bio red da ne koristi poluinformacije, već da mi predstavimo sami sebe. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Obradoviću.

Smatram da nisam povredio Poslovnik. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.) Hvala.

Po Poslovniku, Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Ovim članovima o kojima vredi prozboriti koju u ovoj situaciji ja bih dodao i 109. Pošto se ovde dosta govori o tome šta je sve novo na političkoj sceni Srbije i kada to Poslovnik ne dozvoljava, što je potpuno očigledno, onda tu postoje tu neke mere, 107. je tačno i 108. je tačno, ali mislim da se i 109. odnosi upravo na tu situaciju.

Dakle, šta postoji? Zaista je teško reći. Da vam kažem, gospodine predsedavajući, meni je recimo danas veoma teško da se odredim. Ja sam jutros u novinama video da postoji koordinator Đilasovog tajkunsko-ljotićevskog udruženja za Narodnu skupštinu. Čovek se pohvalio da je postao koordinator, ja bih sada i čestitao, ali pokolebao se u međuvremenu. Izgleda da nije izdržao na funkciji ni do pauze za ručak. Dva-tri sata kasnije kaže – nisam ja nikakav koordinator. Da li je ikakav ili nikakav, ja u to da ulazim neću, ali da li to postoji sada ili ne postoji, ja, da vam kažem, da budem iskren, nisam načisto. Da li postoji koordinator, da li postoji bilo kakvo organizovanje na nivou tog tajkunsko-ljotićevskog udruženja u Narodnoj skupštini, apsolutno ne znam. Ja ću se onda držati stvari koje znam pošto se ovde govori o principijelnoj politici koja traje tri decenije, o tome ko je koliko veliki i važan.

Na primer, ta principijelna politika sad podrazumeva da se pod koordinatorima, koji možda postoje, ne postoje, dele iste vrednosti, da su ljudi danas ista porodica, kako sami kažu. Da li je tako? Tu je koordinator, ili nije koordinator, koji tvrdi da su oni ista porodica i dele iste vrednosti. Na stranu to što su to ideološke vrednosti Dimitrija Ljotića i Ljotićevog „Zbora“, na čemu čestitam ako je to tri decenije ideologije onih koji su se osetili povređenim kad se pomene politika. Ali to su, recimo i vrednosti, kvalifikacije Dragana Đilasa i njegovog ličnog bogaćenja. Ja vidim, oktobra 2013. koordinator (koji to izgleda nije) kaže da je Dragan Đilas bio niko i ništa dok nije ušao u politiku, dok se nije udružio s onima koji tri decenije zastupaju prave vrednosti i onda se, kaže koordinator (koji to izgleda nije), obogatio sto puta i postao milioner.

Dakle, završavam, ako su to stvari o kojima treba da raspravljamo danas, to uopšte nije sporno, ali da se ovo predstavlja za nekakvu snagu od strane onih koji nisu načisto ni da li postoje, mislim da je to pre svega smešno. Pa, da bismo izbegli smeh, primenite vi i član 109. ako treba.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Orliću. Smatram da nisam povredio Poslovnik.

Mislim da treba da nastavimo rad po listi, da se ova rasprava ne bi pretvorila u raspravu o Savezu za Srbiju. Za mene kao predsedavajućeg on u Parlamentu ne postoji, tako da, u svakom slučaju, mislim da treba da nastavimo da radimo u skladu sa temom i predlozima zakona koji su danas na dnevnom redu.

I te kako šta možemo da čujemo uključivši u raspravu ministra Trivana, zajedno sa njegovim timom, tako da predlažem svima da nastavimo rad po listi.

Reč ima narodni poslanik Zoran Despotović.

Izvolite, kolega Despotoviću.

ZORAN DESPOTOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Gospodine ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama se danas nalazi vrlo bitan predlog zakona o zaštiti životne sredine. Da bi građani jedne države bili zdravi, ta država mora imati prioritete kako i na koji način ih zaštititi od raznih zagađivača koji utiču na život i zdravlje istih.

Po pitanju zaštite stanovništva od opasnih zagađivača, Srbija znatno zaostaje u odnosu na zemlje centralne i istočne Evrope gde je prisutan visok stepen zaštite životne sredine. Prema podacima da Srbija godišnje gubi više od 6.000 ljudi koji umiru od teških bolesti, koje su posledice zagađenog vazduha, ne mogu a da ne spomenem agresiju „Milosrdnog anđela“ 1999. godine, koje nažalost ispaštaju nedužni građani Srbije, i ne samo Srbije, i koje će zbog osiromašenog uranijuma i drugih otrovnih čestica ispaštati generacije vekovima. A o posledicama da i ne govorimo. Najbolje o njima govori sve više dece obolele od najtežih bolesti savremenog sveta.

Koliko Vlada brine o svojim građanima ili, bolje reći, ne brine za čist vazduh, pokazuje podatak da od 45 mernih stanica za kvalitet vazduha pojedine ne rade godinama. U tom slučaju možemo da nagađamo koliko štetnih i opasnih materija unosimo u naš organizam. Voda za piće je takođe lošijeg kvaliteta u odnosu na pomenute zemlje istočne i centralne Evrope, a jedan od glavnih i gorućih problema su deponije otpadnih materijala gde je, nažalost, Srbija na dnu evropske lestvice.

Vidimo kroz razne izveštaje da je Srbija 2003. godine imala planove i projekte za zatvaranje postojećih gradskih i opštinskih nesanitarnih deponija, uz izgradnju novih regionalnih centara. Ali, kako kaže izveštaj, prioriteti su otišli u drugom smeru. Tako da su za probleme upravljanja otpadom danas potrebna značajna sredstva. Da li mislite da Evropska unija, u koju tako željno hrlite, želi Srbiju pod svoje skute sa tolikim brojem divljih i nesanitarnih deponija?

Zašto to napominjem? Očigledan primer je sredina iz koje dolazim, ali ništa bolja situacija nije u ostalim gradovima širom Srbije. Jedna od takvih nesanitarnih deponija je na samom ulazu u opštinu Prijepolje i pretila da se obruši u reku Lim i napravi još veću ekološku katastrofu. Ministarstvo je u više navrata

obaveštavano i upozoravano, još od 2012. do 2016. godine, na ovu ekološku katastrofu po ovu opštinu, njene građane i okolinu.

Gospodine ministre, da li vi, kao i vaše kolege, imate poseban tretman prema ovom delu Srbije? Ako je gas, recimo, došao do Zlatibora pre deset-dvanaest godina, zašto ne može doći do Nove Varoši, Priboja, Sjenice, Prijepolja? Tako bi mazut i ugalj bili znatno manje u upotrebi, sredina čistija, a građani zdraviji.

Zapad i jugozapad su jedan od najlepših delova Srbije. U ovim krajevima nalaze se predeli izuzetnih prirodnih odlika i potencijala. Između ostalog, tu je planina Jadovnik, koja pripada dinarskom sistemu, sa velikim šumskim prostranstvima i pašnjacima na nadmorskoj visini od 1.734 metra. Na obroncima ove planine i na samoj planini nalaze se tri zaštićena područja, što je retkost a možda i jedini primer u Srbiji, pa i šire, čime se dokazuje raznovrsnost flore i faune na ovom području.

S ove planine i njenih ogranaka u tok kreće pet reka: Mileševka, Sopotnička reka, Uvac, Mrčkovačka reka i Dubočica. Četiri su pod zaštitom. Specijalni rezervat prirode Klisura reke Mileševke pod zaštitom je od 1976. godine, gde je veći deo klisure pod prvim stepenom zaštite, a potom je 2012. godine urađena nova studija, čime je rezervat proširen. Od prirodnih vrednosti ovog rezervata, poznata je mileševska kolonija beloglavog supa, koja broji 35 parova stalno naseljenih u ovoj klisuri. To je druga kolonija po broju gnezdećih parova posle uvačke. Pored beloglavog supa, u ovoj klisuri nalazi se stanište Pančičeve omorike. Zatim, od deset vrsta sova u Srbiji, na ovom području živi devet. Zatim, dva para patuljastog orla, kojih je u Srbiji ostalo još petnaestak. Od krupnih sisara, područje klisure i planine Jadovnik stanište je mrkog medveda, divlje svinje, vukova, lisica i dr.

Predeo izuzetnih odlika Jadovnik – Ozren je pod zaštitom države od 2012. godine. Takođe, sa velikim brojem retkih i zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta na ovom području nalazi se i Tičje Polje. To je jedno malo mesto, jedan mali zaselak sela Milakovići, gde je UNESCO uneo pod zaštitu nekoliko objekata.

Od 2009. godine na ovoj prelepoj planini formirano je i hranilište za pomenute vrste, gde se godišnje iznese klaničnog otpada uginulih životinja preko trideset tona hrane, za koju se prethodno dobija saglasnost nadležnih državnih organa. Na ovaj način i na ovom mestu, uz pomoć čistača prirode, zatvara se prirodni krug ili lanac ishrane dok se čovek u ovom slučaju štiti od širenja zaraznih bolesti.

Spomenik prirode Slapovi Sopotnice takođe je pod zaštitom države, sa svojim vodopadima. Tako je Jadovnik interesna zona velikog broja istraživača, gde se svake godine vrši monitoring beloglavog supa, a izveštaj Jovana

Tucakova, istraživača flore i faune, konstatovao je da se na jednom kvadratnom metru može naći 25 različitih vrsta biljaka.

Sa ovakvim prirodnim resursima i ovim prirodnim blagom, Jadovnik ima sve uslove da se proglasi nacionalnim parkom.

Koristim priliku da pomenem i planinu Taru i reku Drinu koja je, kao i Lim, izložena velikom zagađenju usled brojnih deponija pored same reke i ogromne količine smeća. Uzrok zagađenja je ljudski nemar, ali ni država ne pokazuje nameru da se ovaj problem reši i da se deponije uklone iz priobalne zone Drine. Potrebno je da Srbija i naše ministarstvo pokrenu inicijativu da zajedno sa Crnom Gorom, Republikom Srpskom i Bosnom i Hercegovinom sveobuhvatno reše problem zagađenja reke Drine.

Kad sam već kod reke Drine, ovaj problem je vezan i za reku Lim, gde preterana i nekontrolisana eksploatacija šljunka znatno utiče na riblji fond ali i na celokupnu prirodu u okruženju. Zagađenje ovih reka je dugogodišnji problem, koji se ne rešava sistemski i koji, pored ogromnih ekoloških problema, predstavlja prepreku i za brži razvoj turizma. U jednoj od najlepših turističkih regija Srbije sve ove probleme i brigu o zaštiti ovih i drugih prirodnih dobara i nacionalnih resursa treba da reše Vlada Republike Srbije i nadležno ministarstvo. IPARD fondovi i tzv. milostinja Evropske unije su prvenstveno usmereni ka otimanju naših vitalnih resursa u budućnosti, što mi ne smemo dozvoliti.

Dame i gospodo narodni poslanici, da ne bi bilo da pričam samo o zapadnom i jugozapadnom delu Srbije, reći ću nešto i o problemu jednog od najzagađenijih gradova posle Valjeva, a to je Pančevo. Da li i dalje, gospodine ministre, preduzeće „Beotok“ sakuplja, transportuje i odlaže opasni otpad tamo gde je zabranjeno? Šta je s otpadom u Bavaništu i ka vršačkom putu, koje mesecima obezbeđuju pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova? Kada će ovaj opasan otpad po građane Pančeva i okoline ukloniti? I zašto se ne reaguje? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Despotoviću.

Ministar Trivan želi da vam odgovori.

Izvolite, ministre Trivan.

GORAN TRIVAN: Hvala lepo.

Nesumnjivo dolazite iz jednog od najlepših krajeva Srbije. I nema dileme da mi posebnu pažnju posvećujemo tom kraju. Ko je tamo išao, zna o čemu vi govorite; dakle to je zaista lepota jedna, potpuna. Ali pitanje je zašto je ponegde, na nekim mestima u čitavom regionu koji ste spomenuli tako loše stanje životne sredine. To se uvek svodi na ono čuveno pitanje naše svesti o tome koliko je potrebno misliti o tome da bismo sačuvali životnu sredinu. Neće biti da ste mene čekali sve ove godine da završimo taj deo posla. Ali nemojte očajavati, vrlo rado ćemo pomoći, bavimo se vašim krajem, odmah da vam kažem. Ovo govorim

afirmativno, bez imalo trunčica ironije i čega god hoćete. Samo sam tom rečenicom hteo da dam do znanja da se nama problemi u našem društvu, pa i opštinama iz kojih dolazite, gomilaju desetinama godina, da nije reč samo o godinama.

Isto tako, ako hoću da pravdam lokalne samouprave, znam da niti je bilo dovoljno razumevanja, niti dovoljno para da bismo mogli da rešimo puno problema. Ali, znate, ipak se ne krije sve u nedostatku novca, ponekad se krije i u tome da građanima moramo da damo do znanja kako se moraju, mogu i smeju ponašati, naročito kada je u pitanju ta prirodna lepota o kojoj vi danas ovde govorite.

Bez da zalazim sada u previše detalja, mi se jako bavimo sada i deponijom, puno toga smo zatekli što nije apsolvirano; dakle nije bilo tu, čini mi se, nikakvih loših namera, samo je bilo malo gubljenja vremena i možda nerazumevanja koliko je to važno, da nam se sad ne prelije to u neku drugu vrstu problema. Mislim da ćemo sa vašim kolegama koji žive i rade tamo na licu mesta dosta brzo doći do rešenja koja će biti dovoljno dobra, ukoliko prevaziđemo neke probleme koje imamo, oni su ponekad i finansijski.

Sasvim ste u pravu da je monitoring nešto što je jako važno u Srbiji. Po mom mišljenju, on je na nezadovoljavajućem nivou, jer kako ćete znati šta radite ako nemate dovoljno dobar monitoring. Pričali ste o vazduhu, ja na to i ciljам. Mi ćemo pokušati da u budžetu za sledeću godinu, i tu vas molim za podršku, sve vas kao poslanike, značajno povećamo sredstva za monitoring koji nam je potreban da bi naša Agencija za životnu sredinu svoj deo posla mogla da obavi odlično, a inače radi dobro.

Takođe, vaše spominjanje zaštićenih dobara je važno pitanje. Mi imamo nameru da se ne zadržimo na tom delu površina koje sada imamo u Srbiji (neko od kolega poslanika to je ovde već spominjao), imamo nameru da to značajno dižemo, te eto prilike i za vas, u vašem regionu, da dobijamo predloge šta bismo mogli da radimo. Isto tako, hoću da vas podsetim da smo ove godine, za razliku od svih prethodnih godina, više novca investirali u zaštićena prirodna dobra. Obaveštavam vas o tome da ćemo i u sledećoj godini povećavati sredstva koja će biti namenjena zaštićenim prirodnim dobrima. Vi u vašem kraju imate razloga da i turizam pojačate na temelju zaštićenih prirodnih dobara, i to ćemo takođe imati u vidu.

Kada je u pitanju Drina i ono na šta aludirate, mi smo se sada nanovo dogovorili sa kolegama iz Crne Gore, Republike Srpske, dakle Bosne i Hercegovine. Što se nas tiče, razgovaraćemo o tome kako da rešimo pitanje zagađivanja naših reka koje nam dolazi odozgo, uzvodno, i mislim da bismo mogli da pronađemo neka rešenja, u čemu ćete isto tako imati priliku da učestvujete i da se radujete, pretpostavljam, tome.

Što se Pančeva tiče i posebno opasnog otpada koji ste spominjali, u Srbiji više nema onih koji su bezbedni kada je u pitanju opasni otpad. Ne želim mnogo da trošim vreme na sve to. Četrdeset godina niko nije otvorio to pitanje, a mi smo ga ne samo otvorili nego polako ali sigurno dolazimo do presuda koje će biti konačne u ovoj državi. Nije dovoljno da otvorite problem, nego je potrebno da se procesuiraju neko ko se bavi kriminalom na ovaj način na koji vi aludirate. Pančevo, Bavanište i sve ostalo je u procesu. Dakle, procesi su u toku, mi to pratimo, mi se držimo propisa i toga gde i u šta se možemo umešati.

Ali ono u šta se mešamo svakako, to je da smo, kao što vidite, uspeali da stvorimo klimu u ovom društvu da nijedna tema nije tajna, da ne postoji nikakva tabu tema, a da se za kriminal koji se tiče životne sredine prvi put u ovoj državi odgovara. Razume se da ćemo nastaviti tako da radimo. Još ako bismo imali podršku svih lokalnih samouprava, a naročito svih političkih partija, pa gde bi nam bio kraj? Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Trivan.

Reč ima Zoran Despotović.

Izvolite.

ZORAN DESPOTOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Gospodine ministre, rekli ste da ima ironije u mom govoru. Nema nikakve ironije, nego samo čista istina, pogotovo zato što dolazim sa tih terena i znam odlično. Kada ste vi poslednji put bili na tim prostorima?

Sada ću vam pomenuti, vaš prethodni ministar koji je bio zadužen za poljoprivredu i zaštitu životne sredine, gospođa Bogosavljević Snežana, žao mi je što trenutno nije tu... Došli smo do jednog vrlo bitnog rešenja za problem deponije smeća u samom ulazu u Prijepolje. Promenila se vlast, vi ste došli na to mesto i od tog momenta do današnjeg dana se ništa više ne dešava, ništa. Problem građana i okoline – kada uđete u Prijepolje, možete pre svega da se zaprepastite time što deponija smeća iz dana u dan sve više i više raste. To je problem. A to se mora rešavati, i to vrlo brzo, da ne bi došlo do još veće katastrofe.

Strategija Vlade Srbije vezana za Jadovnik mora se doneti jer ima mogućnosti da se proglasi nacionalnim parkom.

Zatim, rekli ste, koliko se sećam, zakon je usvojen, vezano za odlaganje opasnog otpada. Je li tako? Jeste. Ništa se po tom pitanju ne radi.

A kada je u pitanju procesuiranje „Beotoka“, mislim da ta firma i dalje radi to kako radi. Da li je u procesu, da li je tužilaštvo šta uradilo, ne znam, mislim da vi to bolje znate, ali ona i dalje transportuje, skladišti i tera taj otpad.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Despotoviću.

Reč ima ministar Goran Trivan.

Izvolite, ministre.

GORAN TRIVAN: Niste sasvim u toku da smo sa lokalnim samoupravama u kontaktu da bismo rešili pitanje deponija. Radi se na tome zaista, videćete u dogledno vreme. Nije nužno da budete informisani o svakom detalju očigledno, ali se radi na tome.

Da ne bih komentarisao ovo drugo što se tiče Jadovnika i drugih lokacija, ponoviću – kada sam ironiju spomenuo, mislio sam da nema ironije u mojoj konstataciji, dakle nisam mislio na vas.

Kada je u pitanju zaštićeno dobro, dakle priča o Jadovniku i drugim predelima, molim vas, vrlo smo spremni da razmotrimo svaki predlog lokalne samouprave koji dođe sa željom da zaštitite neki deo teritorije, slobodno nam dajte takvu inicijativu. Procedura će, naravno, biti takva da Zavod za zaštitu prirode mora da obavi sve stručne poslove tim povodom i proceni da li je to moguće. Ovo ministarstvo od momenta formiranja ima strahovitu ambiciju da se sve ono što vredi u Srbiji zaista zaštiti, da to bude smisljeno i utemeljeno na zakonima i na principima koji važe u životnoj sredini. Mi ćemo onda svakako, ukoliko pravila to dozvole, i ono što se „pronađe“ tamo od strane Zavoda za zaštitu prirode apsolutno podržati i izdvojiti sredstva za upravljanje takvim dobrom.

Opasni otpad i sve ono drugo – bavimo se time, procesi su u toku. Skrećem vam pažnju još jednom, nemojmo da se bavimo svakim detaljem, to radi tužilaštvo, sudovi itd. Videćete, biće to dobro, zato što nećemo odustati od toga. Namerno sam rekao maločas, tu je zaista potrebna podrška čitavog društva, taj višedecenijski problem moramo isterati do kraja, da se zna da svi oni koji se bave opasnim otpadom ne mogu više to da rade jer to je pitanje zdravlja naše nacije, i uopšte se ne šalim sa tim. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Trivan.

Po Poslovniku se javio narodni poslanik Milorad Mirčić.

Izvolite, kolega.

MILORAD MIRČIĆ: Član 27. i član 107.

Mi ovde prisustvujemo malom predavanju koje nam drži ministar. Pritom ne smemo gubiti iz vida da ovo ministarstvo nije nešto što je novo, čega u ranijem periodu nije bilo. Vi se obraćate nama kao da smo mi vas čekali. Što se nas srpskih radikala tiče, niste ni morali dolaziti. Ovo ministarstvo je funkcionisalo pri Ministarstvu poljoprivrede i čitav resor je preuzet većim delom od Ministarstva poljoprivrede.

Vi ste sada, ministre, izneli najžešću kritiku, u poslednje vreme, na račun vladajuće koalicije. Vi ste ih tako iskritikovali da ne znam zašto ovi iz SNS-a pre svega ne reaguju? Vi ste ih ovde ocrnili, optužili ste ih, može se izvući zaključak, da nisu ništa radili dok vi niste došli. Pa valjda je Ministarstvo poljoprivrede, resorno zaduženo za ovu oblast, radilo neke stvari? Na osnovu ovoga što ste vi rekli, ministre, morate da podnete krivičnu prijavu protiv

ministra Nedimovića. U protekle dve i više godina ministar Nedimović je resorno bio zadužen za ovu oblast.

Molim vas, sledeći put kada se obraćate poslanicima, kada se obraćate u ovom parlamentu i javnosti, vodite računa šta govorite. Vi ste ovde kao Eliot Nes – pojavili ste se sa ekipom i vi ćete sada sve probleme da rešite. Ostalo vam je godinu i po dana, znači ove dve i po godine niko ništa nije radio, samo vi kada ste došli i samo kada vaše ministarstvo funkcioniše, sada će sve biti čarobnim štapićem rešeno. Neće, ministre, nemojte tako da potcenjujete ni javnost, a pogotovo nas poslanike.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Mirčiću.

Smatram da nisam povredio Poslovnik. Smatram da je ministar, i po tome je prepoznatljiv, na jedan veoma kulturn i stručan način polemisaio i debatovao sa vašim stranačkim kolegom Despotovićem.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje o mojoj povredi Poslovnika? (Ne.) Hvala vam.

Ministar Goran Trivan.

Izvolite, ministre.

GORAN TRIVAN: Dozvolite mi da pokušam da ne budem u kontekstu u kome ste bili vi, jer ne mislim da je to način na koji treba da se komunicira, ali to je vaše pravo.

Kada zloupotrebljavate moje aluzije, razumem i taj vaš potrebiti politički kontekst koji hoćete da ostvarite u Skupštini, ali vas molim isto tako da to ne radite sa životnom sredinom.

Nisam ja lično ovde u pitanju. Kada kažem da ste mene čekali, onda pričam o četrdeset godina neotvaranja tema o životnoj sredini. A vi i ja imamo dovoljno godina da bismo mogli da se setimo šta je to bilo pre četrdeset godina i ko je uopšte taj koji može da pretenduje da sve uradi ili ne uradi, uključujući i mene. Dakle, nemojte zloupotrebljavati i nemojte izvlačiti iz konteksta ono što sam hteo da kažem. Nemam nameru dalje da polemišem na taj način i da vodim s vama diskusiju na taj način. Možemo na nekakav drugi način da pričamo o tome.

Stvarno mislim da smo uneli promenu u životnu sredinu u Srbiji, stvarno mislim da smo otvorili teme i stvarno ne znam šta su mnoge lokalne samouprave radile čekajući da se formira zasebno ministarstvo životne sredine kada one same najčešće imaju ovlašćenja da se bave svim ovim poslovima o kojima danas ovde takođe pričamo. Ali, ponavljam, ne treba da jadikujemo zbog toga i nemojte nas napadati zbog toga, nije to ugao ove moje priče; ja i dalje imam svest da ćete vi to i dalje raditi, ali ne mislim da je to lepo.

Što se tiče konkretnih stvari o kojima smo pričali, preduzeća koje ste spomenuli, nisam se setio maločas da vam kažem, oduzeta je dozvola u avgustu prošle godine. Radimo na tome, trudimo se jako, verujte mi; nije reč o meni, tu

je čitava plejada od stotinu ljudi koji rade ovaj posao, uključujući inspekciju, koja nema dovoljno kapaciteta.

Mi hoćemo da promenimo sve, mi ne možemo sve odjednom da promenimo, ali ono što možemo, za razliku od svih dosad, to je da otvorimo sve teme i da nijedna tema za naše građane ne bude tabu. To nije pitanje politike, naročito ne dnevne, jer građani imaju pravo, kao što ste i sami rekli, da znaju svaku, i najgoru, činjenicu o kvalitetu naše životne sredine, od pijaće vode do opasnog otpada koji kriminalci zakopavaju tamo gde mu nije mesto. Nemamo nameru da se sa tim zaustavimo. Ponavljam, podrška svih u društvu za taj deo posla je neophodna, jer Ministarstvo samo nikada neće biti dovoljno da izvede ovaj deo posla, a Srbiji je ovo potrebno kao kiseonik. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Trivan.

Reč ima Vjerica Radeta, po Poslovniku.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Član 116. Poslovnika.

Mi srpski radikali se, opšte je poznato, zalažemo za što više mogućnosti da se u Narodnoj skupštini govori, da govore i narodni poslanici i ministri, ali vi ste se opredelili za ovaj poslovnik koji ne dozvoljava da se neko javlja nakon povrede Poslovnika.

Znali ste dobro da ministar Trivan gleda prema Mirčiću i da se javlja i počinje obraćanje s tim da komentariše ono što je gospodin Mirčić rekao u povredi Poslovnika. To niste smeli da dozvolite. Ili, ja vam svaki put kažem, podržaćemo vam takve povrede Poslovnika ako budete isti prema svima, ako imate isti aršin. To što gledate, član 116. kaže da svi ovde moramo isto da se ponašamo u skladu sa Poslovníkom, pa i ministar. Ako ste njemu dozvolili, onda nemate pravo više nijednom narodnom poslaniku da ne dozvolite da replicira po povredi Poslovnika.

Znate, to što vi imate neki poseban odnos prema ministrima, to što su vama ministri nešto, ne znam ni ja, nedodirljivo, to je vaša stvar. Vama je možda Trivan mitsko biće. Što se tiče nas srpskih radikala, to je čovek koji je rekao da ga baš briga da li će granica sa Hrvatskom biti 11.000 kvadratnih kilometara u našu korist – a naše je to – ili će biti u korist Hrvatske. Kaže, svejedno, granica tamo ili ovamo. I nemate nikakav problem s tim. Vidim, niko od vas nema nikakav problem s tim. Dakle, to je njegovo mišljenje. Vi ga podržavate, logičan zaključak, delite to mišljenje. Ali ne igrajte se sa granicom Srbije, pogotovo ne dozvolite da se to raspravlja pred nekom međunarodnom arbitražom jer ćemo to unapred izgubiti.

Dakle, samo vas molim, Skupština ne treba da se izjašnjava, ali vi se izjasnite – da li svi možemo da govorimo repliku posle Poslovnika, ili je to čast ministra Trivana? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Radeta.

Ja sam se samo držao člana 96. Evo, pročitacu: „Predsednik Vlade i članovi Vlade dobijaju reč kad je zatraže i na njih se ne odnosi ograničenje u pogledu trajanja izlaganja.“ Tako da u skladu s tim... A, koliko ste videli, dao sam priliku i...

(Vjerica Radeta: Ja sam rekla član 116.)

... Dao sam priliku i kolegi Despotoviću. Imali su jako dobru debatu, veoma stručnu debatu. Kolega Mirčić je signalizirao povredu Poslovnika, tako da ...

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

(Vjerica Radeta: Pogledajte u stenogramu.)

Dobro, hvala.

Izvolite. Ponovo povreda Poslovnika.

VJERICA RADETA: Ovo bi po vašem tumačenju mogla biti i replika vama, ali neka bude po Poslovniku, član 27. stav 1.

Ne znam zašto ste se zbunili, zašto me pitate da li želim da se Narodna skupština izjasni o povredi Poslovnika kada sam ja to lepo rekla. Uzmite stenogram pa vidite da li hoću ili neću. Ne pada mi na pamet da vam ponavljam dva puta, morate da se skoncentrišete.

Nemojte da pravite budale od nas. Mi smo narodni poslanici, govorim pre svega o poslanicima Srpske radikalne stranke, koji znamo Poslovnik, znamo da čitamo, znamo da tumačimo i odakle vam ideja da vi čitate član 96. ako se ja pozivam na član 116? Šta vi to radite? Šta vi to radite? Kakav utisak želite da ostavite? Rekla sam da ste prekršili član 116, a to što se vama pobrkalo 96, 116, 27. itd., stvarno ne možemo da vam pomognemo. Ako imate problem, slobodno se sklonite, evo, ja sam spremna da vrlo poštujem Poslovnik i da vodim sednicu Narodne skupštine, potpredsednik sam kao i vi. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vama. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.) Hvala vam puno.

Idemo dalje. Reč ima narodni poslanik Branimir Jovanović.

Izvolite.

BRANIMIR JOVANOVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovani ministre i predstavnici Ministarstva, koleginice i kolege, tema o kojoj danas raspravljamo, vidimo i kroz raspravu, veoma je značajna, a čini mi se da je decenijama unazad nekako stavljana u drugi plan.

Očekujem da usvajanjem predloženih izmena i dopuna Zakona o zaštiti životne sredine preciznije uredimo oblast koja se odnosi na finansiranje onih aktivnosti koje će biti u cilju unapređenja i zaštite životne sredine. Pre svega mislim na deo koji se odnosi na Zeleni fond i na pripremu i sufinansiranje projekata koji se finansiraju iz pretpristupne pomoći EU.

Zeleni fond zapravo jeste nastao kao ideja da oni privrednici, one organizacije koje na neki način štete životnoj okolini plaćaju ekološku naknadu,

a da se ona sliva u Zeleni fond i onda svrsishodno raspoređuje. Znam da su velika očekivanja od Zelenog fonda, od velikog broja udruženja i velikog broja organizacija u Srbiji. Vi ste i sami naglasili juče da su potrebna ogromna sredstva da bismo postigli određene standarde i znam da je nemoguće ispuniti sva ta očekivanja odjednom.

O ovoj temi možemo mnogo raspravljati. Ja ću se osvrnuti na dve oblasti za koje smatram da su veoma bitne. To su razvoj, osnaživanje zelene ekonomije i značaj recikliranja.

Prvo, treba usmeravati sredstva iz Zelenog fonda kompanijama koje se bave ili učestvuju u nekom vidu zelene ekonomije. Kod nas je zelena ekonomija u povoju i zelena radna mesta se tek razvijaju u Srbiji, a s obzirom na naš geostrateški položaj, na naša prirodna bogatstva i na klimatske promene koje su neminovne, smatram da je usmeravanje na ove ekološke alternative dobar način da se uspostavi održivi razvoj. Ne treba da krenemo stopama nekih država koje su svoje ekonomsko blagostanje gradile na uništavanju prirodnih resursa, već upravo suprotno – treba da se usmerimo na razvijanje zelene ekonomije. Navešću Nemačku i Švajcarsku kao primere dobrih koncepata. Navešću čak primer od pre deset godina kada su za vreme svetske ekonomske krize zelena ekonomija i zelena radna mesta opravdala svoju vrednost – ne samo da su zadržana nego su se čak i razvijala u proteklom periodu.

Od Zelenog fonda velika očekivanja imaju i organizacije koje se bave recikliranjem i siguran sam da će se zahvaljujući ovom fondu obezbediti stabilnije finansiranje i razvoj reciklažne industrije.

U Srbiji se reciklira oko 10% otpada. Na nivou EU to je 60%, a izdvojiću jedan dobar primer, to je primer Nemačke gde se reciklira 80%, negde sam našao podatak čak i 90% otpada.

Ohrabruju podaci koji pokazuju da je kod nas primetan napredak iz godine u godinu: povećava se procenat prerađenog otpada, povećava se broj zaposlenih u reciklažnoj industriji, kao i naplata ekološke takse. A čini mi se da postrojenja za reciklažu kod nas zapravo još uvek ne rade u punom kapacitetu. Mislim da u ovom slučaju možda nije problem u samim postrojenjima, već više u načinu i samom procesu sakupljanja sirovina za preradu, tako da treba da radimo na tome da sakupljačka mreža, koja je možda jednim delom i u sivoj zoni, mora da bude prevedena u legalne tokove. Na ovaj način ćemo u godinama koje dolaze sigurno uštedeti nekoliko desetina miliona evra.

Takođe, važno je da kontinuirano radimo na razvijanju svesti o potrebi za zaštitom životne sredine. To treba da bude deo jednog strateškog plana, i na lokalnom nivou i na državnom nivou. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Jovanoviću.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, potpredsedniče.

Meni je žao što ministar Lončar nije trenutno ovde zato što mislim da bi morao da odgovori na neke stvari koje ćemo ga mi kao narodni poslanici pitati, a u vezi su s jednim neprimerenim, izuzetno opasnim tonom koji je juče uneo u ovu skupštinsku raspravu, koji prati hajka u medijima koja se već dva ili tri dana vodi protiv Fondacije „Podrži život“, a sve zbog toga da bi vlast „oprala“ činjenicu i nekako sakrila činjenicu da nije na dobar način odgovarala na potrebe građana Republike Srbije koji se leče od retkih bolesti, pre svega onih građana i dece koja treba da se leče u inostranstvu. Ministar Lončar je ovde juče ustvrdio da su fondacije koje se bave prikupljanjem pomoći za lečenje dece putem SMS poruka, pre svega misleći na tu jednu fondaciju, poznate po tome da su korumpirane, da paušalno donose odluke o tome ko treba da se leči, gde treba da se leči, da nemaju ni instrumente, ni stručnjake, ni mehanizme koji su potrebni za to. Zatim je za tu konkretnu fondaciju ustvrdio da se kocka parama koje su građani uplatili da bi deca kojoj država ne omogućuje da se leče u inostranstvu otišla u inostranstvo i dobila potrebne tretmane.

To je jedna stara praksa Srpske napredne stranke da ne bira sredstva, ne bira reči i ne bira načine da se obračuna s onima koji ne samo da misle drugačije nego iz bilo kog razloga stoje na putu jednoj neverovatnoj propagandi koju Vlada Republike Srbije, evo već šestu godinu, vrši.

Nama je ministar ovde došao sa velikom reklamom o tome kako će sada u Fondu biti više sredstava za lečenje dece u inostranstvu, što, uzgred budi rečeno, nije istina. Radi se o lečenju retkih bolesti koje se, prvo, ne odnosi samo na decu i, drugo, ne odnosi uopšte na lečenje u inostranstvu, ali neka bude, on je rekao da će ubuduće to biti slučaj. Naravno, mi zahtevamo da to bude sistemski rešeno, da to, kao i sve drugo, ne zavisi od milostinje i marketinških potreba onih koji vode ovu državu, nego da se zna koliko sredstava, na osnovu čega, koje godine pripada RFZO. A ne da se sada uplaćuju sredstva da bi se „oprala“ činjenica da u jednom slučaju, koji je i te kako potresao građane Srbije, Vlada Republike Srbije ne samo da nije reagovala, nego je reagovala na jedan sraman način. Sve što se nakon toga desilo, uključujući i ovu hajku na Sergeja Trifunovića i fondaciju koju on zastupa, proizvod je isključivo te činjenice.

Mi ovde imamo narodne poslanike koji već više od godinu dana odbijaju da se deo novca zarađen od igara na sreću uplati u ovaj fond. Imamo narodne poslanike koji nakon toga smatraju da je linč i crtanje mete na njihovom čelu to što građani na društvenim mrežama objavljuju ko su narodni poslanici koji su bili protiv takvog zakonskog predloga. Imamo narodne poslanike koji tvrde da je urušavanje institucije to što je podatak ko je glasao protiv predloga da se deo zarade od igara na sreću uputi za lečenje dece u inostranstvu javni podatak.

Ja sam i pre dva dana rekla da ne znam za veće urušavanje institucija od činjenice da ovde narodni poslanici glasaju na zvonce i čekaju da Maja

Gojković ili vi, potpredsedniče Marinkoviću, pritisnete zvono, pa da se onda opredeljuju kako će glasati.

Ne mogu da nađem dovoljno reči da opišem koliko je štetno i opasno ne upiranje prstiju nego bilo kakva insinuacija da neko ko skuplja novac neophodan da se neko dete izleči taj novac zloupotrebljava. Sve što može da zaliči na optužbu izuzetno je opasno. A mi opet imamo ministra koji ovde juče, bez imalo problema i imalo zadržke, kaže da se neko tim novcem kocka, pa postavlja pitanje kako se odlučuje koje će dete ići na lečenje u inostranstvo. Ići će ono dete kome država nije dala pare da ide na lečenje u inostranstvo zato što mu je, kao u ovom tragičnom slučaju, falio jedan papir ili zato što je neko u birokratiji zakazao. A ta fondacija i mnoge druge fondacije pomogle su da se izleče desetine takve dece, koja vrlo verovatno ne bi bila izlečena da takvih fondacija i takvih akcija naših građana, koji su u njima ključni, nije bilo.

Ne znam kako ministar nema svest o tome koliko su opasne te stvari koje on izgovara. Kada priča o transparentnosti te fondacije, hajde da uporedimo, recimo, Fondaciju „Podrži život“ sa Fondacijom Dragice Nikolić, pa da vidimo ko se kako finansira, da vidimo ko i kako raspolaže sredstvima, odakle kome dolaze pare i ko polaže račune za ono što radi.

Nažalost, žao mi je, kažem, što ministar nije ovde. Mislim da je on kao ministar, političar, kao neko ko se bavi javnim poslom, dužan da građanima Srbije koji uplaćuju sredstva u ovakve fondacije, jer žele da pomognu a ne znaju kako drugačije da pomognu, pruži jedan drugačiji odnos. Te fondacije rade posao koji treba da radi Vlada Republike Srbije, a sve što Vlada Republike Srbije zauzvrat radi jeste da ih blati, kleveće i danima organizovano vodi hajku protiv njih u svojim tabloidima i na svojim televizijama.

Mi ćemo se svakako i ubuduće zalagati za svako sistemsko rešenje koje će doprineti tome da za naše građane, posebno za decu, bude više sredstava za lečenje. Plašimo se da ovo nije. A u vaše namere sumnjamo svaki put kada su praćene neverovatnom hajkom protiv svih onih koji vam se iz bilo kog razloga nađu na putu ili ne dopadaju, ali očigledno je to način na koji vi jedino znate da funkcionišete. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Jerkov.

Pravo na repliku, dr Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Pošto je pomenuta Srpska napredna stranka i termini hajka, laži i šta već sve ne, evo šta je hajka i evo šta su laži: kada ovako postavite fotografije narodnih poslanika Srpske napredne stranke iz prethodnog saziva i kažete da danas poslanici Srpske napredne stranke glasaju protiv rešenja da se deca leče, to je hajka, to je laž, to je bestijalno blaćenje ljudi. Ovo je nešto što ja ne pamtim. Laž je da su narodni poslanici Srpske napredne stranke glasali protiv tog rešenja.

Uzgred, ovi ljudi čije ste fotografije stavili na društvene mreže upravo su ljudi koji su u ovoj sali pre više od tri i po godine, u januaru 2015. godine, izglasali „Zojin zakon“. Ako to ne zna neko ko ne prati Skupštinu svaki dan, jer su mu tri i po godine mnogo, ne može da bude mnogo i ne može da ne zna neko ko je bio u ovoj Narodnoj skupštini poslanik u to vreme. To je jedina istina. Kao što je istina i da je onaj budžetski fond o kome pričamo ustanovila ta vlada koju podržava Srpska napredna stranka; kao što je takođe istina da mi danas raspravljamo i o odluci da se povećaju sredstva u te svrhe. Došao ministar, pred Odborom referisao, petsto miliona dodatnog novca je obezbeđeno. I opet nekako ta vlada, kojoj se prebacuje da je protiv lečenja dece. To su neverovatne stvari ako pričamo o hajkama i o tome šta je istina.

Ako pričamo o nekoj fondaciji, evo ja ne znam, ali čini mi se da sam video da je čovek koji tu fondaciju vodi... Uopšte neću da ulazim u to da je reč o čoveku koji je govorio sve one stvari koje će raditi na našim grobovima, to je sad manje važno. Neću uopšte da ulazim u to da je reč o čoveku koji je državu koja pomaže novcem optužio za propagandu, politikanstvo i šta već sve ne, a zašto – zato što je obezbedila novac i dala ga za pomoć deci. Dakle, sve to je sad manje važno. Ja sam video da je on potvrdio da je neka sredstva dobijena za lečenje dece prebacivao nekom investicionom fondu. Da li je to istina ili nije...

(Predsedavajući: Hvala.)

Još dve rečenice.

... To je jedino pitanje koje ovde postoji. Na kraju, taj zakon iz 2015. godine usvojili smo mi. Oni koji nam danas postavljaju to pitanje nisu za njega glasali. To je istina, kao što je istina i „Heterlend“ i njihov odnos prema deci.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Orliću.

Sledeći govornik je Marijan Rističević, po Poslovniku.

Koleginice Jerkov, nemate pravo na repliku. Nije vas pomenuo, niti je pomenuo ime stranke, samo je odgovorio na vaše optužbe. Zna i vi dobro da nikakvi građani nisu postavili naša imena i likove na društvene mreže, nego visoki funkcioner Demokratske stranke, a znate i ko.

Izvolite.

Da, Tamara Tripić.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 107, povreda dostojanstva Narodne skupštine, koja je učinjena tako što smo mi optuženi za nebrigu oko bolesne dece.

Rečeno je da vodimo nekakvu hajku i harangu protiv Sergeja Trifunovića. Ja sam samo u jednim novinama video: „Obrtao novac bolesne dece“. Nemam ništa protiv pomenutog gospodina, bez obzira na to što mi je vređao i pokojnu majku, čak sam pretplatnik njegove fondacije. Zauzvrat sam ja dobio surovu harangu, hajku, kampanju, kako god hoćete da kažete, samo

zato što sam transparentno pre godinu i po dana izneo neke podatke. Dodato i izmišljeno je, sve dok tadašnji premijer nije pročitao tačno šta sam napisao. U ovim novinama piše i da pomenuti gospodin priznaje da je obrtao taj novac, priznaje da je 15,5 miliona obrnuo sa željom da taj novac uveća. Da li ga je uvećao ili nije? Statistika pokazuje da je od 15,5 miliona za četrnaest meseci, parče po parče, milion po milion, vraćeno deset. U tom periodu verovatno je bilo bolesne dece kojoj su trebala ta sredstva, ali su ona bila u obrtanju u nekoj slovenačkoj firmi. On je to sam priznao.

Ja se zalažem za to da se ispita, da država potpuno ispita privatne fondacije. Tim pre što je to javni novac bez obzira na to što je upućen dobrovoljno i SMS porukama. Kad ga upute građani, kad ga uputi javnost, to je javni novac. Tim pre je javan jer je država uplatila 250.000 evra i građani imaju pravo, poreski obveznici, da se tačno utvrdi da li je bilo zloupotreba ili ne.

To što nas je pomenuti gospodin vređao, to je sasvim druga stvar.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)

Po Poslovniku, reč ima Sonja Vlahović.

Izvolite.

SONJA VLAHOVIĆ: Hvala, poštovani predsedavajući. Povređen je član 108. Trebalo je da izreknete meru zato što su ovde iznošene neistine. Ja sam morala da reagujem, i kao ćerka i kao sestra i kao majka, zato što smo mi poslanici vladajuće koalicije opisani kao bića koja nemaju osećanja, koja nisu ništa uradila za ljude koji boluju i koji žele i mogu da se leče u inostranstvu.

Samo se pitam, poštovani predsedavajući, šta su uradili poslanici opozicije tada kada su imali vlast, od 2000. do 2011. godine. Nisu doneli ni zakon, ni fond; nisu dali nijedan dinar za lečenje ljudi u inostranstvu, ni jedan jedini dinar. Samo, jednostavno, iznose neistine.

Godine 2012. nešto kreće da se dešava, i mi to znamo. Danas, broj dece koja se leče od retkih bolesti je 200 u 2018. godini. Samo ta brojka. Koliko je, sad nemam vremena da navodim ovde taksativno, 2012. godine – 334 osobe, 338 osoba 2013. godine, pa 343 osobe. I zakon smo izglasali, i fond smo doneli. I govorimo istinu, poštovani predsedavajući. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala. Da li želite da se Skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.) Hvala.

Olivera Pešić, povreda Poslovnika.

Izvolite.

OLIVERA PEŠIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Pozivam se na član 109, u vezi s članom 107.

Koleginica Jerkov uvredila je sve nas narodne poslanike iz Srpske napredne stranke rekavši da nemamo svest o tome da decu treba lečiti. Hoću da pitam koleginicu Jerkov – zašto ona nije imala svest do 2012. godine, u koliko

mandata je bila narodni poslanik DS-a i zašto nikada do tada nisu izdvajana sredstva za lečenje dece od retkih bolesti? Dakle, zarad građana Srbije, do 2012. godine država Srbija je izdvajala nula dinara za lečenje dece od retkih bolesti.

Sve što smo imali priliku da u toku jučerašnje diskusije na ovu temu čujemo od strane opozicionih poslanika Demokratske stranke jeste čista demagogija.

Parafraziraću ću jednu koleginicu koja je juče rekla da Vlada Republike Srbije do 2012. godine nije izdvajala sredstva jer su bile neprepoznatljive grupe. Dakle, deca sa retkim bolestima su bila, po njima, neprepoznatljiva grupa, izjednačena u tom trenutku, kao što je kolegunica rekla, kao i osobe sa invaliditetom. Pa, ako ste bili u prilici, ako ste vodili ovu državu deset godina i bili na mestima narodnih poslanika u toliko mandata, zbog čega niste nešto učinili po tom pitanju? Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.) Hvala.

U skladu sa članom 112, određujem pauzu od tri minuta. Hvala.

(Posle pauze.)

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom prema redosledu narodnih poslanika, prema prijavama za reč.

Reč ima narodna poslanica Jelena Žarić Kovačević.

Izvolite.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, proces EU integracija obuhvata i pregovore koji se odnose na životnu sredinu. Taj proces podrazumeva harmonizaciju propisa, izgradnju administrativnih kapaciteta, razvoj institucija ali i obezbeđivanje finansijskih resursa. Upravo izmene i dopune ovog Zakona o zaštiti životne sredine treba da prevaziđu razlike koje postoje između našeg zakonodavstva i pravila koja se primenjuju u Evropskoj uniji. Osnovni cilj predloženih izmena i dopuna jeste da se omogući korišćenje sredstava iz pretpristupnih fondova EU i sredstava IPARD fondova. U 2014. godini održani su skrininzi za Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promene, a postskrininzing dokument je usvojen 2015. godine i poslat Evropskoj komisiji.

Dakle, što se tiče zakonodavstva, posebno su važni, ja bih bar naglasila, procesni aspekti prava životne sredine, koji obezbeđuju pravo na pristup informacijama, učešće javnosti prilikom donošenja odluka i odgovornost za štetu koja je pričinjena životnoj sredini. Vrlo važne su i one oblasti koje su

povezane sa kvalitetom vazduha, kontrolom zagađenja; tu je i upravljanje vodama, upravljanje otpadom, genetski modifikovani organizmi, ali je vrlo važna i saradnja sa drugim zemljama po svim ovim pitanjima.

Do pre nekoliko godina životna sredina je bila problematično pitanje, odnosno problematično poglavlje, ali uz pokretanje nekih naših domaćih kapaciteta i uz pomoć nekih međunarodnih preporučeno je otvaranje Poglavlja. Otvaranje ovog poglavlja predstavlja veliki izazov za Srbiju jer, ako uzmemo samo za primer upravljanje otpadom, možemo da znamo da u oblasti upravljanja otpadom moramo izgraditi više regionalnih sistema za upravljanje otpadom, sisteme za recikliranje otpada i korišćenje istog u energetici i proizvodnji, zatvaranje divljih deponija i bezbedno uklanjanje opasnog otpada.

Dakle, postoje neki planovi. Plan je da do 2028. godine sav otpad bude na sanitarnim deponijama. Moramo da znamo da mi godišnje proizvedemo 2,5 miliona tona otpada, a neki plan je da do 2030. godine budemo u mogućnosti da recikliramo čak polovinu tog otpada. To, naravno, podrazumeva izgradnju posebnih kapaciteta, rad na projektima i povlačenje sredstava iz fondova EU.

Naravno, da bi učinak bio kompletan, lokalna samouprava mora da prati sve te propise, mere i potrebe koje se javljaju u oblasti životne sredine. Ja bih samo rekla da je u Nišu Gradsko veće skoro odobrilo četiri miliona dinara za uklanjanje divljih deponija. Naime, na teritoriji svih pet gradskih opština u Nišu postoje 23 divlje deponije. Inicijativu za ovakav projekat dao je Sekretarijat za zaštitu životne sredine, pripremio plan po kome će JKP „Medijana“ postupiti i oni će ukloniti te divlje deponije sa teritorije grada.

Lokalne samouprave, naravno, očekuju pomoć Ministarstva. Ta pomoć naročito se odnosi na finansiranje projektno-tehničke dokumentacije, to je potpuno jasno. Zato je dobro što je budžet Ministarstva povećan ove godine za nekih 16%, ali smatram da bi trebalo da se radi još više na povećanju budžeta tog ministarstva.

Dakle, radi se o vrlo važnoj oblasti za proces pristupanja Srbije Evropskoj uniji, ali se ovde govori i o oblasti koja je jako važna za poboljšanje životnog standarda naših građana. Ja ću detaljnije govoriti u raspravi u pojedinostima, a sada bih samo želela da kažem da davanjem podrške ovom predlogu zakona zapravo dajemo podršku zdravijem i kvalitetnijem životu. Svakako, mere Vlade Srbije koje postoje u ovoj oblasti zaslužuju svu pažnju i podršku u danu za glasanje. Hvala.

**PREDSEDAVAJUĆI:** Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Maja Videnović.

**MAJA VIDENOVIĆ:** Gospodine potpredsedniče, gospodine ministre, koleginice i kolege narodni poslanici, moram da se pridružim žaljenju zbog toga što je ministar zdravlja gospodin Lončar procenio da ovo nije tema o kojoj bi trebalo da razgovara i odgovara poslanicima na ono što postavljamo kao pitanja,

što je procenio da u ovom trenutku ima važnija posla. No, činjenica da on trenutno nije u sali svakako ne oslobađa obaveze nas koji govorimo ovde u ime građana da skrenemo pažnju na nekoliko stvari.

Dakle, kao što je i moja koleginica Aleksandra Jerkov malopre rekla, mislim da je jedna od najvažnijih stvari o kojima bi trebalo da vodimo računa kada govorimo o ovakvim temama apsolutna obaveza i odgovornost svakog od nas da vodimo računa o svakoj reči, o svakom zarezu, o tonu kojim govorimo, o načinu na koji govorimo. Potpuno je nedopustivo da dolazi od bilo koga, a posebno od ministra zdravlja, nažalost, u ovom trenutku u Vladi Republike Srbije, da govori na način koji se čita da su beskrupulozne, nedokazane optužbe na račun onih koji su organizovali, pomogli, učinili, omogućili da se spase i jedan jedini život. Nisam sigurna da je ministar zdravlja svestan posledica svojih reči. To nije nešto što je proizvoljno tumačenje, to je nešto što je, možemo da se podsetimo, govorio ministar u svom uvodnom obrazlaganju juče, to su stvari koje mi čitamo iz stenograma.

Znate, kada ministar kaže – vi pošaljete SMS poruku jer vam neko traži da lečite dete, a vaš novac ne ide na to da se leči to dete i vi o tome niste obavešteni, nego ide na kockanje u nekakav investicioni fond... Monstruoze su optužbe o nečemu ovakvom koje izgovori bilo ko, a posebno ministar zdravlja. Prvo, niko nikome ne traži, nego je nesrećna sudbina bilo kog građanina Srbije dovela do toga da traži od građana Srbije solidarnost i humanost da se nekome, bilo kome, pomogne. Niko ne traži, nego građani sami u tome učestvuju. A posebno da vi kažete da novac ne ide u pomoć za lečenje deteta ili bilo koga, nego da neko troši na kockanje, potpuno je nedopustivo.

Drugo, kada ministar kaže – okej, hajde da pokrenemo akciju i da od sutra nadležno ministarstvo, i pozvaće premijerku Brnabić, da oni od sutra krenu da kontrolišu... To nije kampanja, to je posao institucija. Ukoliko postoji bilo kakva sumnja u poslovanje ili u zakonitost bilo koga, to je posao nadležnih institucija, da kontinuirano tako nešto prate, a ne kampanja jednog ministra ili jedne vlade da se blati i kriminalizuje svako ko se na bilo koji način i iz bilo kog razloga ne dopadne jednoj stranci i jednom čoveku.

Kada govorimo o ovome, nije ovo napad samo na Sergeja Trifunovića, koji je pomogao, omogućio, učinio da se nečiji život spase. Ovo je kampanja protiv humanosti, protiv solidarnosti, kampanja protiv najboljeg u nama, a to je da pomažemo jedni drugima kad je najteže, iako nemamo sistem, nažalost, koji bi svi zajedno trebalo da stvaramo, koji neće praviti razliku, koji će predstavljati izvesnost i sigurnost za svakog kome pomoć bude potrebna. Ovo nije kampanja samo protiv jednog čoveka i jedne fondacije koja je spasila i pomogla ljudima, ovo je kampanja da se posumnja i da se kriminalizuje nešto što bi trebalo da nam svima bude sveto i najosnovniji prioritet, ne kao građanima nego i kao narodnim poslanicima, čija je to obaveza, a to je da budemo humani i solidarni.

Iz Vlade Republike Srbije dolazi nešto što su nedopustive optužbe. Niste vi ni sudija, ni tužilac, ni vlasnik istine, vi ste ministar koga obavezuje zakon i molim vas, molim vas kao građanka i kao narodna poslanica, da budemo svesni posledica sopstvenih reči. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice Videnović.

Reč ima narodna poslanica Milena Turk, povreda Poslovnika.

Izvolite.

MILENA TURK: Reklamiram povredu Poslovnika, član 107. koji kaže da je govornik na sednici Narodne skupštine dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine.

Ovde smo čuli prethodnu govornicu kako govori o kampanji protiv humanosti o kojoj se raspravljalo na ovoj sednici Narodne skupštine, međutim, ja moram da istaknem da se ovde ne radi o istinitim informacijama i da su upravo ova vlada i ovo ministarstvo zdravlja pokazali najveći stepen humanosti formirajući i osnivajući ovaj Fond za lečenje pacijenata koji su oboleli od retkih bolesti. Do 2012. godine nula pacijenata je bilo poslato, imalo šansu da se leči u inostranstvu. Godine 2012. izdvojeno je 130.000.000 dinara, svake naredne godine sve više, u ovom fondu. Godine 2018. imamo dve milijarde dinara i već dvesta pacijenata koji su dobili priliku da se o trošku države leče u inostranstvu. Ne samo to, o ovim pacijentima i o njihovom zdravstvenom stanju odlučuju timovi stručnjaka, dakle konzilijum koji se bavi i procenjuje njihovo zdravstveno stanje i koji je tip lečenja najbolji.

Ne samo to, Ministarstvo zdravlja ulaže u kapacitete naših lekara, u njihovu specijalizaciju, osposobljavanje, ulaže u kliničke centre ne samo tako što ih obnavlja već što gradi nove, ulaže u opremu. Dakle, na svaki način nastojimo da našim pacijentima pružimo najbolje uslove za lečenje. Ovaj fond, ova država i ova vlada optuženi su da se bave politikanstvom i da je to što odvajamo sredstva u ovu namenu nešto loše. Mi samo kažemo da je važno da ukoliko postoji nekih zloupotreba, a radi se o javnom novcu, to treba da se ispita i utvrdi. Hvala vam.

(Marinika Tepić: Poslovnik!)

PREDSEDAVAJUĆI: Koleginice Tepić, čuo sam vas. Mogu li da odgovorim koleginici Turk, ako dozvoljavate? Zahvaljujem.

Koleginice Turk, ukazali ste na povredu Poslovnika, član 107: „Govornik na sednici Narodne skupštine je dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine“. Iz izlaganja u dva minuta shvatio sam da ste želeli da ukažete da je ugroženo dostojanstvo time što su izrečene netačne tvrdnje, što je vaše legitimno pravo, ali smatram da ja lično nisam načinio povredu Poslovnika jer nisam znao za ono o čemu ste vi govorili, a, s druge strane, ne mogu unapred znati i pretpostavljati o čemu će koleginice i kolege poslanici govoriti tokom

rasprave i diskusije. Iz tog razloga smatram da nisam učinio povredu Poslovnika.

Moram da vas pitam da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika. (Ne.) Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marinika Tepić, povreda Poslovnika.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Smatram da ste prekršili član 27, koji vam nalaže da se starate o primeni Poslovnika, a to znači da vodite računa o tome da se u Narodnoj skupštini govori istina i samo istina.

Sigurna sam da i vi kao narodni poslanik imate saznanja o prethodnom radu, naročito ove vlade čiji ste sastavni deo, odnosno vaši ministri, jer je prethodna vladna skupština govorila apsolutno netačne podatke interpretirajući nešto što bi trebalo da, po istini SNS-a, bude i zvanična istina. Nije tačno da se deca nisu lečila u inostranstvu pre 2013. ili 2014. godine zato što je Zakon o igrama na sreću usvojen 2008. godine (dakle to je stari zakon) i počeo da se primenjuje 2009. godine...

(Predsedavajući: Koleginice Tepić...)

Dozvolite da završim obrazloženje i u čemu je neistina.

Neistina je da se deca nisu lečila, ili pacijenti, u inostranstvu pre 2013. ili 2014. godine. Godine 2013. ili 2014. samo je dato ime posebnom, namenskom budžetskom fondu za lečenje stanja i oboljenja koja se ne mogu uspešno lečiti u Republici Srbiji. Nemojte dozvoliti da se anulira sve što se radilo 2008. ili 2009. godine, kada je prepoznato da se prihod od taksi od igara na sreću (dakle, kockarnica, kladionica, poker aparata, Narodne lutrije) namenski usmeravaju za lečenje u inostranstvu pacijenata koji se ne mogu uspešno lečiti u našoj zemlji.

Dakle, nije tačno, ponavljam treći put, i sigurna sam da vi to dobro znate, da se prethodno pacijenti nisu lečili u inostranstvu. Samo je dato ime namenskom budžetskom fondu. I nije ga osnovao Aleksandar Vučić, kao što se ovde nameće, to nije privatni fond, nego fond koji pune građani Republike Srbije.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Ukazali ste na povredu Poslovnika, člana 27. Koleginice Tepić, političke stavove ću iznositi kada budem u poslaničkoj klupi. Kako sam predsedavajući, na meni je ne da vodim dijalog s vama nego da vodim sednicu i da poštujem Poslovnik o radu Narodne skupštine Republike Srbije.

Ono što je na neki način uradila koleginica Turk, učinili ste i vi. Nisam želeo da vas sprečim da obrazložite ukazanu povredu Poslovnika mada sam potpuno ubeđen da je nisam učinio.

Moram da vas pitam – da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Da.)

Zahvaljujem, kolegice Tepić.

Kolegice Turk, omogućiću vam povredu Poslovnika. Molim vas da se kroz povredu Poslovnika obraćate direktno meni i da kroz Poslovnik ne nastavljamo repliciranje.

Izvolite.

MILENA TURK: Hvala, predsjedavajući. Reklamiram povredu Poslovnika, člana 103.

Iako je možda postojao nekakav budžetski fond koji je bio namenjen za ovu svrhu, podsećam da je budžet od 2008. do 2012. godine u toj meri bio ispražnjen da nije postojalo sredstava ni za krećenje i sređivanje prostorija, a kamoli za upućivanje pacijenata na lečenje u inostranstvo. U Srbiji se dogodilo ono što se nije dogodilo ni u jednoj drugoj zemlji, a to je da je ministar zdravlja upućen na lečenje u inostranstvo, to je Tomica Milosavljević. To je zaista skandalozno!

Napominjem još jednom da se upravo sada, od 2012. godine, odvajaju značajna sredstva za upućivanje naših pacijenata kako bi dobili najbolju moguću zdravstvenu negu u inostranstvu, ali o tome odlučuje tim stručnjaka. Zaista želimo da se ovaj novac transparentno troši i da se svake godine ovaj fond uvećava, kako bi što veći broj ljudi i pacijenata dobio šansu. To je ono što rade ova vlada i ovo ministarstvo zdravlja.

PRESEDAVAJUĆI: Kolegice Turk, da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.) Zahvaljujem.

Kolega Arsiću, osnov vašeg javljanja je ...?

(Veroljub Arsić: Povreda Poslovnika.)

Izgleda da sam mnogo povreda načinio tokom proteklih deset minuta.

Izvolite, kolega Arsiću.

VEROLJUB ARSIĆ: Reklamiram čl. 107. i 108. Poslovnika.

Gospodine predsjedavajući, da ne upadamo više u neke zamke kada su u pitanju određene diskusije. Naime, ovde sam čuo od kolega, kasnije je to izazvalo i repliku, kasnije i moje javljanje po Poslovniku, da se brani praksa da se novac koji se namenski uplaćuje za lečenje obolele dece troši na drugoj strani. To jeste zloupotreba trošenja novca, i nemojte da se neki iščuđavaju, jer obligacioni odnos ne postoji potpisivanjem ugovora, ali ako neko uputi apel da se neko dete leči i neko drugi uplati novac, očekuje da taj novac bude namenski i odmah potrošen.

Obrazloženje je bilo da se to koristi i uplaćuje u određene investicione fondove da bi se ostvarila određena kamata i zarada za Fond. Ja postavljam pitanje – da li još neko zarađuje novac dok se zarađuje od kamate? A to je već zloupotreba jer, izvinite, kada neko javno uputi apel, to je maltene i javni prihod i mora isključivo namenski da se troši. Postavljam jedno drugo pitanje, da sa

tim prekinemo ovde u Skupštini – šta ako taj investicioni fond uloži novac na pogrešan način i novac se izgubi? Šta ako propadne? Ko će da odgovara za to? Investicioni fond neće! Neće niko da odgovara. U tome i jeste problem. Niko ne odgovara i zato sa tom praksom treba prestati. Postoji sistemsko rešenje koje rešava ovaj problem.

Znači, nečija dobra volja i nečija nesreća se upotrebljavaju da neko zarađuje novac. Zamislite kada bismo mi kao država uplaćivali ono što smo uštedeli od penzija, od plata u određene investicione fondove koji nisu državni ... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Arsiću.

Ukazali ste na ...

(Narodni poslanici dobacuju.)

Sačekaću, ja svakako imam vremena.

Sednicu ću voditi ja, ne vi.

Ukazali ste na povredu Poslovnika, čl. 107. i 108. Suštinski, odnose se na dostojanstvo Narodne skupštine i na to da se predsedavajući stara o redu na sednici Narodne skupštine. Ne mislim da ste pitanja koja ste uputili želeli meni da uputite.

Više puta je tokom povreda Poslovnika obrazloženo ono što je tema današnjeg aktuelnog zasedanja; ja vas molim da to činimo kroz diskusije, redosledom kojim su se poslanici prijavili, a da to nastavimo kroz raspravu u pojedinostima.

Da ne bismo nastavili s ovom ...

(Gordana Čović dobacuje.)

Ja vam opet kažem, ja ću voditi sednicu, ne vi.

Da ne bismo nastavili s ovakvom praksom, sada ćemo, shodno članu 112, napraviti još jednu pauzu od minut, a onda ćemo da nastavimo po redosledu prijavljenih kandidata.

(Posle pauze.)

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Reč ima narodna poslanica Sonja Vlahović.

Molim vas da se prijavite.

SONJA VLAHOVIĆ: Zahvaljujem, poštovani predsedavajući.

Ne mogu a da se ne osvrnem, poštovani građani i građanke Srbije, na objavu na društvenim mrežama člana glavnog odbora jedne opozicione stranke, gde je nas 157 poslanika vladajuće koalicije toliko lepo opisano... koje nije briga za život srpske dece. Sto pedeset sedam poslanika vladajuće koalicije glasalo je protiv zakona kojim bi se regulisalo da se teško obolela deca leče u inostranstvu

o trošku države. Kraj, nema dalje. Tako je objavio član glavnog odbora jedne opozicione stranke.

Uvaženi predsedavajući, danas i juče, u diskusijama poslanika opozicije u vezi s davanjem saglasnosti za Predlog odluke o izmenama Finansijskog plana Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje za 2018. godinu, bile su izjave poslanika opozicije da nisu bili prepoznatljivi kao kategorija pacijenti koji boluje od retkih bolesti, a sada ih ima od sedam do osam hiljada. Umesto da se raduju zbog toga što kroz budžet Ministarstva zdravlja izdvajamo, umesto milijardu i petsto miliona dinara dobićemo još petsto miliona dodatnih sa rebalansom, dobićemo petsto miliona više i ukupno ćemo imati dve milijarde dinara za lečenje u inostranstvu dece koja boluju od retkih bolesti.

Samo se pitam zašto oni nisu izdvajali novac od 2000. do 2012. godine. Koliko je dece lečeno u inostranstvu iz budžeta Republike Srbije do tada? Nula, poštovani građani i građanke Republike Srbije.

Sada ću vam taksativno reći koliko smo mi od 2012. do 2017. godine uputili osiguranika Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje na lečenje u inostranstvo. Tabela prikaz izveštaja za period od 2012. do aprila 2017. godine: 2012. godine – 334, 2013. godine – 338 osoba (od toga 110 dece), 2014. godine – 343 (120 dece), 2015. godine – 485 osoba (od toga 306 dece), 2016. godine – 673 osobe (od toga 563 dece). Godine 2018, dosad je upućeno dve stotine dece koja boluju od retkih bolesti na lečenje u inostranstvo. Toliko smo mi poslanici vladajuće koalicije, nas 157, i Vlada Republike Srbije bezosećajni.

Poštovani i uvaženi ministre zaštite životne sredine, htela bih, kao član Odbora za zaštitu životne sredine, da pohvalim Predlog zakona. Predloženom izmenom Zakona otklanja se neusaglašenost postojećih regulativa i omogućava korišćenje sredstava Zelenog fonda za kofinansiranje projekata koji se finansiraju iz pretpristupnih fondova EU. Na taj način se uspostavljaju uslovi za efikasnije planiranje korišćenja sredstava Zelenog fonda i obezbeđuje sigurnost u toku realizacije, i na taj način se finansiraju projekti.

Ovim predlogom zakona stvaraju se pravni osnovi za izradu podzakonskih akata kojim bi se definisali uslovi zaštite životne sredine za korišćenje IPARD sredstava. Korisnici IPARD sredstava sada mogu biti ne samo pravna nego i fizička lica, i to je jedan novitet u ovom predlogu zakona. Od sprovođenja zakona ogromne koristi će imati Republika Srbija, čuli smo da je to iznos od oko 160.000.000 evra i do 2020. godine ćemo moći da to koristimo.

Bitno je u Predlogu zakona to što će Ministarstvo zaštite životne sredine angažovati veći broj inspekcija, koje će ispitati da li fizička lica imaju uslove za apliciranje za ove fondove. Naravno da ćete morati da uvećate broj tih inspekcija, što ćete, nadam se, i učiniti, a samim tim mnogi ljudi, mnoga fizička lica će aplicirati za ove fondove, što kod nas dosad nije bila praksa.

Ja ću u danu za glasanje podržati ovaj predlog zakona i, naravno, sve ostale predloge sporazuma koji su na dnevnom redu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice.

Reč ima narodni poslanik Dejan Nikolić.

Nije prisutan.

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

Molim vas da se prijavite.

(Balša Božović: Po Poslovniku!)

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Poštovani ministre ...

(Balša Božović: Šta to znači? Ne može da se ne da!)

Očigledno je da ne postoji kultura ponašanja u ovom parlamentu. Ja ću se držati nekog standarda koji barem elementarnu kulturu prepoznaje kao kulturu, pa vam se obraćam na sledeći način.

U svakom slučaju, Socijalistička partija Srbije, kao deo koalicije, i cela koalicija podržaće vaš predlog zakona, tu nema apsolutno nikakve dileme. Međutim, bitno je da svi oni koji su vam se obratili, naročito sa kritikama i kritičkim pitanjima, nisu bili dobronamerni. Jer, da je bilo dobre namere, onda bi ta pitanja i kritike bili upućeni prvo lično sebi, pa se onda postavlja pitanje za svakog od nas – na koji način smo doprineli da se životna sredina zaštititi? Da ne bude ni banalno, a ni bizarno, šta je to svako lično uradio, počev od lične higijene i kolektivne higijene pa nadalje, da doprinese da ne dođe do daljeg ugrožavanja životne sredine? Da li svest o stepenu ugroženosti životne sredine može da se podigne eventualno edukacijom? Verovatno može. Ali ta svest je očigledno daleko od onoga što podrazumeva jedno ozbiljno shvatanje stepena ugroženosti životne sredine. Mi na tome svi zajedno moramo da radimo, a ne samo vi, iako ste vi određene pomake, i to veoma pozitivne, u tom pravcu učinili.

Onoliko koliko se mi surovo odnosimo prema prirodi, toliko surovo, i još mnogo više, priroda vraća nama. Taj reciprocitet, nažalost, postoji već dugo. Pitanje je koliko vremena će biti potrebno da taj reciprocitet nestane i da se stvori simbioza između čoveka i životne sredine u kojoj živi, a da i jedni i drugi budu zaštićeni i da i jedni i drugi uživaju plodove onoga što priroda pruža a čovek radi.

Zbog čega ovo govorim? Govorim zbog jednog eklatantnog primera ugroženosti životne sredine isključivom zaslugom čoveka, a to je stanje vodozahvata Vrutci na teritoriji grada Užica. Pre nekoliko godina, nekih pet-šest godina, desila se ekološka katastrofa. Uzročnik te ekološke katastrofe je čovek, svojim bestijalnim ponašanjem prema prirodi. Vodozahvat Vrutci ili jezero Vrutci je ogromne površine; u to jezero se slivalo sve i svašta, od fekalija do raznih đubriva s okolnih parcela, njiva i livada, izgradnje objekata na

nelegalan način, i – šta se desilo? Pojavile su se cijanotoksične ili modrozelenе alge. I danas su prisutne, to nije sanirano.

Pitanje je da li uopšte postoji mogućnost sanacije iako struka kaže da postoji, i tehnologija postoji. Ova Vlada Republike Srbije i vaš resor uključeni su u sanaciju tog problema i građani grada Užica su vam na tome zahvalni. Vlada obezbeđuje sredstva za izgradnju fabrike vode, a vaše ministarstvo, naravno u korelaciji s mnogim drugim institucijama i strukom, čini napore da se vodozahvat očisti. To je dobro. Ali nije dobro što to još uvek nije probudilo svest da to više ne sme da se radi. Nije dobro što i dalje postoje potencijalne opasnosti da se neki drugi lokalitet, bez obzira na to da li je vodno područje ili neko drugo područje, ugrozi, a ugrožavanja je danas mnogo.

U svakom slučaju, i na taj način ću završiti, imate maksimalnu podršku za sve napore koje činite. Imate maksimalnu podršku i u pravcu onoga što ste započeli i u pravcu otklanjanja opasnog otpada i pokretanja pitanja odgovornosti svih onih koji su na kriminalan način, čineći krivično delo sa najvećim stepenom društvene opasnosti, uradili to što su uradili i na taj način opasno ugrozili i zdravlje ljudi i životnu sredinu. Nastavite tako, jer je to jedini put koji će probuditi, bar malo, svest građana da se životna sredina posmatra na pravi način, a to je da se životna sredina poštuje.

Zahvaljujem se, podrška vašem predlogu zakona stoji.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Jovanoviću.

Povreda Poslovnika, narodna poslanica Maja Videnović.

Izvolite.

MAJA VIDENOVIĆ: Gospodine Milićeviću, potpredsedniče, vi ste prekršili Poslovnik i sada vas pozivam da zajedno pročitamo član 109.

Dakle, smatram da je apsolutno bilo neophodno da narodnom poslaniku Veroljubu Arsiću izreknete opomenu jer je upotrebljavao psovke i uvredljive izraze...

(Isključen mikrofون.)

(Maja Videnović: Molim vas da mi ne isključujete mikrofон.)

PREDSEDAVAJUĆI: Koleginice Videnović, ja vas molim da ne podižete ton.

(Balša Božović: Povreda Poslovnika.)

Dobićete po Poslovniku reč, naravno, samo trenutak.

Znači, napravili smo pauzu shodno članu 112, jer je sednica...

Naravno da ima veze.

... Da bismo nakon toga nastavili po redosledu narodnih poslanika prema prijavama za reč u zajedničkom jedinstvenom i načelnom pretresu. Nakon toga, shodno prijavljenim poslanicima, reč sam dao koleginici Sonji Vlahović. Dakle, jedinu povredu Poslovnika koju sam mogao da učinim nakon toga, a podsećam

vas da se, shodno Poslovniku, na povredu može ukazati samo u trenutku kada je ona učinjena...

(Maja Videnović: To sam uradila i vi ste to zloupotrebili i dali pauzu.)

(Balša Božović: Po Poslovniku.)

Ne, nećete dobiti reč, jer ne možete govoriti o nečemu zbog čega smo napravili pauzu da bismo sednicu nastavili.

Zahvaljujem, koleginice Videnović.

Izvolite, kolega Božoviću, povreda Poslovnika.

BALŠA BOŽOVIĆ: Povreda Poslovnika, čl. 103. i 107. Gospodine Milićeviću, navedite mi tačno gde u Poslovniku piše da se raspisuje pauza, a da posle pauze ne možete da tražite povredu Poslovnika, što je bilo svega pet minuta ranije. Recite mi tačno gde to piše.

U pitanju je ista sednica; vi ste zloupotrebili mogućnost da saopštite da je pauza, a nakon toga ste prešli na dnevni red iako smo sve vreme govorili da je u pitanju evidentna povreda Poslovnika. Morate da poštujete Poslovnik. Ne smete da ga zloupotrebljavate da biste se dodvoravali Srpskoj naprednoj stranci, nego morate, posebno kada su u pitanju koleginice koje su prethodno govorile, da ispoštujete, kao predsedavajući, dame koje su tražile povredu Poslovnika, a vi se pravili da niste to čuli.

Samo da mi tačno kažete – kada je pauza ta koja određuje da se ništa ne važi što je bilo pre toga? Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Božoviću, član 112: „Ako predsednik“, odnosno predsedavajući u konkretnom slučaju, „redovnim merama ne može da održi red na sednici, odrediće pauzu dok se ne uspostavi red.“ A red na sednici znači da se nastavi sa radom onako kako je to definisano dnevnim redom, a trenutno po redosledu narodnih poslanika koji su se prijavili za reč.

Mi možemo tumačiti na različite načine, a o tome ko je u pravu, vi ili ja, odlučiće Narodna skupština u danu za glasanje.

(Balša Božović: Građani Srbije.)

Meni samo ostaje da vas pitam na kraju da li želite...

Građani Srbije svakako odlučuju na nekim izborima, ali ovde odlučuju poslanici.

(Balša Božović: Da, želim da se izjasni.)

Zahvaljujem, kolega Božoviću.

Povreda Poslovnika, narodna poslanica Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, potpredsedniče.

Moja povreda Poslovnika desila se nakon pauze. Radi se o članu 96.

Pre toga vas molim samo da mi objasnite koje ste vi tačno redovne mere pokušali da upotrebite pa niste da uspeali da održite red pa ste raspisali pauzu, osim redovne mere da nas učutkate.

Dakle, član 96, gospodine potpredsedniče, kaže – lista govornika – narodni poslanici dobijaju reč naizmenično, prema tome da li podržavaju ili osporavaju predlog, što navode u prijavi za reč. Na spisku govornika koji smo dobili stoji da je koleginica Vlahović u prijavi za reč navela da je neopredeljena. Poslanici koji su neopredeljeni govore nakon poslanika koji podržavaju predlog zakona ili poslanika koji taj predlog ne podržavaju. Ovako kako vi vodite sednicu, koleginica Vlahović, koja je neopredeljena, govoriće pre mnogih kolega koje podržavaju Predlog zakona, recimo koleginice Karanac, što je u suprotnosti sa Poslovnikom.

Naravno da se svi menjamo u okviru svojih poslaničkih grupa, ali jedino ukoliko smo se isto opredelili za predlog zakona. Nama ne bi palo na pamet, gospodine potpredsedniče, da od vas tražimo da ja koja sam se izjasnila da sam protiv zakona sada odjednom govorim na kraju liste kao da sam neopredeljena. Niti bi vama palo na pamet da tako nešto nama dozvolite. Dozvoljavate to kolegama iz Srpske napredne stranke, kojima ovde dozvoljavate mnoge stvari.

Mislim, gospodine potpredsedniče, da manipulišete spiskom govornika, ne biste li našli kolege koje će nas... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice Jerkov.

Manipulacija je teška reč, ali to dovoljno govori o vama, a ne o meni.

(Aleksandra Jerkov: Mogu li da završim izlaganje?)

Završili ste, imali ste dva minuta. Do dva minuta. Ako poštujete Poslovnik, onda je to do dva minuta.

Ako bih ja sada u potpunosti primenjivao Poslovnik i koristio redovne mere, onda bih primenio član 103. stav 8. i oduzeo vam vreme od poslaničke grupe koje vam je preostalo, ali ja to neću učiniti.

A što se tiče rotiranja, pa, sličnu rotaciju smo učinili i kada je reč o vašem poslaničkom klubu.

(Aleksandra Jerkov: Kada?)

Pa, evo danas, napravili smo rotaciju između dva poslanika.

Dakle, praksa u Skupštini je da unutar poslaničke grupe kolege mogu rotirati mesta ukoliko postoji takav dogovor unutar poslaničke grupe.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi?

(Aleksandra Jerkov: Naravno da želim. Vaša objašnjenja su luda.)

Zahvaljujem.

Šta ste rekli, izvinite? To opet dovoljno govori o vama. O tome možemo da raspravljamo na nekom drugom mestu, a ne dok ja predsedavam, jer to neću dozvoliti sebi.

Nastavljamo dalje po redosledu prijavljenih.

I vi želite povredu Poslovnika? Izvolite, koleginice Tepić.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem. Ujedno molim da ne gledate samo u dva ili tri sektora u ovoj sali. Posmatrajte sve narodne poslanike, zato i sedite dva nivoa iznad nas, da biste mogli da imate uvid u sve narodne poslanike.

Smatram da ste povredili član 108, koji predviđa da se starate o redu na sednici Narodne skupštine. Vašim ponašanjem unazad nekoliko minuta izazvali ste nered ovde. Malopre ste se obratili kolegini Jerkov jer je upotrebila za vas, odnosno način na koji upravljate u ovim poslednjim minutima sednicom, reč „manipulacija“, rekli ste da je teška reč. Uverena sam, i za to imam dokaze, i svi koji prate ovu sednicu, da vi vršite diskriminaciju. Ne manipulaciju, nego diskriminaciju.

(Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Tepić.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Da.) Zahvaljujem.

Nastavljamo sa radom.

Reč ima narodna poslanica Studenka Kovačević.

Izvolite.

STUDENKA KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministre, kada govorimo o Republičkom fondu za lečenje retkih bolesti u inostranstvu, moram da napomenem da je on uveden 2012. godine, a sredstva u tom fondu smo svake godine, kako nam je ekonomija rasla, uvećavali. Ove godine Fond raspolaže sa dve milijarde i tokom čitave godine se vodi računa da u Fondu uvek ima dovoljno novca.

Ministar Lončar je detaljno obrazložio koje su to retke bolesti prisutne u Srbiji i koliko dece može da se leči ovim sredstvima, a ja bih samo dodala da je država na raspolaganje stavila i avion Vlade Srbije za transport pacijenata, odnosno transport dece u inostranstvo.

Procedura za ostvarivanje prava na sredstva iz Fonda je maksimalno uprošćena i završava se vrlo brzo, a detaljne podatke o bolesti ne moraju da dostavljaju sami roditelji, već lekari koji tretiraju pacijenta. Roditelji samo moraju da se prijave budžetskom fondu sa dokumentacijom koju već poseduju. Onda Fond od klinike zatraži kompletnu dokumentaciju, odnosno istoriju bolesti, komisija kontaktira inostranu kliniku i obrađuje zahtev.

Kada se iscrpe sve mogućnosti za lečenje u Srbiji, lekari treba da roditelje upute na taj državni budžetski fond, treba da ih upoznaju sa uslovima i procedurom, koja je, kažem, maksimalno pojednostavljena. Za dodelu sredstava potrebno je da klinika u kojoj je predloženo lečenje potvrdi mogućnost uspešnog lečenja i da je to lečenje naučno dokazano, dakle da se ne radi o eksperimentalnom obliku lečenja.

Još jednom naglašavam, u Fondu ima dve milijarde i uvek se vodi računa da u njemu ima dovoljno novca za potrebe lečenja u inostranstvu dece koja boluju od retkih bolesti. A postoji i praksa dovođenja lekara i stručnjaka iz inostranstva u Srbiju, što je svakako povoljnija varijanta za pacijente.

Tema zaštite životne sredine već dugo je vrlo prisutna u našoj javnosti upravo zbog svoje važnosti. Mislim da nema potrebe naglašavati koje su posledice nemarnog ponašanja prema životnoj sredini, pa ipak još uvek kao društvo nismo u potpunosti preuzeli odgovornost za nemar, niti pojedinačnu niti kolektivnu. Uspostavljanje integrisanog sistema iziskuje mnogo sredstava, a najskuplje je uređivanje sistema upravljanja otpadom i otpadnim vodama, po nekim procenama čak pet milijardi evra. Dakle, najveća šansa su nam upravo ovi fondovi i svi naponi moraju biti usmereni ka povlačenju sredstava iz evropskih fondova.

U Boru, kao što mnogi od vas znaju, od 1903. godine postoji rudnik bakra i zlata. Topljenje metala starom tehnologijom imalo je katastrofalan uticaj na životnu sredinu, a zagađenje sumpor-dioksidom je bilo, verujte, surovo. Potom je 2013. godine Vlada Aleksandra Vučića završila projekat nove topionice, promene tehnologije topljenja; rekonstruisana je topionica, izgrađena nova fabrika sumporne kiseline. Kvalitet vazduha je potpuno preobraćen i od crne tačke na mapi Evrope Bor je postao grad sa kvalitetom vazduha prve kategorije. Za to smo dobili priznanje od Evropske agencije za zaštitu životne sredine, koja je 2016. godine RTB proglasila ekološkom zvezdom poboljšanja kvaliteta vazduha u Srbiji. Nedavno je stiglo i priznanje Ministarstva ekologije za doprinos smanjenju zagađenja vazduha u zemlji. Upravo je ta topionica bila svetla tačka u pronalaženju kvalitetnog strateškog partnera za kompaniju i za realizaciju rasta i razvoja proizvodnje. Partneri iz Kine mnogo polažu na zaštitu okoline, stoga smo mi u Boru time izuzetno zadovoljni.

Smisao izmena ovog predloga zakona je da bi njegovim usvajanjem individualnim gazdinstvima i fizičkim licima bilo omogućeno da participiraju i traže sredstva iz IPARD fonda. Sredstva mogu dobiti i preduzetnici i privredna društva ali i zemljoradničke zadruge. Dakle, vrlo je važno da se aplicira sa što većim brojem projekata i da se povuku sredstva u što većem iznosu. Apel je, naravno, upućen fizičkim licima i organizacijama koje sam nabrojala.

Ja vam se zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Kovačević.

Reč ima narodni poslanik Muamer Zukorlić.

Nije prisutan.

Reč ima narodna poslanica Ivana Nikolić.

Izvolite.

IVANA NIKOLIĆ: Hvala, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine nalazi se na dnevnom redu kako bi se i u ovoj oblasti uspostavio održiv sistem, koji obuhvata korišćenje sredstava koja su na raspolaganju Republici Srbiji i, pre svega, korišćenje sredstava iz pretpristupnih fondova.

Takođe, predloženim rešenjima stvoriće se pravni osnov za donošenje akata koji se odnose na definisanje uslova u životnoj sredini, koji će biti od velikog značaja za one koji će da konkurišu, koji imaju poljoprivredna gazdinstva, za dodelu sredstava iz IPARD fondova. Velike koriste Republika Srbija može da ima od korišćenja sredstava iz pretpristupnih fondova, opredeljenih do 2020. godine u iznosu od 160.000.000 evra.

Kako korisnici IPARD sredstava mogu biti fizička i pravna lica koja se bave uzgojem, proizvodnjom i preradom u oblasti prehrambene industrije, a tu se otvara prostor i za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava, tako je bilo neophodno doći do rešenja koje je navedeno u Predlogu zakona, kako bi za buduće korisnike bilo jasno definisano, između ostalog, koje uslove oni treba da ispune s aspekta zaštite životne sredine.

Pristupanje Republike Srbije Evropskoj uniji podrazumeva ispunjavanje standarda u oblasti zaštite životne sredine, za šta je neophodno izgraditi odgovarajuću infrastrukturu. Generalno, što se tiče zaštite životne sredine, Republika Srbija se zaista suočava sa velikim izazovima. Nažalost, mnogo je naših preduzeća koja su u stečaju i restrukturiranju, gde su oni koji su ih vodili neodgovornim ponašanjem ostavili otpad te se decenijama nešto taložilo i, nažalost, metal i opasan otpad odlaze u vazduh, vodu i zemljište.

Borba sa tim izazovima i usklađivanje naših propisa sa propisima EU u oblasti zaštite životne sredine zaista je jedan kompleksan i odgovoran zadatak, ali odgovorna vlada, odgovorni predsednik Republike Srbije doprinose stvaranju ambijenta za usklađivanje naših propisa sa propisima EU, kao i privlačenju investicija, pa se u oblasti zaštite životne sredine u naredne dve decenije može očekivati i 10,5 milijardi direktnih stranih investicija: u razvoj infrastrukture koja se odnosi na upravljanje otpadom, na prečišćavanje otpadnih voda, na upravljanje vodama i smanjenje industrijskog zagađenja.

Finansiranje zaštite životne sredine zaista je prioritet rada ove vlade. Prethodna vlada premijera Aleksandra Vučića uvela je red i disciplinu što se tiče trošenja budžetskih sredstava, ova vlada je nastavila tim tempom da radi, a na osnovu zakona koji su danas na dnevnom redu primećujemo da se uvodi red i disciplina i u korišćenje naših prirodnih resursa i životne sredine.

Zaštita životne sredine je obaveza svakog činioca društva, pojedinca, lokalne samouprave, privrede, državnih institucija, ali to u različitim vremenskim periodima nisu isto svi shvatali. Jednostavno, možda nisu hteli da se bave time. Odgovorno rukovodstvo koje danas deluje na političkoj sceni

sprovodeći program Srpske napredne stranke izrađuje projekte, rešava probleme sa kojima se građani suočavaju godinama unazad jer neki koji su delovali nisu omogućili ni elementarne stvari koje su ljudima potrebne za život u jednoj zdravoj sredini. Tako danas imamo realizaciju projekata počev od izgradnje vodovodne mreže pa do realizacije velikih projekata koji se odnose na izgradnju regionalnih centara za upravljanje otpadom, ili postrojenja za prečišćavanje voda. Sve se to danas uklapa u jednu sliku koja generalno pozicionira Srbiju na sve boljim mestima na svetski priznatim listama, a nesumnjivo je i da postaje lider u regionu, Evropi i svetu. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice Nikolić.

Reč ima narodni poslanik Milija Miletić.

MILIJA MILETIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, kolege poslanici, građani Srbije, ja sam Milija Miletić i dolazim iz Svrljiga, a to je najlepša opština u Srbiji, koja se nalazi pored grada Niša, to je najlepší grad u Srbiji. Da bi tako ostalo, moramo zaštititi životnu sredinu, moramo čuvati životnu sredinu. Svedoci smo da lokalne samouprave kao što su moja opština Svrljig, Bela Palanka, Gadžin Han, Knjaževac i ostale opštine nemaju dovoljno sredstava da mogu to same da odrade. Imamo veliki broj deponija koje moramo rešiti, imamo lokalne deponije, koje mi rešavamo iz budžeta ali to je veoma teško.

Recimo, opština Svrljig, iz koje ja dolazim, ima započet, ali nije završen, projekat rešavanja otpadnih voda. Da bismo uradili konačno taj projekat i da bismo rešili problem otpadnih voda, da zaštitimo našu prirodu, naš Timok i sve oko Timoka – inače, Timok je reka koja prolazi kroz Svrljig – moramo obezbediti sredstva.

Nadam se, uvaženi ministre da ćete vi sa vašim ministarstvom i naša vlada u narednom periodu obezbediti više sredstava u budžetu vašeg ministarstva, da svi zajedno radimo, te male lokalne samouprave iz svojih malih budžeta, zajedno sa budžetom Republike Srbije i sa evropskim sredstvima, da radimo na tome da rešimo sve deponije, da rešimo problem otpadnih voda i da naše opštine ostanu najlepše, najlepše u svetu.

Inače, ja predstavljam u Skupštini Srbije Ujedinjenu seljačku stranku, izabran sam sa liste Srpske napredne stranke i stvarno mislim da Vlada Republike Srbije, na čelu sa našom Anom, sa našim predsednikom Vučićem, daje veliku podršku razvoju malih sredina, razvoju naših malih opština, razvoju jugoistoka Srbije.

Jedna je stvar najbitnija – priroda nam je dala sve, mi je moramo sačuvati. Zato pozivam sve kolege poslanike da glasamo za predlog ovog zakona i za sve predloge, jer mislim da ćemo na taj način imati mogućnost da ojačamo naše opštine, da zaštitimo našu prirodu, da obezbedimo zdravlje svih naših građana u Srbiji.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam, kolega Miletiću.

Reč ima narodna poslanica Jelena Vujić Obradović.

Izvolite.

JELENA VUJIĆ OBRADOVIĆ: Poštovani predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi građani Srbije, poštovani ministre, ima li šta značajnije od života i zdravlja ljudi, dece, očuvanja životne sredine i očuvanja prirodnih resursa? Uzimajući u obzir važnost ovih zakona, svakako ćete imati maksimalnu podršku Poslaničke grupe Jedinstvena Srbija, kako za predlog zakona koji je dalo Ministarstvo zdravlja tako i za predlog zakona koji je dalo Ministarstvo životne sredine.

Uvažavajući vaše prisustvo, uzeću samo par minuta vremena da par reči kažem o dopuni zakona iz oblasti Ministarstva zdravlja. Radi se o Predlogu odluke o davanju saglasnosti na Odluku o izmenama Finansijskog plana RFZO. Na dnevnom redu dobili smo ovu vrlo važnu dopunu zakona, možda i najvažniju odluku Ministarstva zdravlja, koja se tiče života dece i ljudi obolelih od retkih bolesti. Dakle, na spisku RFZO-a zasad po statistici ima oko dve stotine dece obolele od retkih bolesti. Puna podrška hitnom donošenju ovog zakona, povećanju sredstava Fonda za oko dve milijarde dinara, kratkom roku donošenja odluke od strane lekarske komisije, što je možda najvažnije, i za to što su ovim zakonom obuhvaćene retke bolesti koje dosad nisu bile na spisku RFZO-a. Jako je bitno, takođe, da roditelji dece obolele od retkih bolesti budu blagovremeno i ispravno informisani o načinu kako da podnesu zahteve komisiji, što je ministar Lončar obrazložio u svom uvodnom izlaganju i to je jako bitno.

Takođe, na spisku Fonda biće proširena lista retkih bolesti, koje se dosad nisu nalazile na spisku Fonda. Ne želim zaista da kao prioritet ističem nijedno bolesno dete ili bolesnog čoveka i vrstu bolesti, smatram da je svačiji život podjednako važan i vredan, ali lično sam bila upoznata, kao poslanica koja dolazi iz grada Aleksandrovca, o bolesti deteta čija se dijagnoza bolesti dosad nije nalazila na spisku RFZO-a. Zaista iskazujem posebnu nadu i zahvalnost da će i ovo dete i sva ostala dečica... A ja im želim zaista da ih ima što manje, i da se što manje u budućem periodu uopšte i koriste sredstva ovog fonda, ali je jako pozitivna vest da su sada izdvojena ovolika sredstva, oko dve milijarde dinara, i da Ministarstvo ukazuje da će ta sredstva biti i uvećana. Tako da će ovaj predlog zakona Ministarstva zdravlja imati punu podršku poslanika Jedinstvene Srbije.

Što se tiče vaših zakona, uvaženi ministre, takođe imate punu podršku poslanika Jedinstvene Srbije, dakle Zakona o zaštiti životne sredine, Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o očuvanju afričko-evroazijskih migratornih ptica vodenih staništa, Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Hrvatske i predloženog protokola. Dakle, vaše ministarstvo, Srbija je shvatila ozbiljno važnost zaštite životne sredine; shvatila je ozbiljno Poglavlje

27, koje se tiče očuvanja životne sredine, očuvanja naših voda, klime, vazduha, zemljišta, što je važno za život i zdravlje svih ljudi.

Korisnici ili lica, a jako sam pažljivo slušala vaše izlaganje, koje je bilo jasno i koncizno, da aplikanti za sredstva koja će jednim delom izdvojiti Ministarstvo za zaštitu životne sredine, ali i sredstva pretpristupnih fondova EU, IPARD programa... Da će korisnici ovih sredstava biti kako pravna tako i fizička lica i korisnici poljoprivrednih gazdinstava, što je jako bitno. Dakle, stvaraju se pravni uslovi kako bi i pravna i fizička lica mogla da apliciraju za ova sredstva.

Vi ste, ministre, kao primer dobre prakse pomenuli Austriju i Mađarsku. Poslanička grupa Jedinствene Srbije, na čelu sa šefom naše poslaničke grupe uvaženim Draganom Markovićem Palmom, imala je u prethodnom periodu jednu veoma uspešnu posetu Austriji, Beču, gde smo mogli i lično da se uverimo u stepen i napore koje ova zemlja ulaže u zaštitu životne sredine. Imali smo i radni sastanak iz oblasti ekologije u kompaniji „Por“, koja se bavi zaštitom životne sredine, i prisutna je i u Srbiji. Mi smo tom prilikom izložili sve probleme, naročito kada su u pitanju regionalne deponije.

A složićete se i vi, od kada ste došli na čelo Ministarstva i sagledali problem, da Srbija apsolutno ima problema sa regionalnim deponijama. Ja dolazim iz Rasinskog okruga – postoji problem, Raški okrug ima problem, da ne pominjem druge okruge. Dakle, veliki je problem i vaši naponi moraju biti usmereni ka rešavanju pitanja regionalnih deponija. Verujem da ćete se složiti da pitanje broj jedan, ne samo na evropskom putu već i na nacionalnom putu, mora biti pitanje rešavanja regionalnih deponija i, svakako, svih ostalih segmenata u oblasti zaštite životne sredine.

Problem ekologije rešavate vi u Ministarstvu, mi kada donosimo zakone u Narodnoj skupštini, a smatram da i jedinice lokalne samouprave, pored građana, koji treba da podižu svest o zaštiti životne sredine... I nevladinom sektoru svakako puna podrška u oblasti zaštite životne sredine. Smatram da jedinice lokalne samouprave takođe moraju da aktivnije učestvuju u izradi svih dokumenata koji su potrebni, kako u pripremi projekata, podnošenju projekata, tako i rešavanju ekoloških pitanja na lokalnu.

Zakonom o zaštiti životne sredine propisano je da sredstva Zelenog fonda sada u većoj meri mogu da koriste jedinice lokalne samouprave. Ovo nije neka velika, sistemska izmena Zakona, ali je prilagođavanje svih ovih propisa koji dosad u Zakonu nisu bili prisutni programima EU. Svakako da na tom putu prioriteta...

(Predsedavajući: Koleginice, privodite kraju.)

Hvala vam. Sumiraću na kraju da će Poslanička grupa Jedinствene Srbije zakonu iz oblasti zaštite životne sredine i vašem ministarstvu takođe dati punu podršku. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica Jelisaveta Veljković.

Izvolite.

JELISAVETA VELJKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici i poštovani građani Republike Srbije, Predlog zakona koji je danas na dnevnom redu će umnogome poboljšati život u Srbiji. Mnogi zakoni koje smo dosad usvojili, koje je predložila Vlada Srbije, to su dokazali. Vlada radi neumorno, predano i ozbiljno; predložila je niz zakona, a poslanici Narodne skupštine usvojili. Ti zakoni su doprineli da se nezaposlenost smanji, podignu penzije i bolje i sigurnije živi u našoj zemlji.

Kada je ovaj zakon u pitanju, znamo svi kolika nam je zagađenost vazduha, vode i zemljišta – NATO bombardovanje, toplane, elektrane i mnoge fabrike koje ne vode računa o svojim otpadnim materijalima, koji završavaju u rekama i zemljištu. Vlada je tu da predloži rešenja, da se urade projekti koji mogu da reše te probleme. Čuli smo, treba dosta novca za to. Možda ga nemamo dovoljno, nemamo dovoljno za sve, ali krenulo se sa otklanjanjem silnih nedostataka u zaštiti životne sredine, koja je godina bila zapostavljana. Očuvanje životne sredine mora da nam bude prioritet. Zato apelujem na roditelje, vaspitače u vrtićima, nastavnike od osnovne škole pa nadalje da vode računa o toj oblasti.

Dolazim iz Sremskih Karlovaca, koje ne treba posebno opisivati. Verujem da su svi čuli za njih, a mnogi i posetili i bili oduševljeni kulturnoistorijskim vrednostima ovog mesta. Dnevno Karlovce posete turisti iz celog sveta, bude deset-petnaest autobusa, nekad i više. Nažalost, moram da izgovorim nešto što mi ne prija, a verujem da mnogima neće, ali je istinito. Moramo priznati, kada dođu naša školska deca, Karlovci postaju „okićeni“ smećem kao novogodišnja jelka – najlon vrećice svih boja, ambalaža čipsa, „smokija“, razne konzerve, koje naši ljudi moraju jako brzo da sklanjaju. Verujem da pri polasku na put nastavnici skreću pažnju učenicima na ponašanje, ali ih treba pratiti sve vreme. Za karlovački centar i trg mnogi kažu da je lepši i od Beča; mnogo je uloženo u njega i lepo se održava, ali naši mladi kao da to ne vide. Ovo nije slučaj sa strancima, koji vrlo često dolaze u Karlovce.

Moram da kažem da je završena rekonstrukcija puta od Karlovaca prema Indiji. Put je završen u roku i veoma je velika pomoć za ovaj deo Srema. Prilaz putu se još uvek radi, ali Javno komunalno preduzeće Sremskih Karlovaca i sad atar karlovačke opštine održava: kanali su prokopani, smeće se redovno nosi i svaku primedbu prihvataju i otklanjaju.

Sve ovo može da se kaže i za opštine Indija, Stara Pazova, Nova Pazova i donekle Batajnica. Batajnica ima problem sa podzemnim vodama. Kanali su puni vode, ali je i mnogo smeća u njima. Posle Batajnice, put ka Beogradu do skretanja ka auto-putu, gde se gradi lep verski objekat, neverovatno je zapušten.

Svetle tačke su poneki objekti nekih privatnih preduzeća, benzinskih pumpi. Na tom delu postoje trotoari, koje mnogi meštani, mnoga sela nemaju, ali ovi trotoari se naziru, toliko su obrasli da ne mogu da se koriste te se pešaci koji rade u toj zoni kreću saobraćajnicom, ometaju saobraćaj i ugrožavaju svoje živote.

Smatram da za ovo ne treba puno novca, ali treba dosta rada da se kanali očiste, odnese smeće, drveće potkreše i oslobodi prostor za upotrebu. Lokalna zajednica, na primer, Subotice svaki dan na svojoj lokalnoj televiziji moli građane da jave gde je zapušten teren, gde je nepokošeno, gde se pojavila ambrozija, a ovde kao da to niko ne primećuje. Više puta je naš predsednik Srbije Aleksandar Vučić u svojim obraćanjima izgovorio da naš narod mora da menja svoju svest. Građani, ja bih rekla, čak i svoje loše navike.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Veljković.

Reč ima narodna poslanica Jasmina Karanac.

Izvolite.

JASMINA KARANAC: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre Trivan, poštovani članovi kabineta Ministarstva za zaštitu životne sredine, kolegice i kolege, pre svega želim da izrazim zadovoljstvo zbog činjenice da mi nakon dužeg vremena ovde u Skupštini uopšte raspravljamo o zakonima iz oblasti zaštite životne sredine. Takođe, posle dužeg vremena imamo zasebno ministarstvo zaduženo za zaštitu životne sredine, koje brine o ovoj važnoj oblasti i predlaže zakone koji moraju biti usklađeni s evropskim zakonodavstvom.

Upravo u ovoj oblasti nas čeka ogroman posao i Poglavlje 27 je jedno od najzahtevnijih poglavlja u procesu pristupanja Srbije EU. Treba znati da su propisi EU u vezi sa životnom sredinom izuzetno obimni i čine gotovo jednu trećinu ukupnog broja svih propisa, što samo po sebi govori koliki se značaj daje životnoj sredini i koliko su zemlje kandidati pod lupom EU kada je u pitanju zaštita životne sredine.

Sama politika životne sredine u EU zasniva se na principima preventivnog delovanja i borbi protiv narušavanja životne sredine na samom izvoru zagađenja. Jedan od značajnih principa jeste i uključivanje zaštite životne sredine u druge politike, kao što su poljoprivreda, industrija, transport, energetika. Jedan od svetskih i evropskih principa je „zagađivač plaća“. Naša zemlja mora da ide ka punoj primeni tog i ostalih principa ukoliko želimo zdravu životnu sredinu za naše građane. Svi ovi principi počivaju na zajedničkoj odgovornosti, i Evropske unije i država članica. Jasno je da Srbiju na ovom putu čeka mnogo posla i malo vremena.

Usklađivanje propisa sa evropskim zakonodavstvom samo je prvi korak u procesu prilagođavanja standardima EU i ove izmene i dopune zakona o kojima mi danas ovde raspravljamo su samo neki od tih koraka. Sledeća faza u

prilagođavanju standardima podrazumeva adekvatnu primenu i sprovođenje propisa u praksi, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou. Zato su neophodne značajne investicije za ulaganje u infrastrukturu, održavanje sagrađenih postrojenja kao i administrativne troškove. Procene su da će u preuzimanju standarda najveći trošak biti u sektoru voda, sektoru otpada i industrijskog zagađenja. Međutim, ohrabrujuće je da će se značajan deo troškova finansirati iz fondova EU. Zbog toga moramo voditi računa o sredstvima koja nam stoje na raspolaganju i doneti zakone koji će omogućiti da ta sredstva i povučemo.

Izmene i dopune zakona koje su na dnevnom redu ove sednice odnose se upravo na ispunjavanje uslova za korišćenje sredstava IPARD fondova i kofinansiranje projekata iz sredstava Zelenog fonda za projekte koji se finansiraju iz pretpristupnih fondova Evropske unije. Mi na ovaj način stvaramo formalnopravne uslove za korišćenje tih sredstava.

Da budem jasna, ovim zakonom uvodi se obaveza da poljoprivredno gazdinstvo koje konkuriše za IPARD podsticaje mora da ispunjava određene uslove iz oblasti zaštite životne sredine. To znači da ukoliko se odstupa od standarda, tj. ukoliko planirana investicija za koju se traže sredstva narušava tj. zagađuje životnu sredinu, automatski ne ispunjava uslove za povlačenje sredstava. Nadležni organi moraju dati saglasnost da investicija ispunjava uslove u skladu sa zakonima kojima se uređuje procena uticaja na životnu sredinu, i to po EU propisima, sa kojima su usklađeni propisi Republike Srbije.

Ovde, ministre, moram da napravim malu digresiju i da naglasim da bi ovaj model, tj. procena uticaja na životnu sredinu, trebalo sa većom pažnjom da se primenjuje i na druge oblasti, tj. na veće zagađivače nego što je poljoprivreda, kao što su energetika, industrija, građevinarstvo.

Upravo iz ovih razloga proističu i proširenja nadležnosti inspekcije za zaštitu životne sredine. Samim tim, stvara se potreba za većim brojem inspektora i mislim, ministre, da u budućnosti i na to treba obratiti pažnju.

Sve ovo govorim zbog efikasnije zaštite životne sredine, uz održivi poljoprivredni i sveobuhvatni razvoj. Nadam se da svi težimo cilju da se u Srbiji uspostavi održivi sistem zaštite životne sredine, kao i značajna uključenost ove politike u ostale sektore. Na taj način stvaraju se preduslovi za konkurentu privredu, bolje zdravlje ljudi, bolji kvalitet života. Mislim da su ovo zajednički ciljevi svih nas i zato se nadam da će ako ne svi a ono velika većina, uključujući kolege iz opozicije, podržati ove zakonske predloge. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Karanac.

Reč ima narodna poslanica Snežana Paunović.

Izvolite.

SNEŽANA PAUNOVIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani predsedavajući, uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, važan zakon, odnosno set zakona i odluka je na dnevnom redu; važno je što Srbija napokon ima Ministarstvo za zaštitu životne sredine; važno je mnogo stvari o kojima je danas trebalo govoriti, a mnogo smo nevažnih čuli. Politika jeste teren gde je amaterizam dozvoljen i, nažalost, dogode se dani poput ovog današnjeg kada on nadvlada pa politikanstvo postane tema, a zaštita životne sredine samo prostor da se na to „nakačimo“.

Obaveza Srbije da kod svog građanstva podigne svest o zaštiti životne sredine je velika. Beskrajno mi je žao što Parlament danas u svojoj raspravi nije mnogo pomogao na temu.

Uvaženi ministre, bili ste izloženi kritikama i za učinjeno i za neučinjeno, pa i za to što ste prosto ministar, ali, iz mog ugla gledano, uradili ste veliki posao. Zašto to kažem? Ovde su kolege govorile i nemali broj njih zaista je govorio o temi, vrlo konstruktivno, vrlo stručno, izneo probleme sa kojima se lokalne samouprave susreću. Ja moram da naglasim da imate moj pun respekt zbog jedne stvari koju ste uradili na početku svog mandata, a to je da ste se pozabavili jednom nemilom statistikom koja govori o broju dece obolele od teških kancerogenih bolesti u južnoj srpskoj pokrajini, ne mereći pritom da li su ta deca ove ili one nacionalnosti. I to je u sklopu zaštite životne sredine.

Ovaj parlament je prepoznao važnost toga i formirao Komisiju. Vi ste otvorili temu koja nije lagana za otvoriti je. Čini mi se da nemate sagovornike na svim stranama, ali čvrsto verujem u vašu upornost i u to da ćete stvari dovesti do kraja. Zašto je to važno? Ne zato što ja imam nameru da sada politički profitiram ili prozovem neke velike sile, nego zato što moramo da postanemo svesni da ako smo bili dovoljno hrabri da kažemo da trpimo posledice nekog jakog otrova, onda da budemo dovoljno svesni i da ne stvaramo otrove sami sa sobom kao svesna ljudska bića, koja su uglavnom uvek najveći zagađivači.

Šta ste postigli za ovo kratko vreme u mandatu kao ministar? Pritom ne mislim da nije ništa urađeno u mandatu pre vas, ne mislim da Srbija nije prepoznala ovaj problem, ne mislim da je bilo lako pre, ne mislim da će biti lako ni vama, ne mislim da će biti lako onome ko će vas naslediti, samo čvrsto verujem da će Ministarstvo postojati, kada je već formirano, i da će se zaista baviti svojim poslom.

Ulagati u životnu sredinu nije trošak, ulagati u životnu sredinu je investicija za budućnost naše dece i njihove dece. Ono što svakako moramo da poboljšamo jeste način na koji ćemo naplaćivati naknade i kazne svima onima koji se ogluše o ono što je dobro svih nas. Verujem da ćemo naći način i mogućnost pre svega da kaznimo krive, jer ste bezbroj puta govorili o tome da se istražni organi bave svim onim delima koja nisu u skladu sa zakonom i da će

se taj problem sa godinama negde izgubiti na celoj planeti, pa i u ovoj maloj Srbiji koja je sastavni deo nje.

Ispred nas je i nekoliko sporazuma, a ispred vas organizacija i realizacija te regionalne konferencije. Verujem da će to biti važno za Srbiju i zahvaljujem se UNEP-u na poverenju da možda baš sa ove teritorije govorimo o svemu onome što su globalni problemi.

Kada su u pitanju sporazumi, za mene je beskrajno simpatičan Sporazum o afričko-evroazijskim migratornim pticama. Zašto? Prvo, dali ste mi priliku da upoznam neke vrste za koje nisam znala da postoje. Drago mi je da ćemo potpisati sporazum koji obuhvata 118 zemalja. To je važno i za našu državu i za sve žive oblike na ovoj planeti.

U nadi da ćemo svi zajedno, bez obzira na to kojoj političkoj opciji pripadamo, prepoznati važnost zaštite životne sredine i da će se glasanje okončati na način da ćete dobiti punu podršku ovog parlamenta, odnosno 250 narodnih poslanika, ja na kraju samo kažem da će Poslanička grupa SPS nedvosmisleno podržati predloge zakona i sporazume koji su na dnevnom redu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Paunović.

Reč ima narodni poslanik Predrag Jelenković.

Izvolite.

PREDRAG JELENKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, ovde smo već dva dana i, koliko možemo da shvatimo, u svakom okrugu, u svakoj opštini imamo problem. Očigledno da problem opasnog otpada nije u samo u Obrenovcu, Vojvodini i okolini Beograda, pa bih voleo od vas da čujem šta se dešava sa južnom Srbijom (Pirotski, Nišavski, Pčinjski, Jablanički i Toplički okrug). Ne samo ja kao narodni poslanik, nego i građani koji žive na toj teritoriji.

Ono što želim od vas da čujem, ne samo ja, nego i kolege i javnost, to je zašto su Ujedinjene nacije, odnosno UNEP (to je telo pri UN), predložile održavanje regionalne konferencije baš u Beogradu.

Što se tiče vašeg izlaganja, ono što je meni upečatljivo, između ostalog ste rekli – podizanje svesti putem istraživanja. Vi verovatno znate da podizanje svesti u Srbiji ne može samo ići putem istraživanja, nego to moramo da radimo kroz institucije sistema. Kada govorimo o institucijama sistema, tu podrazumevam pre svega lokalne samouprave, koje ste targetirali da nose deo odgovornosti, i to veći deo odgovornosti, i tu se slažem. Ali pre toga moraćemo da poradimo malo i na obrazovanju, kao što reče uvaženi kolega Mijatović.

Ja ovde imam istraživanje koje je rađeno u dvanaest opština u južnoj Srbiji; pokloniću vam kasnije ovo istraživanje. Recimo, na pitanje da li su građani dovoljno upoznati s ekološkim problemima u svojoj opštini (znači, dvanaest opština, da ne čitam redom) 70% njih kaže da su nedovoljno upoznati

s tim šta njihove opštine rade po pitanju ekologije i zaštite životne sredine. Na pitanje „Koliko si upoznat sa ekološkim planovima i programima svoje opštine“ njih 46% kaže da su nedovoljno informisani, a njih 30% da nimalo ne poznaju taj resor. Na pitanje „Da li bi uzeo učešća u ekološkim akcijama“ građani iz dvanaest opština sa juga Srbije kažu, njih 50%, da bi uzeli učešće, ali 36% kaže – da, ako nas neko iz lokalne samouprave angažuje ili pozove. Poslednje pitanje kaže „Kako se informišes o sprečavanju zagađenja i zaštiti životne sredine“ – 38% je reklo da je to internet, a 35% da je to televizija.

Tu dolazimo na onaj resor... Neko je danas spominjao kampanje i medijsku kampanju kada je u pitanju životna sredina. Tu pre svega mislim da to ministarstvo treba da bude i frontmen te medijske kampanje, naravno uz dobru pratnju nevladinog sektora, mislim na one nevladine organizacije koje se bave problemima životne sredine. Kad kažem ministarstvo, mislim uopšte na jednu državnu kampanju, i mislim da ćemo mnogo bolje i brže uticati na svest građana.

Ono što želim da istaknem, to je obrazovanje. Iz jednog drugog istraživanja, koje je rađeno u niškim srednjim i osnovnim školama (završni razredi) na uzorku od 960 ispitanika, znači hiljadu, na pitanje „Da li smatraš da je u tvom obrazovanju dovoljno zastupljena tema zaštite životne sredine“ srednjoškolci iz gimnazije i stručnih škola su ogromnom većinom odgovorili da je nedovoljno zastupljena. Učenici svih srednjih škola su se izjasnili da bi bilo bolje uvesti poseban predmet.

U danu za glasanje Socijaldemokratska partija Srbije podržaće set zakona. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Reč ima ministar, gospodin Trivan.

Izvolite.

GORAN TRIVAN: Hvala vam.

Više poslanika je spomenulo nekoliko zanimljivih stvari, ali vi ste na izvestan način otvorili anketom mogućnost da se o njima i na drugačiji način razgovara. Ispred Srbije je puno posla. Bez obzira na vreme koje je prošlo, bez obzira na minuli rad bilo koga (ako ste primetili, zapravo mi ne govorimo ovde o tome nikada), to breme prošlosti nosimo svi zajedno i zato su te moje rečenice – koga briga za nešto što dosad nije urađeno jer neko nije uradio, kakve to veze ima, i kakve to veze ima sa budućnošću moje ili vaše dece. Ima veze samo utoliko što treba da izvlačimo pouke iz vremena koje je prošlo, da bismo znali šta da uradimo. U mom slučaju to nije fraza. U mom slučaju, i tima koji predvodim, to je pun smisao onoga što želimo da uradimo, uz sve mane koje nesumnjivo imamo. Niko nije bezgrešan i niko nema tapiju da može sve da uradi kako valja.

Najvažnije pitanje od svih koja ste spomenuli jeste pitanje obrazovanja. Lično mislim da je sve obrazovanje, dakle svaka oblast života koju bismo danas mogli da spomenemo. A i vi ste kao poslanici danas ovde spomenuli čitavu lepezu svih pitanja u kojima živimo, od kulture do zaštite životne sredine. Ona je obično „trinaesto prase“. Ali ja prosto više ne prihvatam da je životna sredina „trinaesto prase“. Bar smo malo pokušali da za ovih godinu dana pomerimo taj kamenčić negde, pa da bar budemo dvanaesto, ako ne trinaesto. Siguran sam da ćemo se svi složiti, bez obzira na mesto u ovoj sali u kojoj sedimo, da su obrazovanje i svest najvažniji deo te priče.

Sad, ako shvatimo i vidimo da čak i u Parlamentu, koji je lice naše predivne Srbije, nismo svi jednaki u tome i da svi drugačije razumemo zaštitu životne sredine – od toga šta će nam uopšte teme životne sredine danas kad ima važnijih pitanja, do suprotnog stava, što je, razume se, sve legitimno ali svako postavljanje ovakvog pitanja govori u stvari o nama samima... Ja to neću dalje komentarisati, osim aluzije koju sam na ovaj način dao.

Ankete su sredstvo da saznate ono što zapravo ne znate. Ono što ste danas rekli kao rezultate tih anketa zapravo govori o Srbiji kakvu ja poznajem, što će reći da nemam iluzija o tome kakva jeste Srbija, ali kad čovek nema iluzija, onda je u stanju da se uhvati u koštac sa problemima koji dolaze, sa teškoćama koje morate da rešite, ili bar morate da rešavate. Ovo ministarstvo neće uspeti da reši sve probleme u životnoj sredini koji postoje u ovom trenutku. U ovom trenutku – to znači za godinu ili dve. Trebaće više vremena za mnoge probleme, jer oni su istorijski i nijedna razvijena zemlja, koja je na sličnom stepenu razvoja na kakvom smo mi danas bila nekada, nije uspela da za godinu ili dve dana reši ovaj problem. Ja znam da svi vi to znate; to znaju i naši građani.

Ali za mene je sada najvažnije da ankete, koje, evo, i vi iznosite a ja ih pratim, govore u prilog tome da su naši građani svesni koliko ne znamo, koliko smo neinformisani i koliko zapravo svi zajedno premalo mislimo i malo radimo da se to desi. Samo onda kada svi zajedno to budemo radili, imaćemo imati nade na uspeh. Ako to sve ostane Ministarstvu, kome god, pojedincu, kako god, propalo je. Propalo je, kao i svih ovih četrdeset godina, opet ne okrivljujući nikoga. Svi smo krivi za to gde se nalazimo danas, svi zajedno ugrožavamo životnu sredinu i svako od nas pojedinačno zagađuje životnu sredinu, hteo – ne hteo, zato što robujemo tehnologijama koje danas postoje, a tehnologije su profit. Mi robujemo profitu. Dokle god je profit glavni totem oko koga se kreće naša civilizacija, imaćemo problema da se izborimo za mesto životne sredine o kome danas pričamo.

Opasni otpad je postao paradigma, to sam rekao i, ponavljam, nećemo se zaustaviti uopšte. To uopšte nije pitanje mog statusa, to uopšte nije pitanje toga šta će se bilo kome od nas dešavati u pogledu javnosti, kritika, nekritika. Ne, ne. Ovo je pitanje egzistencije, životne, i zdravlja naše nacije, i tu kompromisa

nema, ponavljam, niti će biti. Ne moram nikome da se dokazujem da to radim, da to mislim i da već rezultati postoje. Ko hoće da vidi, on će to videti. Ko neće da vidi, ne vrede vam ni desetine rezultata i zato je to manje važno.

Mnogo je važnije da naša deca uspeju da razumeju ono što mi danas radimo i da vi danas gotovo da nemate vrtiće ili škole gde se na ovaj ili onaj fakultativan način ne govori o životnoj sredini. Otud sad ovo o čemu ste vi pričali – da se pomalja ta svest o tome da nemamo svest. Napredujemo, Poslednjih godina napredujemo i svi smo, koliko smo krivi, pomalo i zaslužni za tu priču.

Opasni otpad sam spomenuo zbog toga što jug Srbije, koji ponekad ima pežorativni prizvuk u ponekim tumačenjima, a nema, to je jednako važan deo Srbije kao što je i sever Srbije, ili moj istok Srbije, kako god, imamo predivnu zemlju... Uveravam i vas i vaše sugrađane da se, evo, i vi lično, onoliko puta interesujete kako stvari stoje kad je južna Srbija u pitanju, da li ona ima naš fokus, a ima, uveravam vas, ali ne mogu da govorim o svemu zato što se državni organi bave onim čime smo se bavili u situacijama koje ste mogli da vidite na televizijama. Prosto, to razumete.

Naravno, druge stvari koje su pitanje deponija, komunalnog otpada itd., mi se time sasvim otvoreno, javno bavimo, sarađujemo sa lokalnim samoupravama. Moje kolege koje predvode ova dva ključna sektora što se toga tiče i te kako temeljno rade na tome da obezbedimo logistiku, da bismo pomogli svima nama da dođemo do onih papira, projekata, kako bismo mogli da izvedemo i, kako narod kaže, da zabodemo ašov.

E, zato su Ministarstvu životne sredine potrebni novci. Svi ste danas, bez obzira na kojoj strani ove sale sedite, rekli da su novci Ministarstvu životne sredine potrebni. Nisu meni potrebni, potrebni su Ministarstvu. A ko hoće da čita drugačije, a treba da čita drugačije, neka sa mojih usana čita da su ovi novci potrebni lokalnim samoupravama da bi imale kapaciteta poput vaših da izrade projektno-tehničke dokumentacije kako bismo mogli da napredujemo, jer bez toga nema napredovanja. Sve zemlje koje su prošle ovaj put, prošle su ga tako što su u suštini pravile greške upravo tu – nije bilo projekata, te nisu ni mogli da povuku novac da bi im brže bilo bolje.

Koliko nama vremena treba da bismo rešili sve ovo, pitanje je. Zavisi koliko budemo pametni, koliko budemo spremni da tako brzo zaposlimo našu pametnu i školovanu decu i koliko budemo imali para, onih „zelenih“ para o kojima se danas ovde govori, koje su naše i treba da završe u Ministarstvu životne sredine, a odmah iza toga u budžetima lokalnih samouprava, da bismo pokrenuli taj točak već jednom. Meni je dosta čekanja, ja trideset godina radim i promišljam ovaj posao i sada je prilika da pokušam da iskoristim te instrumente koje nam daje Vlada. Da li će to tako biti ili neće, vi ćete procenjivati. Ja sam siguran samo da mi nećemo odustati i da taj Don Kihot u

nama nikako neće da se preda, uprkos svemu i uprkos svima, to ste mogli da primetite. Ali to je sudbina ljudi koji se bave životnom sredinom, koja se zapravo u sve meša. Čak i kad negde nemamo nadležnosti, mi bar pričamo o tome; mislim da je to dobro jer društvo treba da razvije dijalog na te teme.

UNEP, koji ste spomenuli, to je samo nagrada (ja to tako doživljavam) za ovih godinu dana ozbiljnog rada. UNEP nas je video na mnogim međunarodnim konferencijama, od UN pa nadalje, gde, ovako kao pred vama, govorimo o životnoj sredini u svetskim okvirima; pričamo i o klimatskim promenama i održivom razvoju, sa pitanjem šta smo to uradili u proteklih četrdeset godina, planetarno. Uradili smo mnogo, samo što imamo problem što je rezultat nikakav. Srednja godišnja temperatura na planeti i dalje raste, a mi se busamo u junačke grudi da smo nešto mnogo radili. To je priroda administracije, birokratije i onih koji misle da je to dovoljno dobro. Za Srbiju to nije dovoljno dobro. Srbija je to već više puta rekla. Srbija, ako ništa drugo, pokušava da pošumljava i radi neke druge stvari, i to uspešno, razume se. Prepoznali su nas kao faktor u ovom delu Evrope.

Mi nismo pretenciozni, mi samo mislimo da znamo posao kojim se bavimo, da je Srbija posle dugo vremena na ovaj način iskoračila javno govoreći sasvim otvoreno i direktno, kao i danas. Zato su nam ponudili regionalnu konferenciju koja će se baviti ključnim pitanjima životne sredine, ali mi nismo hteli da se zadržimo na pitanju tzv. zapadnog Balkana, jer, iskreno, ja i nisam siguran šta to znači, ali smo predložili i prihvaćeno je da to bude čitava južna Evropa. Eto prilike da 4. i 5. decembra Srbija bude domaćin čitavoj južnoj Evropi i Ujedinjenim nacijama na taj način i da pokaže da Srbija, osim što ume da bude veoma dobar domaćin, a to smo videli, ume i kompetentno da se bavi pitanjem životne sredine. Već imamo, razume se, i pozive različitih zemalja da učestvujemo u njihovim skupovima i pomognemo im u onome kako mi mislimo da treba raditi.

Neko je ovde od poslanika ispravno rekao da mi raspoložemo izuzetnim naučnicima, izuzetnim stručnjacima, izuzetnom logistikom te vrste. Setite se samo naše dece koja osvajaju prva mesta na međunarodnim takmičenjima iz nauke. Ono čega nemamo jeste novac, ali hajde bar da i taj novac koji imamo potrošimo baš onako kako bi trebalo.

Imajući u vidu ankete koje ste spomenuli, dozvolite mi da kažem da smo skloni tome da na taj način kreiramo politiku svog ministarstva i naše vlade i da bez medija, nevladinih organizacija i građana sve ovo što je dosad dobro urađeno, a ima dosta toga, ne bi bilo moguće uraditi. Čini mi se da u društvu (u kome sam dugo prisutan jer imam dosta godina) dosad nisam primetio da je društvo unisono, od političkih faktora do civilnog društva i medija, podržalo nastojanja jedne grupacije koja se zove ekologija ili životna sredina i da je ovo jedna od retkih tema u kojoj smo, bez obzira na kritike koje postoje, postigli

nekakvu vrstu konsenzusa u Srbiji (zamislite, u Srbiji konsenzus!), kao što smo, izgleda, postigli konsenzus o životnoj sredini.

Hvala vam na pitanju koje ste postavili, dali ste mi šansu da kažem koliko zapravo Srbija jeste lepa.

Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik koleginica Marjana Maraš.

Izvolite.

MARJANA MARAŠ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, na samom početku ne bih se saglasila sa mišljenjem iznesenim u prethodna dva dana da ovo redovno jesenje zasedanje započinjemo nevažnim ili manje važnim predlozima zakona.

Poštovane kolege, svedoci smo svakodnevno, širom planete, klimatskih promena i njihovih posledica. Vremenske nepogode, poplave, klizišta, uragani, cunami, olujni vetrovi, pijavice, obilne padavine i ekstremne suše ne mimoilaze nijednu državu na planeti, a sve kao posledica nebrige o prirodnom okruženju i o zaštiti životne sredine.

Ukoliko ste prelazili most kod Beške, ono što mene zabrinjava jeste ekstremno nizak vodostaj Dunava, da se u koritu reke mogu videti zemljana ostrva, a mediji su pisali o tome da se Dunav na pojedinim mestima kod Novog Sada može i pregaziti.

Procena je da će, ukoliko nastavimo sa sadašnjom praksom upravljanja čvrstim otpadom, do 2050. godine biti 70% više otpada, a da će se narodi u Africi, severnoj Aziji, pa i u Evropi suočiti sa svojevrsnom krizom plastike.

Uvaženi ministre, želim posebno da vas pohvalim, vi ste to više puta isticali, zbog toga što za vas i vaše saradnike zaštita životne sredine nije posao nego način života. Svaka vam čast na tom stavu. Zaista, formiranjem posebnog Ministarstva zaštite životne sredine ova vlada je dala neophodan impuls za početak promena kada je u pitanju svest svih naših građana o zaštiti životne sredine.

Ono što ste malopre pomenuli, želim da dokumentujem: ove nedelje je Dečja nedelja u opštini Vrbas započela tako što je komunalno preduzeće organizovalo ekološke radionice zajedno sa predškolskom ustanovom. To se zaista redovno radi i mislim da je to najvažniji deo gde utičemo na ekološku svest budućih generacija, koje će se sigurno drugačije odnositi prema okruženju.

Želim da istaknem i neke uspehe koje ste vi za ovo kratko vreme uspeli da uradite u Ministarstvu. Značajno je povećan broj građana koji se obraćaju Ministarstvu i prijavljuju ekološke probleme u svojoj sredini. Ministarstvo dnevno dobija na desetine prijava građana na posebnu mejl adresu koju ste

otvorili za prijavljivanje lokacija za koje se sumnja da je na njima uskladišten opasan otpad. Dobijena je i prva prvostepena presuda, kako ste naveli u uvodnom izlaganju. Ministarstvo je, u saradnji sa državnim tužilaštvom, Ministarstvom unutrašnjih poslova, BIA, pokrenulo akciju otkrivanja lokacija na kojima su nelegalno uskladištene veće količine opasnog otpada. Trenutno se pred sudovima vode postupci protiv okrivljenih odgovornih lica. Nastavljeno je uklanjanje istorijskog otpada i pojačana kontrola subjekata koji posluju u lancu upravljanja opasnim otpadom.

Ministarstvo je, u saradnji sa velikim trgovinskim lancima... To jest, vi na čelu tog ministarstva pokrenuli ste kampanju za smanjenje upotrebe plastičnih kesa kroz njihovu simboličnu naplatu. U prvom mesecu primene uočeno je smanjenje upotrebe za 50%, za 60% kako ste vi naveli, a ja sam našla podatke o 50%. Svakako, ono što želim da podržim je da ste izneli stav da ćete se zalagati za to da se ukinu plastične kese. To je vrlo značajno. Ako krenete na jug Srbije u periodu kada reke imaju nizak vodostaj, drveće uz obale reka izgleda kao jelke okićene plastičnim kesama.

Finansiranje zaštite životne sredine mora biti predvidivo i veće, kao što smo rekli više puta. Sa tim su se saglasili svi poslanici. Potrebna su veća sredstva za ekologiju i deo sredstava Zelenog fonda treba da se iskoristi za lokalne samouprave, da urade projektno-tehničku dokumentaciju za projekte za izradu prečištača otpadnih voda, kako bismo mogli da konkuriramo za sredstva u pretpristupnim fondovima Evropske unije.

Realizacija većine infrastrukturnih projekata u oblasti zaštite životne sredine, odnosno oblasti upravljanja otpadom i otpadnim vodama, bila je zaustavljena ili usporena pre nego što ste vi došli na čelo Ministarstva. Jedan takav projekat je i u opštini iz koje ja dolazim. U pitanju je Projekat skupljanja i tretmana otpadnih voda Velikog bačkog kanala, opština Kula i Vrbas. Projekat EU vredan je 15.000.000 evra, trebalo je već da se završi. Centralno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda izgrađeno je u Vrbasu, a cilj je da doprinese zaštiti i revitalizaciji Velikog bačkog kanala. Kapacitet ovog centralnog postrojenja je 120.000 domaćinstava. Formirano je zajedničko preduzeće „Prečištač Vrbas – Kula“. Dosad je urađeno 99% kanalizacione mreže u samom gradu Vrbasu, a svega 30% u naseljenim mestima. Mi smo dobili pedeset miliona dinara od strane Pokrajinske vlade. Vi ste juče rekli da je obezbeđeno još pet miliona, koliko nama nedostaje da završimo ovaj projekat i da se stavi u konačnu funkciju. Ono što je bio birokratski posao završavamo, zaista to uvek kod nas ide, ali ovo zajedničko preduzeće ove vrste je prvo u državi i mi sada bolujemo neke dečje bolesti.

Želim još da istaknem da je od strane vašeg ministarstva osiguran nastavak infrastrukturnih projekata, pored Kule i Vrbasa, i u Leskovcu, Sremskoj Mitrovici, Subotici. Obezbeđena su nova sredstva IPA fondova za

projekte u Kraljevu, Brusu, Blacu, Nišu i regionalnim sistemima Duboko, Srem, Mačva i Piroto.

Podsetila bih da je februara 2016. godine, na predlog Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, kada je na čelu ministarstva ispred SPS-a bila prof. Snežana Bogosavljević Bošković, usvojen set zakona iz oblasti zaštite životne sredine: Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine, Zakon o izmenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode, i drugo. Ovi zakoni bili su usaglašeni sa zakonskom regulativom koja važi u zemljama EU i, s tim u vezi, dobili su zeleno svetlo i odobrenje od strane Evropske komisije.

Izuzetno važna novina Zakona o zaštiti životne sredine bilo je osnivanje Zelenog fonda Republike Srbije, s ciljem da se uspostavi predvidivost kontinuiteta u sistemu finansiranja zaštite životne sredine. Naime, ukupni troškovi aproksimacije Republike Srbije u oblasti zaštite životne sredine procenjeni su, mogli smo to danas da čujemo, na 11 milijardi evra u periodu do 2030. godine. Radi se o potrebnim ogromnim sredstvima, ali Srbija kao kandidat za članstvo može da računa i na bespovratna finansijska sredstva EU kroz IPA fondove za finansiranje infrastrukturnih projekata u ovoj oblasti. Neophodan uslov za korišćenje ovih sredstava je kontinuirani izvor kofinansiranja od strane Republike Srbije i jedinica lokalne samouprave; kofinansiranje se obično kreće od 15 do 30%, zavisno od vrednosti tipa investicije.

Godine 2015, takođe u vreme kada je na čelu Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine bila prof. dr Snežana Bogosavljević Bošković, od strane Evropske komisije usvojen je IPARD program, koji je pripremila Ministarstvo kao program finansijske podrške našim poljoprivrednim gazdinstvima, u vrednosti od 175.000.000 evra bespovratnih sredstava. Za povlačenje ovih sredstava bilo je potrebno ispuniti i niz tehničkih uslova i doneti odgovarajuće zakonske propise.

Upravo na prethodno navedeno odnose se i aktuelne izmene i dopune Zakona o zaštiti životne sredine koje su na dnevnom redu. Cilj izmena i dopuna ovog zakona je da se omogući korišćenje sredstava Zelenog fonda za kofinansiranje projekata koji se finansiraju iz sredstava pretpristupnih fondova i ispunjavanje uslova za korišćenje sredstava IPARD fondova.

Imajući u vidu važnost regionalne saradnje u oblasti zaštite životne sredine i očuvanja prirode, Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine Vlade Republike Srbije i Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske pripremili su Sporazum o bilateralnoj saradnji u julu 2015. godine. Najvažniji cilj bio je da se razvije, proširi i promoviše razvoj ekonomskih, naučnih i tehničkih kontakata u cilju rešavanja regionalnih i globalnih ekoloških problema. Srbija i Hrvatska pripadaju istom regionu, imaju iste ili slične

izazove, potrebe rešavanja pitanja i problema u oblasti zaštite životne sredine i očuvanja prirode. Ovim sporazumom iskazuje se spremnost za saradnju, razmenu iskustava i zajedničko rešavanje regionalnih pitanja iz oblasti zaštite životne sredine i očuvanja prirode. Stoga podržavam što se našao na dnevnom redu i što ćemo ga usvojiti.

Na kraju želim da podržim izmenu Finansijskog plana Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje za 2018. godinu. Ukupno uvećan iznos sredstava je 4,1 milijarda; dve milijarde dinara za lečenje retkih bolesti, kako smo mogli da čujemo, a izdvajanje je i za lekove na recept, isplatu bolovanja i nabavku medicinskih pomagala. Ono što posebno želim da istaknem, to je da po prvi put Republički fond za zdravstveno osiguranje nabavlja i inovativne lekove najnovije generacije. To je za pohvalu za Republički fond za zdravstveno osiguranje.

Zahvaljujem vam. Poslanička grupa će podržati sve predložene zakone.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Aleksandra Tomić.

Izvolite, kolegice.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministri, kolege poslanici, imali smo prilike da čujemo debatu za koju mislim da ne priliči, pogotovo onima koji su do 2012. godine imali svega 45 dece u toku godinu dana koje su poslali na lečenje o trošku budžetskih sredstava Republike Srbije, ali su se zbog toga lečila na drugi način, a to je davanjem ličnih donacija u određene organizacije koje su se time bavile.

Ono što je 2012. godine nasleđeno, a podsetiću neke kolege koje su tada bile narodni poslanici, to je upravo taj tip donacija koji je bio bukvalno iz džepa ne samo građana Srbije, već i organizovanje različitih skupova da bi se skupio novac. Tako je Srpska napredna stranka imala svega 65 poslanika 2012. godine i svoj doprinos u tom cilju smo dali, kao jedan vid donacije, i skupili najviše sredstava kao narodni poslanici Skupštine Srbije da pokažemo da smo za lečenje tada Tamare Ognjanović bili spremni i na taj model finansiranja lečenja dece, da damo svoj doprinos, iako sistemski dotad uopšte nisu bila rešena ta pitanja. I sami narodni poslanici koji su predstavljali tadašnju vlast tada su rekli da nisu prepoznali uopšte da treba ovakav zakon doneti, jer jednostavno nisu bile prepoznatljive kategorije invalida ni dece koja su bolovala od retkih bolesti, pa su zbog toga na neki način ad hok rešavali ova pitanja.

Zbog toga, stranačka podela i političko otvaranje rana na ovaj način na koji to pokušavaju neki da urade jednostavno govori o tim ljudima koji žele na ovaj način da pokrenu ovo pitanje i da napadnu nas koji smo to sistemski rešili. A rešili smo tako što smo 2014. godine doneli zakon o fondu koji treba da reši pitanje davanja sredstava iz budžeta za lečenje retkih bolesti i ta stavka 25. tačka 3. u budžetu Srbije u svakom trenutku može da se vidi kolika je. U komisiji koja rešava to pitanje sede predstavnici zdravstvenih institucija iz Republike Srbije i

rešavaju ta pitanja. Ta deca odlaze na lečenje, a plaćanje je kroz finansiranje kroz određena udruženja ali i direktno bolnicama u koje odlaze ta deca.

Znači, uopšte, tema lečenja dece, bolesti i poigravanje sa emocijama tog tipa u javnosti, da neko nije dovoljno uradio za ove četiri godine, kada je 1.975 dece otišlo na lečenje, a dotad je svega 45 dece bilo lečeno iz budžeta Republike Srbije, pokazuje jedan krajnje neodgovoran pristup ovoj temi. O tome više ne treba pričati na taj način, koliko je ko i šta uradio, već koliko je dece otišlo i našlo svoj mir time što se izlečilo od ovakvih bolesti.

Ako kažemo da je 2017. godine to bilo 614, 2016. godine 563, da smo od 45 dece došli na 653 i da smo ukupno 1.975 dece zbrinuli i kao država se pokazali krajnje odgovornim, da na jedan sistemski način rešimo to pitanje, i da je danas veliko zadovoljstvo bilo da na Odboru za finansije kažemo milijardu i po dinara je dosad dato za lečenje dece obolele od retkih bolesti, kojih ima 7.000, a da nam je zadovoljstvo da sa još petsto miliona, prema planu RFZO-a, koji je izdvojio ta dodatna sredstva, imamo ukupni fond dve milijarde dinara, onda je to završeno, stavljena tačka na ovu temu, na jedan krajnje odgovoran način. Sve ostalo je, jednostavno, odlaženje i pokušaj da se jedno svetlo i sunce nade roditelja koji leče svoju decu pretvori u mrak i da se nesposobnost onih koji su do 2012. godine pokušavali da se nose s ovom temom pretvori u napad na ljude koji su u ove četiri godine zaista na odgovoran način rešili ovo pitanje. Ne bih više o tome razgovarala, jer ono što se pojavljuje na društvenim mrežama je zaista sramno i o tome ne treba uopšte diskutovati i ne treba davati na značaju tim ljudima, bez obzira na to da li oni sede u Skupštini ili ne. Znači, završili smo temu time što smo rekli koliko dece i roditelja je zaista našlo put do rešenja svojih problema, i kako se odgovorna država ponaša prema tome.

Što se tiče seta zakona koji se odnose na zaštitu životne sredine i ovu oblast, treba reći da je ono što je nasleđeno zaista bio veliki problem. Trebalo je sistemski rešavati i pitanje budžetskog fonda i onaj prelazni period kad je trebalo sve finansije konsolidovati, izvršiti sistemsku borbu sa trošenjem finansijskih sredstava na neodgovoran način, odnosno sprovesti te ekonomske reforme.

Znači, zna se da su određena sredstva koja su išla kroz budžetski Zeleni fond do 2012. godine bila nekontrolisana od strane države, da je jedan čovek donosio odluku o tome, da je Upravni odbor, koji je sedeo, imao milijardu dinara samo za sprovođenje određenih marketinških aktivnosti, da su čak novine finansirane iz tog fonda. To Srbija u tom trenutku, sa preko dvesta kreditnih linija, sa velikim javnim dugom, sa velikim sredstvima koja je trebalo da se daju socijalnim kategorijama, nije mogla da izdrži.

Nije istina da je životna sredina bila ugašena, ona je u to vreme bila zajedno sa Ministarstvom za građevinu. Znači, to je bio model onih koji su vladali Srbijom, građevina je stavljena u isti resurs sa životnom sredinom.

Trebalo je sprovesti ekonomske reforme, trebalo je vreme da prođe da određene direktive EU sprovedete i donesete, otvorite pregovore sa EU i da se stvore uslovi da bi Ministarstvo za životnu sredinu postojalo. To je, na kraju krajeva, Vlada Aleksandra Vučića predložila i otvorila. Otvorila se mogućnost da stručni ljudi zaista preuzmu to ministarstvo. Kao ministar, preuzeli ste dosta toga. Sada imate mogućnost da određenim zakonskim promenama, znači, onaj deo koji se odnosi na IPARD fondove, na podsticaje u poljoprivredi, otvorite i za IPA fondove koji finansiraju i projekte zaštite životne sredine; da povećate broj projekata, odnosno poljoprivrednih gazdinstava koja će se javiti na konkurs za IPARD; da ubacite i podstaknete veći broj kompanija i gazdinstava koji će ući u prerađivačku industriju i baviti se isključivo proizvodnjom zdrave hrane. To uopšte nije isplativ posao, odmah da vam kažem. Jer, pre svega, poljoprivredna gazdinstva, da bi se bavila proizvodnjom zdrave hrane i svim standardima koji se traže preko IPARD-a, podrazumevaju subvencije od 100%, ali oni moraju dve godine da pripremaju to zemljište i da sami finansiraju tako nešto da bi došli u situaciju da daju te proizvode.

To je ono na čemu je država, na kraju krajeva i Srbija, radila poslednje četiri godine krajnje odgovorno. Do dva hektara, znači poljoprivredna gazdinstva koja su se bavila različitom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda, finansira iz svog fonda, iz Agrarnog fonda, iz budžeta Republike Srbije; preko dva hektara, to su IPARD fondovi. Dokumentacija je jako zahtevna. To je ono o čemu treba svi građani Srbije da znaju, i poljoprivredna gazdinstva.

Neke teme koje smo mi otvorili u ovoj raspravi su jako interesantne, pogotovo kada su u pitanju nacionalni parkovi, mini-hidroelektrane, genetski modifikovana hrana, energetska efikasnost, obnovljivi izvori energije. I sad, oni koji su neodgovorni idu do krajnjih granica onoga što ste vi rekli, a to je da dozvole koje su date za izgradnju mini-hidroelektrana treba poništiti, oterati te investitore i postaviti veliko pitanje.

Ja ću samo da vam kažem da je struktura dobijanja građevinske dozvole za bilo koje obnovljive izvore energije, pa tako i za mini-hidroelektrane, vrlo zahtevna, od energetske dozvole koju izdaje Ministarstvo energetike do toga da Ministarstvo za zaštitu životne sredine izdaje procenu uticaja na životnu sredinu. I, kao neko ko daje uslov da bi se izdala građevinska dozvola, takođe je obavezno da sprovede javnu raspravu u tim lokalnim samoupravama i mesnim zajednicama da bi se građani složili da se zaista ne ugrožava životna sredina na licu mesta, da bi se dobila takva dozvola. Svi oni koji su dobili te dozvole od Ministarstva kasnije su dobili i građevinske dozvole ukoliko su ispunili te uslove.

Ako bismo želeli da budemo krajnje korektni i otvoreni, ako želite sada da osporite bilo koju dozvolu, pod jedan, moramo da budemo svesni toga da

inspekcija mora da uradi određene zapisnike o tome da nije sprovedena do kraja građevinska dozvola prema projektu koji su dobili; pod dva, ukoliko želimo da te investitore stopiramo u poslu koji su, recimo, oni završili, mi moramo da znamo da oni imaju pravo da se obrate sudu za određenu vrstu naknade štete i, samim tim, da budžet Srbije mora da izdvoji ta sredstva prema sudskim presudama.

Znači, ukoliko želite da stvorite jednu nestabilnu investicionu klimu, onda ćete tako neodgovorno da se ponašate. To traže, recimo, političke stranke koje nisu za evropske integracije. Ja razumem da oni mogu da budu protiv evropskih integracija, ali ne razumem zašto su protiv investitora koji stvaraju novu vrednost i zapošljavaju ljude kroz određenu vrstu investicija u ovu oblast.

Mislim da ste vi tu rekli da možda treba razmotriti ono što će biti u budućnosti, a ne ono što je prošlost, jer vrlo dobro znate koje su štete što se tiče prošlosti.

S druge strane, još nešto ću vam reći, gospodin Pahor, predsednik Slovenije, kada je bio gost ovde u Parlamentu Srbije i kada su bili razgovori na parlamentarnom nivou, imao je priliku da kaže da je veliku grešku Slovenija napravila time što je odmah zatvorila nacionalne parkove za primer obnovljivih izvora energije, jer je time sprečila dotok realnih investicija, nego se previše oslonila na bankarski sektor u tom trenutku, jer im je odgovaralo. Mnogo toga su teže prošli na tom svom evropskom putu nego što bi imalo šanse da su ušli u određenu vrstu dužih pregovora sa EU, pa korak po korak primenjivali svoje direktive, kako u oblasti energetike tako u oblasti zaštite životne sredine, i da bi ih mnogo manje koštalo uvođenje direktiva preko noći.

Tako da mislim da ono što sada radimo, korak po korak, jeste ispravna strategija kada su u pitanju evropske integracije. Na kraju krajeva, i zahtevno Poglavlje 27. Dobro je da imamo razvoj obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti i da se država pokazala odgovornom, jer postoje (iako ne na nivou Republike) u svim lokalnim samoupravama fondovi za energetske efikasnosti; znači, IPA fondovi mogu da finansiraju direktno lokalne samouprave kroz ove fondove. Zatim, zaštita životne sredine, koja je sada budžetski fond još uvek, ima šanse da se puni iz IPA fondova i da samim tim stvaramo uslove da kasnije te tzv. strukturne fondove možemo da koristimo. Mislim da se Srbija ovde ponaša krajnje odgovorno.

Za kraj bih još želela da vam kažem da treba razmišljati o tome i pomoći građanima u onome što ste vi pokrenuli, a to je ukidanje plastičnih kesa. Ali mislim da treba da naterate trgovinske lance da moraju da nađu adekvatnu zamenu u datom trenutku, a to je da se korišćenje papirnatih kesa i cegera uvede supstitucionalno u istom trenutku. Ne može da se desi neka pauza od nekoliko meseci, pa da ljudi to nose u rukama, jer stvarate kontraefekat u javnosti. Reći ću vam da se mnogi građani onda pitaju – a šta ćemo mi? Oni ne dozvoljavaju

da ti naši pravilnici zažive u istom trenutku i onda se stvara odijum u društvu kako to radimo samo zbog para, a ne zbog toga što zaista želimo da čuvamo ne samo životnu sredinu nego i ono što su prirodni resursi za buduća pokolenja.

Imate podršku svih nas da sprovedete određene promene, ali u tim promenama morate da budete decidni i jaki, pogotovo kad je u pitanju direktna primena tih zakona u svakodnevnom životu.

Naravno da ćemo u danu za glasanje podržati sve ove zakonske promene. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Dejan Šulkić.

Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Radoslav Cokić.

Izvolite, kolega Cokiću.

RADOSLAV COKIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovani ministre, poštovani predstavnici Ministarstva, kolege poslanici, podržavam Predlog zakona o izmenama Zakona o zaštiti životne sredine jer je on evropski, jer znači naš lakši pristup evropskim fondovima, jer je koristan za naše građane.

Ono što bih hteo da kažem kao član Odbora za zaštitu životne sredine, to su neka moja iskustva iz prethodnog perioda koja imam kada je u pitanju sakupljanje komunalnog otpada, problemi sa kojima sam se suočavao, a vidim da se u nekim stvarima (jer ste malopre pomenuli nešto što sam ja hteo da kažem, i ponoviću) slažem s vama, a to je – da bismo pristupili rešenju, moramo apsolutno da edukujemo stanovništvo. Malopre ste to pomenuli. Znači, od najmanjih kategorija, imamo vaspitne ustanove, to su deca od četiri-pet godina, već tada se pristupa edukaciji. Jer, ne postoji broj ljudi koji može da očisti ono što mi bacimo; ne postoje kese koje možemo da odložimo na propisna mesta i da one ne zagađuju sredinu, da one ne lete po drveću i zelenim površinama. Molim vas, ova zemlja je lepa, kao što je lepa Nemačka, kao što je lepa Švajcarska, kao što je lepa Slovenija, samo treba da po njoj počistimo korove i da otpad uklonimo sa terena gde smo ga mi bacili.

Mi imamo neadekvatna mesta, vi ste to sada u prilici da rešavate jer drugi nisu to uradili. Ovde smo čuli kritike, pa čak zvuči kao da je na vaš račun, zato što u nekom mestu jeste deponija neuređena, nalazi se pored reke koja treba da bude biser ove zemlje, ne samo tog kraja. Nisu je tamo postavili ministri, nego su je postavili tamo oni ljudi koji su se trenutno bavili, koji su imali odgovornost u toj lokalnoj samoupravi, u jednoj i u više njih. Zato ono što ste juče pomenuli, slušao sam vas pažljivo – mi ne radimo ovaj posao, mi živimo ovo – uliva poverenje, ministre, da ćete stvarno da rešavate problem.

Pomenuli ste 21 deponiju. Mi imamo 29 okruga, 24 u užoj Srbiji, sa Kosovom 29. Hajde da rešimo u svakom okrugu po jednu deponiju, da u drugim mestima napravimo transfer-stanice, kakve postoje u Evropi, koje izgledaju kao

jedan manji parkić, kao pola ove skupštine, uređene, pravi parkovi. Tu se iz kamiona prvo vrši merenje, a onda odlaganje u veće kontejnere i prevozi na regionalne deponije. Na taj način... Sticajem okolnosti, ja sam omogućio da moja opština dobije sredstva za tako nešto; nažalost, oni koji su došli posle mene nisu sredstva iskoristili, a dala ih je Kraljevina Norveška, 500.000 evra da napravimo transfer-stanicu. To nije iskorišćeno jer je došlo do promene rukovodstva.

Šta je još jako bitno, pored edukacije? Ono što sam ja doživeo i što sam gledao kako funkcioniše dobro. Znači, u opštini u koju sam došao negde u ovo vreme 2004. godine zatekao sam katastrofalnu situaciju u svim oblastima. Onda krenete da rešavate jedan po jedan problem. Prvo vam je, na primer, da rešite grejanje škole, jer grejna sezona počne a vi nemate ni kilogram sredstava za grejanje. Dok vi to rešavate, dok vi rešavate probleme, oni koji su izgubili izbore rešavaju kako da vas dalje opstruiraju. I ja gledam kroz prozor kancelarije kako rastu kontejneri. Pokušam da razgovaram sa ljudima, uglavnom su tu u međuvremenu zaposlili svoje ljude koji to rade, i onda se odlučim da to poverimo nekome ko bi radio na adekvatan način. Smirim situaciju i krenemo da rešavamo problem.

Došla je srpsko-nemačka firma posle legalne procedure, doneli su kompletnu svoju mehanizaciju, očistili preko sto deponija o svom trošku; doneli sredstva, kantu u svako seosko domaćinstvo, vreće za primarnu selekciju u seoskom domaćinstvu, kontejnere za odlaganje u gradu. I, šta imate u toj situaciji? Imate da odlažete u kantu samo komunalni otpad. Ovo je čista sirovina, znači, nemamo reciklažu, nemamo ljude koje ćemo dodatno da plaćamo i da oni brljaju po smeću kako bi izdvojili ono što je neko bacao.

To su stvari koje možemo da uradimo. Znači, svako ko sad u nekom gradu odlaže smeće može da pripremi vreće da se odvajaju papir, staklo i plastika. To su tri stvari koje mogu. Metal, ima ko sakuplja, ljudi to kupuju i to se čisti. Možemo da uradimo, da rešimo pitanje životne sredine. Kad edukujemo ljude... Oni su to radili i neke generacije su dale fantastične rezultate – dandanas nose otpad, ako nema kante, oni nose u svojim tašnama; znaju da flašu od plastike zgužvaju kako bi joj smanjili volumen i odmah odložili na adekvatan način.

Šta se desilo? Da bih zaštitio Opštinu, insistirao sam da se u ugovor stavi klauzula da ukoliko mi nismo zadovoljni iznošenjem smeća i čišćenjem grada, ugovor raskinemo u roku od mesec dana, a ukoliko oni koji su izvodili radove nisu zadovoljni, da ugovor raskinemo za šest meseci, kako bismo mogli mi da nađemo. Oni koji su došli posle mene iskoristili su baš to: prvo je išla medijska kampanja na ljude; nisu im plaćali čišćenje grada, a bile su iste cene kao i kada je naše komunalno preduzeće radilo, i onda su rekli kako to oni ne rade dobro. Tada je bio ministar Dulić, doveli su „Por“. Imamo situaciju da je cena onda

bila tri evra, a sada je duplo veća, da se sve odlaže u jednu kantu, nosi u Jagodinu.

Ali šta je ostalo kao tekovina? Da su kante u svakom seoskom domaćinstvu. Ljudi imaju gde da odlože. Nema divljih deponija ili ih ima jako malo. Bilo je otpora prve godine, veoma teško da ljudi vrše selekciju u domaćinstvu, pa kažu – neću da radim za Nemca. Pa kad i to uradi, on ponese u kola i baci pored puta, ali kad se seti da ima kantu tu, više to ne radi.

To su neke stvari koje sam hteo da signaliziram, da vam predložim i da dam vama poverenje potpuno da se ove stvari rešavaju, ali i da kroz Odbor za zaštitu životne sredine i kroz ovu skupštinu mi periodično kažemo – sad radimo deponiju u Smederevu, u Požarevcu, ne znam kom gradu, završili smo je, počeli smo, završili smo je. Postoje teškoće, postoje opstrukcije, postoji sve i svašta da se ne uradi, ali treba velika rešenost da se uradi.

Ono što je predsednik Vučić pokazao kao primer, isto je bilo s ovim investitorima koji dolaze, brojnim investitorima – isto se pojave imovinskopravni odnosi koji su nerešivi na lokalnu; kada se umeša Vlada, sve se brzo reši. Zato vi morate da koordinirate, kako bismo shvatili koji su nam prioriteti: to su deponije po svim gradovima, to su kante po svim domaćinstvima, to je edukacija stanovništva. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Olivera Pešić.

Izvolite, koleginice.

OLIVERA PEŠIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, složićemo se da je neophodno da Srbija ima jasno definisanu nacionalnu strategiju u oblasti zaštite životne sredine, posebno u delu koji se odnosi na finansiranje ove oblasti.

Ono što se predlaže izmenama i dopunama predlaže se iz razloga da se omogućiti maksimalno korišćenje sredstava koja su Srbiji na raspolaganju, pre svega mislim na sredstva iz pretpristupnih fondova. Ovde se stvara pravni osnov kako bi naši individualni proizvođači uopšte mogli da konkurišu za ova sredstva. Republika Srbija može da ima velike koristi od korišćenja ovih sredstava i šteta je da se to ne iskoristi. Tačno je da država Srbija mora da izdvaja mnogo veća sredstva za zaštitu životne sredine, tačno je da jedinice lokalne samouprave moraju da izdvajaju mnogo veća sredstva za zaštitu životne sredine, ali je takođe tačno da mnogo toga jedinice lokalne samouprave mogu da urade sa mnogo truda i vrlo malo novčanih sredstava.

Vi ste, ministre, malopre rekli da je za vas jug Srbije jednako važan kao i sever Srbije. Takođe je i za mene s obzirom na to da ja predstavljam ovde

građane s juga Srbije, konkretno građane Jablaničkog okruga i Leskovca, grada iz kog dolazim. Hoću da iskoristim priliku da pomenem svoj grad, Leskovac, kao primer dobre prakse za čitavu Srbiju.

Naime, Grad Leskovac od 2013. godine do danas svakog vikenda, dakle i subotom i nedeljom, radi na čišćenju divljih deponija. Za ovih pet godina očišćeno je 250 divljih deponija, sa kojih je odvezeno 3.200 tona smeća i komunalnog otpada. Ono što je važno za građane da znaju jeste da građane Leskovca ovo čišćenje divljih deponija ne košta ništa, iz prostog razloga što „Por – Verner i Veber“, austrijska kompanija o kojoj smo malopre imali priliku da čujemo, kao društveno odgovorna kompanija ne naplaćuje ove usluge Gradu. Javna komunalna preduzeća obavljaju u sklopu svojih redovnih aktivnosti tu delatnost, a građani mesnih zajednica u kojima se tog vikenda sprovodi akcija učestvuju kao radna snaga kako bi dali svoj doprinos.

Mi smo u toku letnjih meseci probali da uradimo jedan pilot-projekat u jednoj gradskoj mesnoj zajednici, gde je Grad finansirao izradu dvadeset kontejnera za plastiku; za tri meseca u toku leta građani te mesne zajednice odložili su 1,5 tona plastičnih flaša. Plan Grada Leskovca je da u narednom periodu obezbedi sredstva i da u svakoj mesnoj zajednici postavi kontejnere, jer je očigledno da je ovaj naš projekat imao velikog uspeha.

Dok ja govorim o primeru kada bez novca možemo da čistimo deponije ne mogu a da se ne podsetim vremena kada je „Žuto preduzeće“ vladalo Srbijom i kada su se pod parolom „Očistimo Srbiju“ milioni građana Srbije pljačkali. Ako se setimo vremena kada je Ministarstvo životne sredine, dok ga je vodio Oliver Dulić, plaćalo pet miliona za obuču, 1,8 miliona za odeću, 3,6 miliona za arhiviranje nekih mejlova, dakle za nepostojeće usluge, jasno nam je ko kakav odnos ima prema zaštiti životne sredine.

Što se tiče Predloga odluke o davanju saglasnosti na Odluku o izmenama Finansijskog plana Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje za 2018. godinu, važno je reći da se ovom odlukom povećavaju sredstva za decu obolelu od retkih bolesti u iznosu petsto miliona dinara. Dakle, na 1,5 miliona sredstva koja su bila opredeljena za 2018. godinu, odobrava se još dodatnih petsto miliona dinara za lekove za retke bolesti, pomagala, naknadu za odsustvo sa rada.

Suština u celoj priči je da država Srbija izdvaja svake godine sve veći iznos sredstava za lečenje dece obolele od retkih bolesti, a činjenica je da je do 2012. godine država Srbija izdvajala ravno nula dinara. Dakle, 2012. godine, po prvi put Ministarstvo zdravlja opredeljuje sredstva za lečenje dece od retkih bolesti, a od 2012. godine do danas taj iznos se uvećava svake godine i po nekoliko puta. Tako je 2014. godine izdvojeno 260.000.000, 2015. godine 335.000.000, 2016. godine 600.000.000, 2017. godine 1.100.000.000 i sada,

2018. godine, s ovim izmenama koje ćemo usvojiti, država Srbija izdvojiće dve milijarde dinara za decu obolelu od retkih bolesti.

Sve ono što smo imali priliku da čujemo u prethodnim danima od strane opozicionih poslanika jeste čista demagogija. Čista demagogija svakako jeste ako narodni poslanik iz opozicije kaže da u njihovo vreme nisu izdvajali sredstva za lečenje obolelih od retkih bolesti jer su u to vreme deca i odrasli oboleli od retkih bolesti bili prosto neprepoznatljiva grupa, a tek sa usvajanjem zakona su postali prepoznatljiva grupa. Prosto, mogu da kažem da se radi o jednoj naknadnoj pameti i neka je njima na čast. Zahvaljujem.

Naravno, u danu za glasanje moje kolege i ja podržaćemo sve predloge koji su danas na dnevnom redu.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Dijana Vukomanović.

Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Tanja Tomašević Damnjanović.

Izvolite, kolegice.

TANJA TOMAŠEVIĆ DAMNĀNOVIĆ: Hvala, poštovani predsedavajući.

Poštovani gospodine ministre sa saradnicima, kolege i kolegice narodni poslanici, glavni prioritet politike zaštite životne sredine u EU jesu cirkularna ekonomija, eko-inovacije, poboljšanje kvaliteta vazduha. Poglavlje 27 – Životna sredina i klima, jedno je od najkompleksnijih i najkomplicovanijih poglavlja u procesu pregovora i obuhvata trećinu svih pravnih tekovina EU, što nameće potrebu za jasnom nacionalnom politikom, posebno u oblasti planiranja finansija i dinamike za implementaciju.

Cilj Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine jeste da se omogući korišćenje sredstava Zelenog fonda za kofinansiranje projekata koji se finansiraju iz sredstava prepristupnih fondova EU i ispunjenje uslova za korišćenje sredstava iz IPARD fondova.

Predloženim preciziranjem odredaba omogućava se izdavanje akata od strane ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine kojima se utvrđuje ispunjenost uslova iz oblasti zaštite životne sredine, pa samim tim i učešće poljoprivrednih gazdinstava na konkursu za dodelu sredstava iz IPARD fondova. Izmene Zakona su neophodne kako bismo na efikasan način osigurali održivost i stabilnost u finansiranju projekata u oblasti zaštite životne sredine. Korisnici IPARD sredstava mogu biti kako pravna tako i fizička lica koja se bave uzgojem, proizvodnjom ili preradom u oblasti prehrambene industrije, što obuhvata investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava. Takođe je propisano da su korisnici koji ostvaruju pravo na IPARD podsticaje iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja u obavezi da ispune odgovarajuće uslove zaštite životne sredine.

Pravo na zdravu životnu sredinu pripada korpusu zakonom uređenih prava građana. Ustavom Republike Srbije zagantovano je pravo svakog građanina na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obaveštavanje o njenom stanju.

Sve zemlje regiona moraju delovati u harmoniji sa prirodom jer je to jedini način da spasemo životnu sredinu od degradacije i na taj način osiguramo održivo ekonomsko poslovanje. Važno je negovati navike koje će obezbediti bolji svet za buduće generacije.

Srpska napredna stranka će u danu za glasanje podržati ovaj predlog zakona i sve predloge koji su danas na dnevnom redu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Ovim bismo završili sa današnjim radom. Nastavljamo sutra u 10 sati.

(Sednica je prekinuta u 18.45 časova.)